

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Lastevanemate hinnangud oma pere laste toitumisharjumustele (elanike küsitlusuuringu tulemused)

Tallinn
Mai 2006

Projektgrupi koosseis: M. Reiman, V. Savina, A. Hansman, M. Kelgo, P. Koobas
Vastutav täitja: Lia Lepane

Eesti Konjunktuuriinstituut
Rävala 6 19080 Tallinn
Tel 668 1242
Fax 668 1240
E-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunktuuriinstituut

Sisukord

SISSEJUHATUS	5
1. HINNANGUD OMA PERE LASTE TOITUMISHARJUMUSTELE JA RAHULOLEMATUSE PÕHJUSED	7
2. TEGURID, MIDA JÄLGITAKSE LASTELE TERVISLIKU TOIDU OSTMISEL	15
3. VANEMATE HINNANG TERVISLIKKUSE SEISUKOHAST OLULISTE TOIDUAINETE TARBIMISELE PERE LASTE HULGAS	18
4. LASTE TAVAPÄRASED TOITUMISHARJUMUSED – SÖÖGIKOHAD JA SOOJA TOIDU SÖÖMINE KODUS	23
5. LASTE ROAD ARGIPÄEVADEL JA VANEMATE INFORMEERITUS LASTE TOITUMISEST	26
6. LASTE TOITUMISHARJUMUSTE MÕJUTAJAD VANEMATE HINNANGUL.....	36
7. HINNANGUD LASTE TOIDU TOITAINETE SISALDUSELE NING TOIDULISANDITE, VITAMIINIDE JA BAKTERITEGA RIKASTATUD TOIDU ANDMISELE	39
KOKKUVÕTE	48
LISA 1. Küsitlustulemuste protsentjaotused.....	51
LISA 2. Küsitlustulemuste protsentjaotused sotsiaal-demograafiliste gruppide lõikes.....	55
LISA 3. Küsitletud kogumi iseloomustus.....	150

SISSEJUHATUS

Käesoleva uuringu tellis Põllumajandusministeerium ning see põhineb 2006. aasta jaanuaris – veebruaris läbiviidud tarbijate paneeli küsitlusel. Töö eesmärgiks oli selgitada välja lastevanemate või laste toitmisega tegelevate pereliikmete (vanavanemad, õed, vennad jt) hinnangud oma pere laste toitumisele ja toitumisharjumustele.

Uuringu ülesandeks oli analüüsida järgnevaid aspekte:

- vanemate hinnangud laste toitumisele ja rahulolematuse põhjused;
- tegurid, mida jälgitakse lastele tervisliku toidu ostmisel;
- tervislikkuse seisukohast oluliste toiduainete tarbimine pere laste hulgas (keskmiselt);
- laste tavapärased toitumisharjumused – söögikohad ja sooja toidu söömine kodus;
- road, mida lapsed söövad argipäeviti;
- vanemate hinnangud laste toitumisharjumusi mõjutavatele teguritele;
- vanemate hinnangud toitainete sisaldusele laste toidus;
- toidulisandite ja vitamiinide andmise ulatus lastele ning vanemate eelistused.

Uuring põhineb EKI tarbijate paneeli kirjalikul küsitlusel, mis viidi läbi 2006. aasta jaanuaris-vebruaris. Küsitluslehed saadeti elanikele posti teel ning paluti vastata 5 päeva jooksul. Täidetud ankeedid saatsid elanikud juurdelisatud ümbrikes tagasi EKI-sse. Õigeaegselt ja kvaliteetselt täidetud küsitluslehti laekus kokku 1033, millest peres olevate 0-17-aastaste laste toitmisega tegeles 480 inimest, s.h ka vanavanemad, tädid-onud, õed-vennad, kuid igast perest vastas küsitlusele vaid üks inimene. Kuna uuringus ei osalenud kõik paneeli liikmed, rakendati andmetöötuse käigus rahvuse osas kaalusid. Antud uuringu valim on esinduslik regiooni ja rahvuse lõikes ning tulemusi saab laiendada Eesti alaealiste lastega peredele. Valimi suurusest tingitud viga ei ületa 95% tõenäosuse tasemel $\pm 4,5\%$.

1. HINNANGUD OMA PERE LASTE TOITUMISHARJUMUSTELE JA RAHULOLEMATUSE PÕHJUSED

Tarbijate ostueelistuste ja tervisliku toitumise uuringu raames pöörati 2006. aasta alguses süvendatud tähelepanu laste toidule. Palusime pere alaealiste laste toitumise kohta vastata lastevanematel, vanavanematel või teistel pereliikmetel, kes sellega igapäevaselt kokku puutuvad. Kõikidest küsitluses osalenutest tegeles laste toitmisega 480 inimest. Vastavalt laste vanusele jagati vastanud kolme suuremasse rühma, mille lõikes on toodud ka vastuste jaotused. Eelkooliealiste laste rühma liigitati vastanud, kelle peres oli kuni 7-aastasi lapsi, lisaks võis peres olla ka vanemaid lapsi. Selliseid peresid oli kokku 286. Algklasside õpilaste rühma kuulusid vastanud, kelle peres oli 7-11-aastasi lapsi ja ka nooremaid või vanemaid lapsi. Rühma suuruseks kujunes 187 inimest. Põhikooli ja gümnaasiumiõpilaste rühma kuulusid vastanud, kelle peres oli 12-17-aastasi ja võis ka olla nooremaid lapsi. Antud rühma liigitati 296 vastanut. NB! Uuringus küsitleti mitte lapsi, vaid ainult täiskasvanud inimesi.

Hinnangud laste toidu kogusele, mitmekesisusele, toitumise regulaarsusele ja tervislikkusele

Sarnaselt täiskasvanud elanikkonna uuringule paluti vanematel hinnata oma pere laste toitumist nelja näitaja osas: toidu kogus, mitmekesisus, toitumise regulaarsus ja tervislikkus. Etteantud viiest vastusvariandist sai valida, kas hinnata laste toitumist väga heaks, pigem heaks, pigem halvaks, halvaks või jätta hinnang andmata (ei oska hinnata). Tulemused võimaldasid teha järeldusi nii alla 18-aastaste laste kohta tervikuna, kui eri vanuses laste toitumise kohta (vt joonis 1, 2 ja lisa 2.1). Samas tuleks arvestada, et tegemist on täiskasvanute, mitte laste hinnangutega, st arvamused on objektiivsemad.

Kõigepealt tuleb tõdeda, et laste toitumist hinnatakse oluliselt positiivsemaks võrreldes enda kohta antud hinnangutega¹. See puudutab nii toidu kogust, mitmekesisust, toitumise regulaarsust kui tervislikkust. Hinnangute erinevus näitab ilmekalt vanemate hoolitsust oma laste eest ja kompromissitust tervislike toitumisharjumuste järgimisel, samuti enda asetamist tahaplaanile võrreldes lastega.

Kõige rohkem olid vanemad rahul laste toidu kogusega – 86% vastanutest hindas seda väga heaks või pigem heaks. Täiskasvanute endi puhul oli vastav protsent 66%. Rahulolematuid lapsevanemaid oli vaid 11%. Siinkohal tuleb märkida, et eri vanuses laste vanemate hinnangud ei erinenud oluliselt, kuid kõrgeima sissetulekuga peredes (kuu netosissetulek pereliikme kohta üle 3500 krooni) olid hinnangud oluliselt positiivsemad, mis viitab suurematele võimalustele lastele soovikohase toidu pakkumisel.

Uuring näitab, et vanemad annavad oma lastele võimalikult mitmekesisist toitu, kusjuures ise ei pöörata oma toidu mitmekesisusele niivõrd suurt tähelepanu. Laste toidu mitmekesisust hindas 78%

¹ Elanike toitumisharjumused ja toidukaupade ostueelistused. EKI 2006

vanematest väga heaks või heaks (elanikud - 48%). Vaid 18% vanematest ei ole pere laste toidu mitmekesisusega rahul pidades seda halvaks või pigem halvaks.

Laste toitumise regulaarsusega oli rahul (väga hea + pigem hea) 75% vanematest, elanikest vastavalt 49%. Negatiivse hinnangu andis 21% vanematest. Laste toitumise regulaarsus teeb muret valdavalt eesti peredele, seda märkis 26% eestlastest ja vaid 9% mitte-eestlastest vanematest.

Toidu ja toitumise tervislikkuse hinnang oli vaadeldud näitajatest madalaim, kuid siiski võrreldes elanikega väga kõrge: 71% vanematest hindas laste toidu tervislikkust väga või pigem heaks (elanikest 36%). Halvaks või pigem halvaks pidas pere laste toitumist vaid 21% vanematest.

Negatiivse hinnangu põhjused

Vanematel, kes hindasid oma pere laste toitumise kogust, regulaarsust, mitmekesisust või tervislikkust halvaks, paluti seda põhjendada. Etteantud põhjuste loetelu võis soovi korral täiendada.

Peamisteks halva hinnangu põhjusteks olid *aja puudus ja piiratud materiaalsed võimalused* (vt joonis 3, lisa 2.2). Aja puudust märkis põhjusena 81% vanematest (39% enamasti + 42% osaliselt), piiratud materiaalseid võimalusi 75% vanematest (36% enamasti + 39% osaliselt). Eri vanuses laste puhul polnud põhjustes olulist vahet.

Teadmiste vähesust vanematel ei saa pidada laste halva toitumise põhjuseks. Seda eitab 60% vanematest ja mida väiksema lapse vanemaga oli tegemist, seda vähem. Väikeste laste toitumisest on ka avalikkuses rohkem räägitud võrreldes suuremate lastega, samuti on vähem kõrvalt mõjutajaid (eakaaslased jt) ning laps ei otsusta niivõrd iseseisvalt oma toitumise üle.

Juurdelisatud vastustest märgiti halva hinnangu põhjusena sagedamini laste endi keeldumist toidust, valivust, iseloomu näitamist ja rämpstoidu eelistamist. Vanematele tekitab probleeme laste halb isu, halvad sõbrad ja peres juurdunud harjumused valmistada vaid sellist toitu, mis kindlasti ära süüakse. Viimane aga mõjutab laste toitumise mitmekülgsust ja tervislikkust.

Häirivad tegurid oma pere laste toitumise juures

Lapsevanemaid või teisi pereliikmeid, kes tegelevad laste toitumisega, häirib kõige rohkem vähene köögiviljade (44%) ja liigne karastusjookide, limonaadide (37%) ning krõpsude ja snäkside söömine (32%). Iga neljas (24%) lapsevanem tunnetas, et sooja toidu söömisega ei ole nende peres mitte kõik korras, sest lapsed kas ei söö üldse sooja toitu või söövad seda liiga vähe (vt joonis 4). Täiskasvanud ise peavad tervisliku toitumise juures tähtsaimaks sooja toidu söömist vähemalt kord päevas, kuid see kriteerium on laste puhul kindlasti sagedasem.

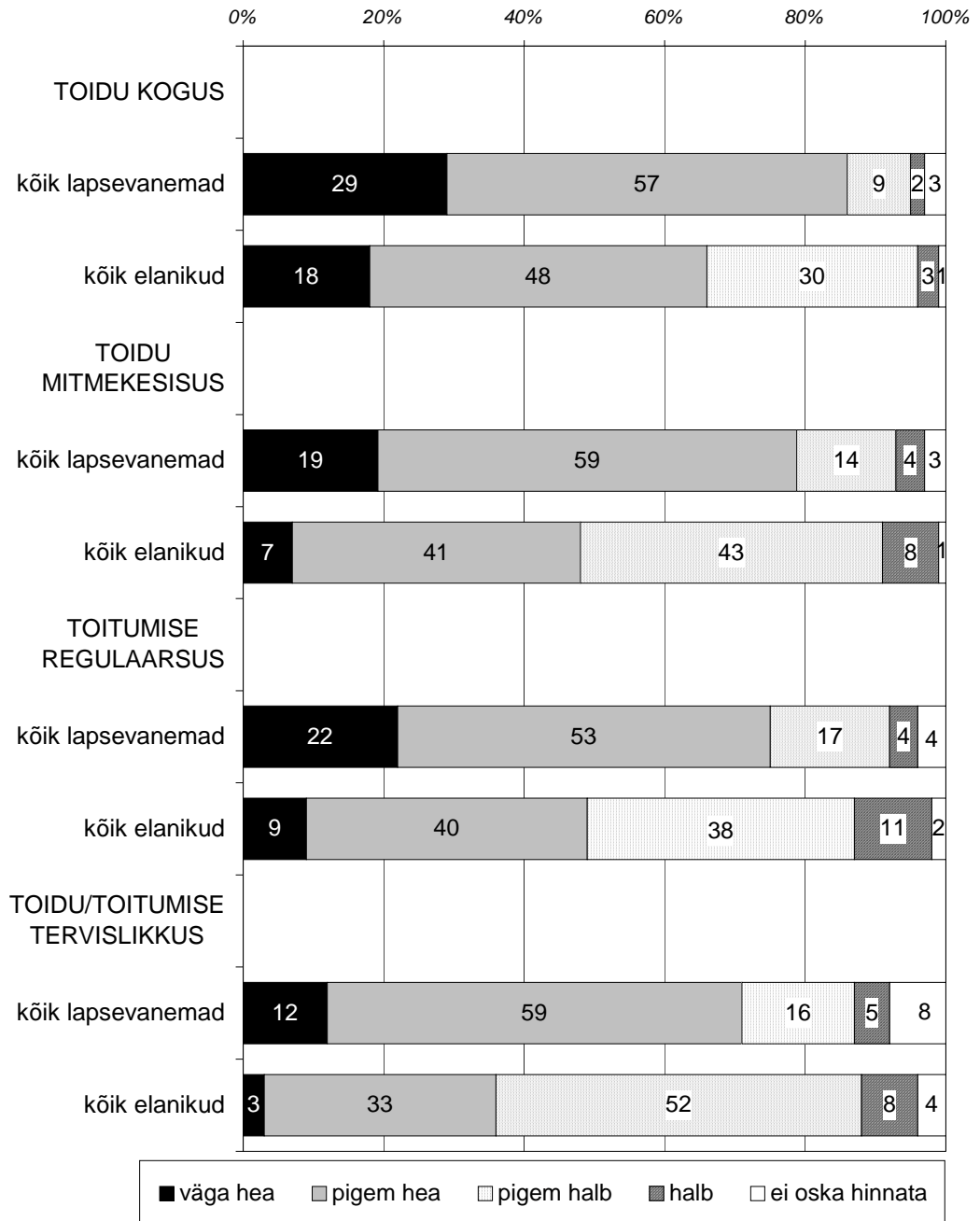
Iga viies vastanu märkis, et pere laps või lapsed kas ei joo üldse või joovad liiga vähe piima (21%), piimatooteid (20%), söövad üldse liiga vähe (20%), söövad liiga palju nn kiirtoitu nagu näiteks *hot dog*, *burger* jms (20%) ja söövad vähe puuvilju (19%). Liigsöömine ei ole vanemate hinnangul oluline probleem, seda märkis vaid 4% vastanutest.

Laste vanuserühmade lõikes olid probleemid samasuunalised, kuid algklasside õpilaste vanemad tõdesid sagedamini karastusjookide, limonaadide ja krõpsude tarbimist ning probleeme sooja toidu söömisega (vt joonis 5, lisa 2.3).

Probleem karastusjookide ja kiirtoidu liigse tarbimise, vähese sooja toidu söömise ja piima joomisega on uuringu järgi teravam maal, sest nii alevikes kui külades elavad vastanud tõid neid suhteliselt sagedamini esile. Võimalik, et tegelik olukord polegi teiste Eestimaa piirkondadega võrreldes kriitilisem, lihtsalt kontrast vanemate tavapärase toitumisega on silmatorkavam. Teisalt võib madalama haridusega inimestel eeldada vähesemaid teadmisi toitumisest, millega võib kaasneda teatud minnalaskmine laste menüü jälgimisel.

Muudest juurdelisatud vastustest mainiti enim laste liigset magusasöömist, toitumise ebaregulaarsust, liiga hilist söömist, liigset saiasöömist ja vähest koduse toidu söömist. Viimasega seondub vanemate kiire elutempo, mille tõttu ei ole võimalik teha lastele korralikult kodus süüa. Samas märgiti veel kooli lõunasöögi portsjoni väiksust ja ebatervislikku valikut puhvetites.

Elanike hinnangud enda ja lastevanemate hinnangud oma pere alaealiste laste toitumisele (% vastanutest)

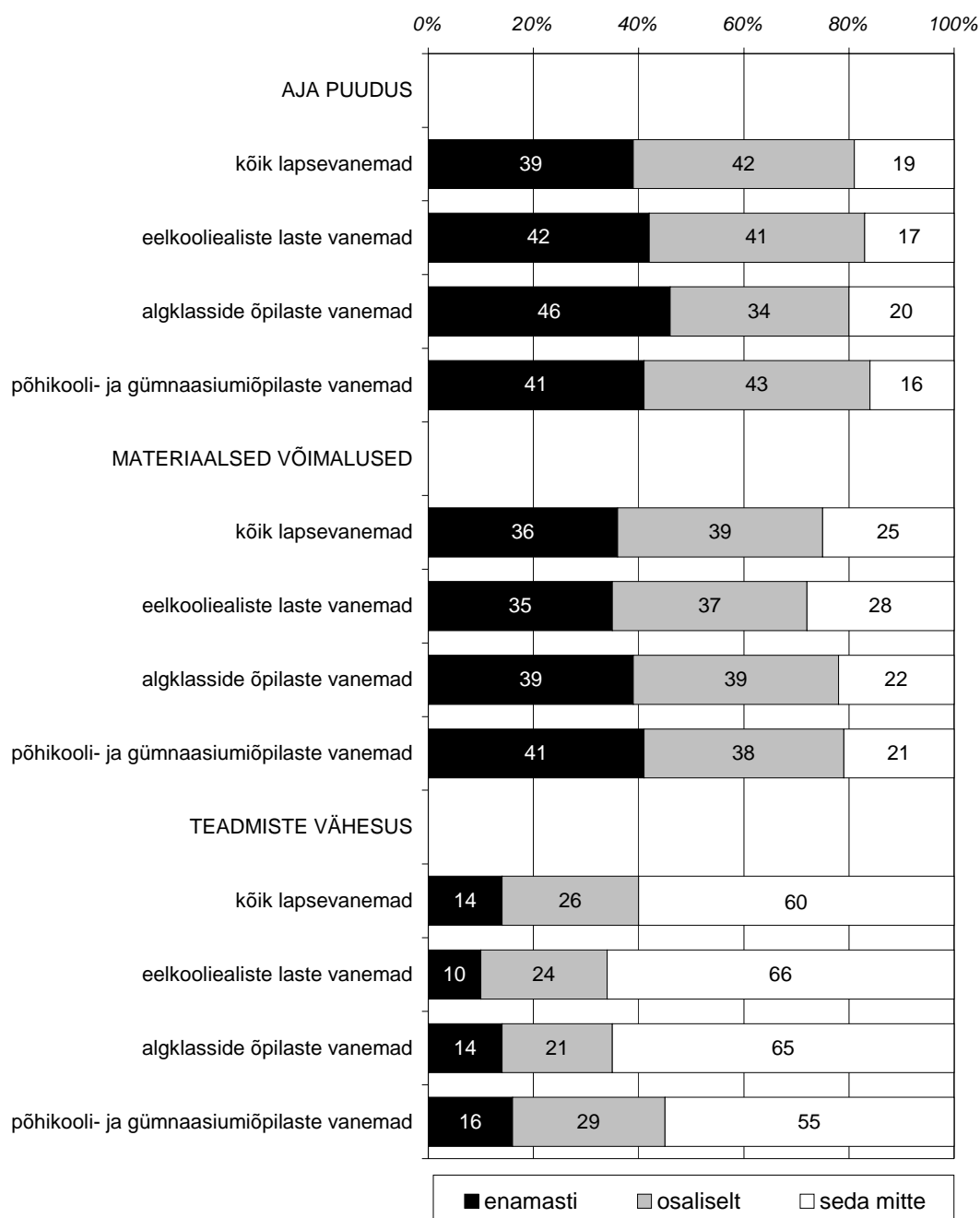
Joonis 1. Elanike hinnangud enda ja lastevanemate hinnangud oma pere 0-17-aastaste laste toitumisele (täiskasvanud elanike küsitluse valim n=1033, lastevanemate valim n=480)

Millise hinnangu Te annate oma pere laste toitumisele? (% vastanutest)

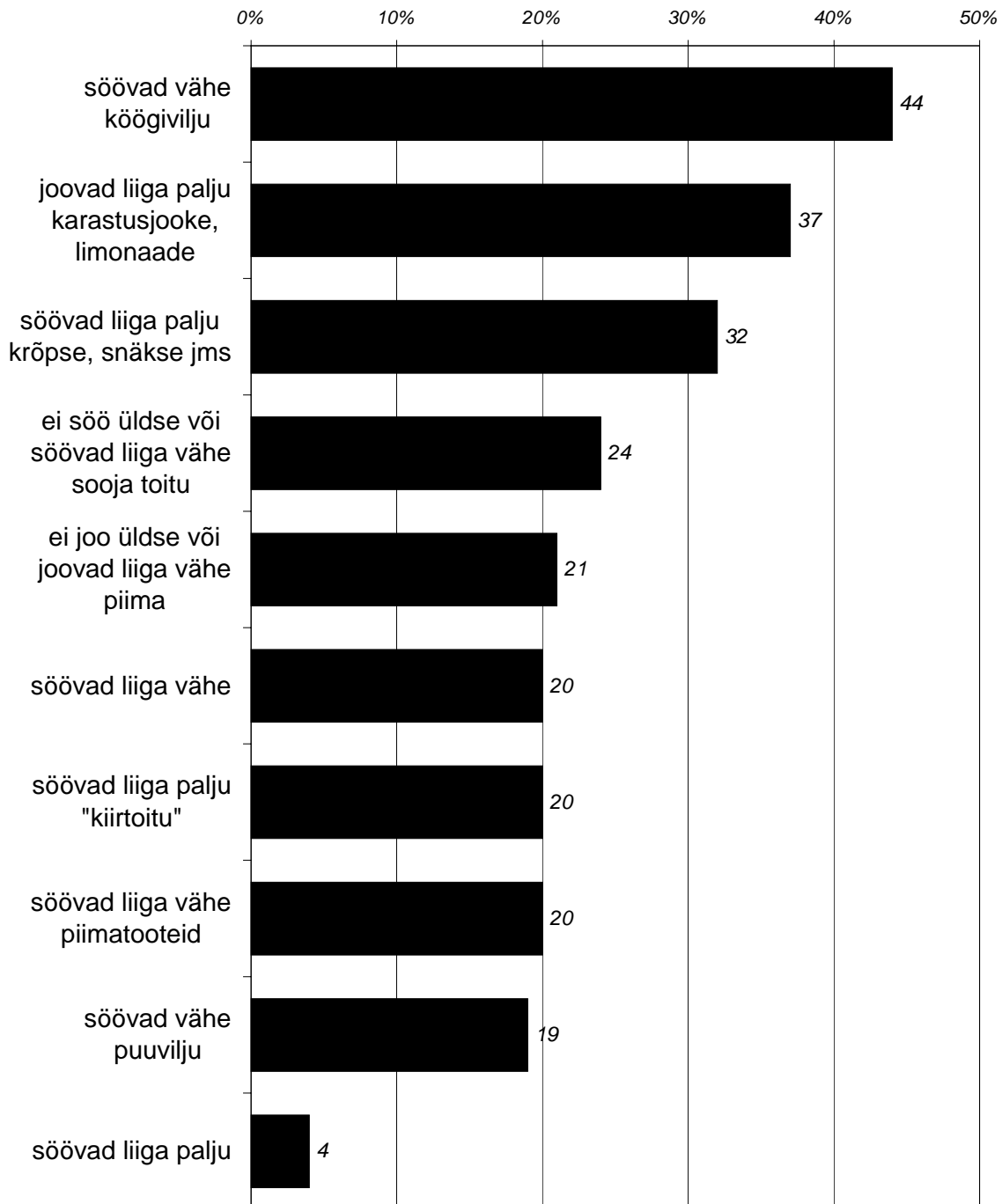
Joonis 2. Hinnangud oma pere laste toitumisele laste vanuserühmade lõikes

Kui Te hindasite oma pere laste toitumise kogust, mitmekesisust, regulaarsust või tervislikkust halvaks, siis millistel põhjustel? (% vastanutest)

Joonis 3. Põhjused, miks hinnati oma pere laste toitumise kogust, mitmekesisust, regulaarsust või tervislikkust halvaks

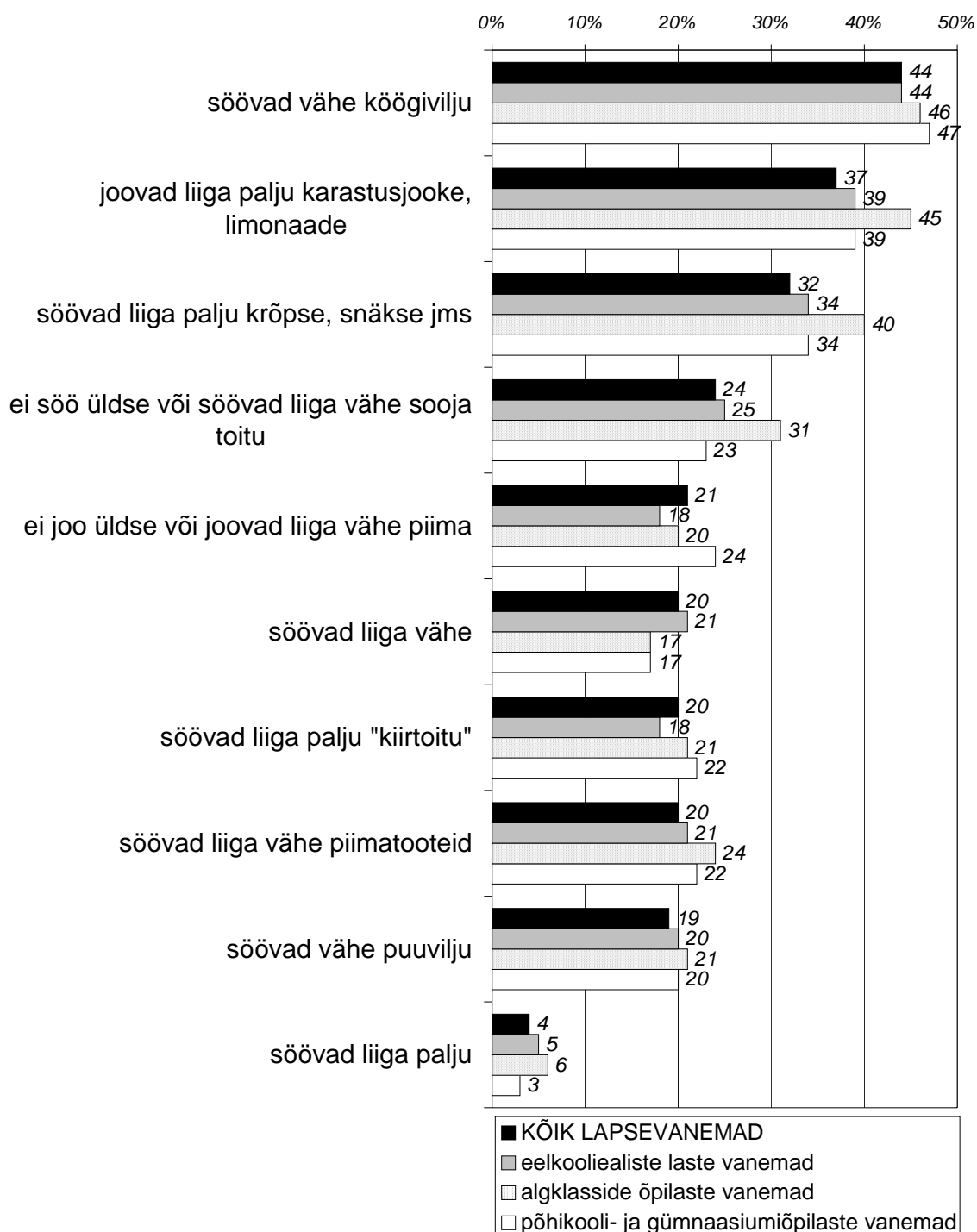
Kui Te ei ole rahul oma pere laste tootumisega, siis mis Teid häirib? (% vastanutest)

Joonis 4. Häirivad tegurid oma pere laste tootumise juures

Kui Te ei ole rahul oma pere laste toitumisega, siis mis Teid häirib?

(% vastanutest)

Joonis 5. Häirivad tegurid oma pere laste toitumise juures laste vanuse lõikes

2. TEGURID, MIDA JÄLGITAKSE LASTELE TERVISLIKU TOIDU OSTMISEL

Täiskasvanud elanikud lähtuvad toidu ostmisel eelkõige toote kvaliteedist, värskusest, maitsest, tervislikkusest ja soodsast hinnast. Kõik need üldised tegurid on kindlasti olulised ka lastele süüa ostes, kuid mitte ainult, lisaks võivad olla veel mitmed muud näitajad. Palusime laste toitmisega tegelevatel elanikel märkida, mida nad jälgivad ostuvaliku tegemisel hindamaks toidu tervislikkust lapsele.

Lastele toidu ostmisel jälgitakse eelkõige *toiduvaliku mitmekesisust* (85% vastanutest jälgib sageli), *lisaainete sisaldust*, näiteks toiduvärvide ja säilitusainete sisaldust (75%), *toidu rikastatust vitamiinide ja mineraalidega* (60%) ning *päritolu mahepõllumajandusest* (50%). Vanemaid, kes nimetatud näitajaid mitte kunagi ei jälgi oli alla 10% ehk üks kümnest (vt joonis 6-7). Toidu valikud jälgivad peaaegu pooled vanematest, et laste toit oleks vähesema rasvasisaldusega (46% jälgib sageli), ei sisaldaks geneetiliselt muundatud organisme (44%), oleks vähesema soola (38%) ja suhkru sisaldusega (36%). Seega püütakse pakkuda lastele võimalikult puhast, lisaainevaba ja mitmekesist toitu, kust saaks kätte vajalikud vitamiinid ja mineraalid ning mis ei oleks üleliia rasvane, soolane või magus.

Geneetiliselt muundatud organismide sisalduse jälgimine tähendab Eesti elanikele soovi, et need puuduksid toidus. Varasemate uuringute andmetel ostaks GMO-sid sisaldavaid toiduaineid kindlasti vaid 2%, võib-olla 24% ja kindlasti mitte 46% täiskasvanud elanikest². Samas näitavad uuringute tulemused inimeste väljakujunemata seisukohti, kuna Eestis ei kasvatata geneetiliselt muundatud organisme sisaldavaid kultuure. Nii ei jälginud käesolevas uuringus GMO-de sisaldust lastele ostetavas toidus mitte kunagi 28% vastanutest.

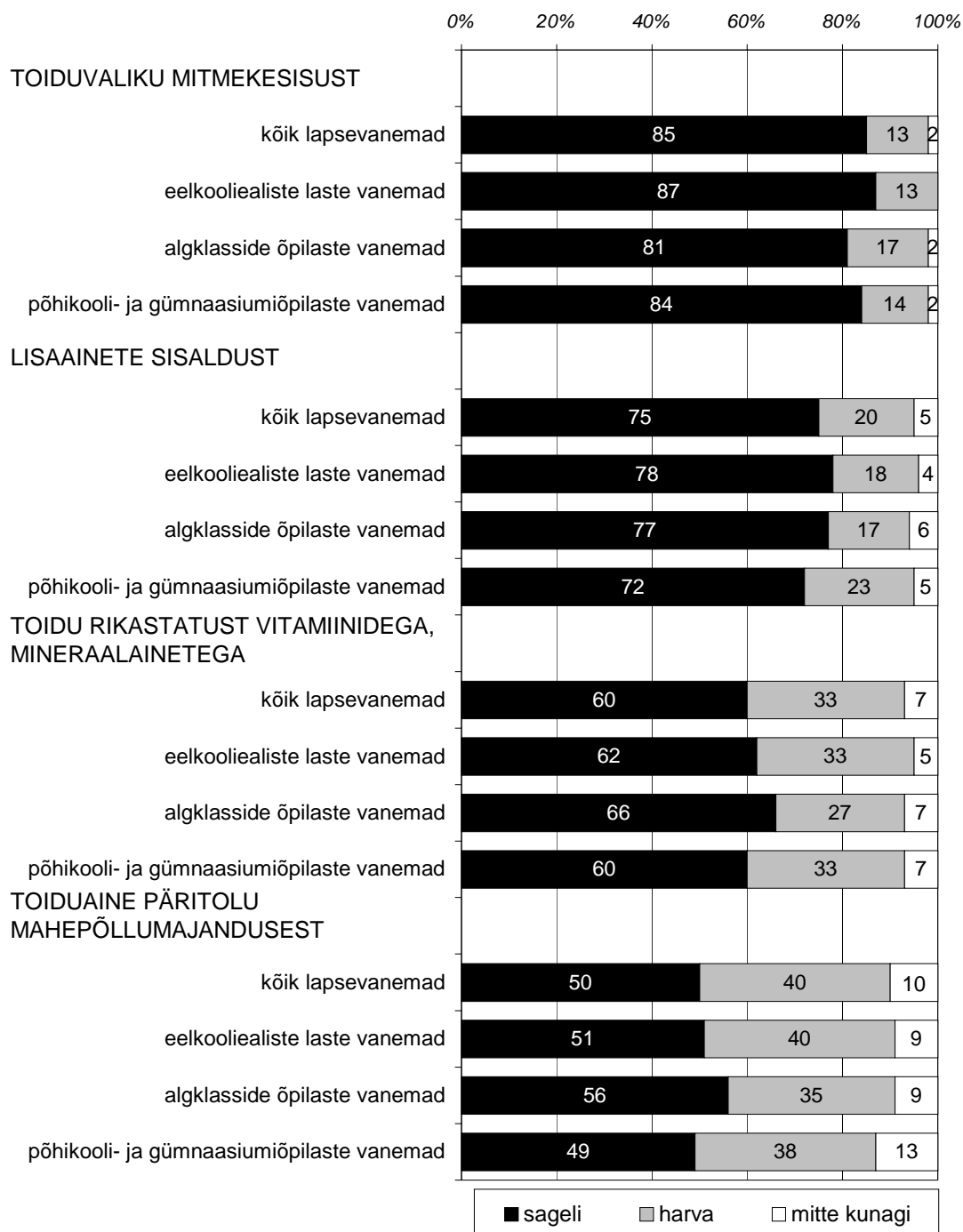
Eri vanuses laste puhul ei ole ostuvaliku tegurite tähtsusel olulist vahel, v.a eelkooliealiste laste vanemate suurem tähelepanu suhkru- ja soolasisaldusele (jälgib sageli vastavalt 42% ja 43% eelkooliealiste laste vanematest) ning algklasside õpilaste vanemate suurem tähelepanu toidu vitamiini- ja mineraalisisaldusele, mahe-päritolule, GMO- ja soolasisaldusele (jälgib sageli vastavalt 66%, 56%, 50% ja 43% algklasside õpilaste vanematest).

Üksikute ostuvaliku tegurite osas esines erinevusi vastavalt vastaja elukohale, rahvusele, sissetulekule ja haridusele (vt lisa 2.4). Näiteks lisaainete sisaldust jälgivad suhteliselt sagedamini Põhja-Eesti ja Tallinna ning kõrgeima sissetulekurühma (üle 3500 krooni kuu netosissetulek pereliikme kohta) kuuluvad vanemad, toidu päritolu mahepõllumajandusest ja vitamiinide - mineraalide sisaldust aga mitte-eestlased. Toiduvaliku mitmekesisusele pööravad enam tähelepanu suurema sissetulekuga vanemad (üle 2000 krooni netosissetulek pereliikme kohta kuus). Muudest vastajate poolt juurdelisatud näitajatest nimetati sagedamini toiduaine või tooraine kodumaist päritolu, mistõttu on väiksem oht allergia tekkeks, toiduaine värskust ja kvaliteeti ning toidu soojust. Mitu laste toitmisega tegelevat vastanut märkis, et peredes puudub sooja toidu valmistamise harjumus.

² Elanike suhtumine mahepõllumajandustoodetesse ja geneetiliselt muundatud põllumajandussaadustesse. EKI 2005

Mida jälgite ostuvaliku tegemisel hindamaks, kas toit on lapsele tervislik? (1)

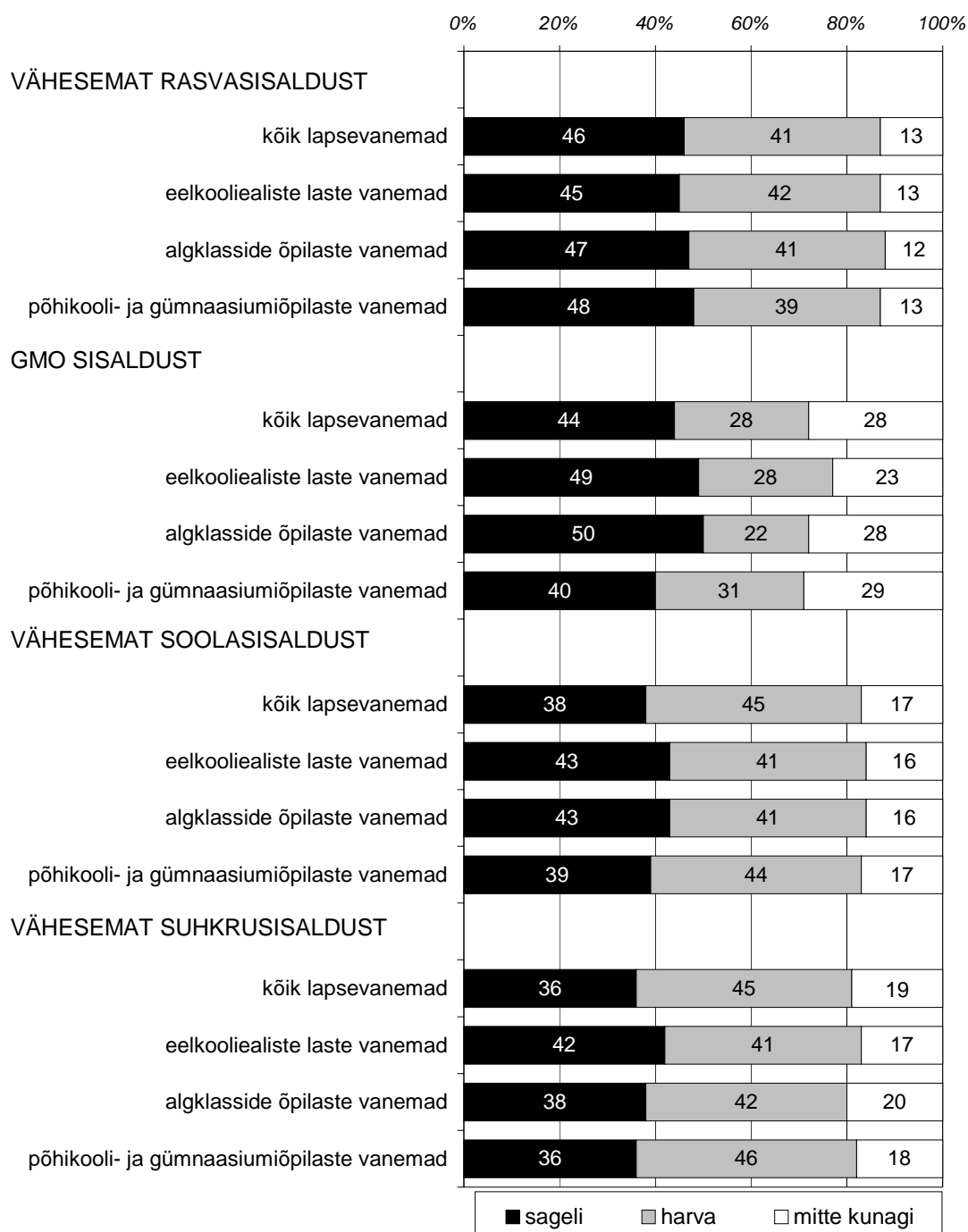
(% vastanutest)

Joonis 6. Lastele tervisliku toidu ostmisel jälgitavad tegurid (1)

Mida jälgite ostuvaliku tegemisel hindamaks, kas toit on lapsele tervislik? (2)

(% vastanutest)

Joonis 7. Lastele tervisliku toidu ostmisel jälgitavad tegurid (2)

3. VANEMATE HINNANG TERVISLIKKUSE SEISUKOHAST OLULISTE TOIDUAINETE TARBIMISELE PERE LASTE HULGAS

Vastavalt uuringu ülesandele palusime eelkooliealiste laste, algklasside ning põhikooli- ja gümnaasiumiõpilaste toitmisega tegelevatel pereliikmetel märkida, milline on mõnede toiduainete keskmine tarbimine. Vaadeldi toiduaineid, mille liiga vähene või ülemäärane tarbimine võib tervise seisukohalt olla problemaatiline ehk puuvilju koos marjade ja mahladega, köögivilju, piima, leiba, kala, nn kiirtoitu, karastusjooke ja kartulikrõpse. Kõigi puhul paluti märkida, mitu portsjonit pere lapsed tarbivad keskmiselt: iga päev 4-5, iga päev 2-3, iga päev üks, nädalas 3-4, nädalas vähem kui 3 portsjonit või üldse mitte.

Toiduainete portsjonid (ühe portsjoni suurus) määratleti koostöös töö tellijaga järgmiselt:

- puuviljad, marjad, mahlad 1 puuvili või 1 klaas mahla või marju
- köögiviljad 1 salat või roog või lisand
- piim 1 klaas
- leib 1 viil
- kala 50 grammi kala või 1 kalapulka või 3 räimefileed
- nn kiirtoit näiteks burger või friikartulid
- maiustused 10 grammi või 3 karamellkommi või 2 küpsist või 3 tahvlišokolaadi tükki
- karastusjoogid 0,5 liitrine pudel
- kartulikrõpsud ca 100-grammine pakk

Eesti Toitumisteaduse Seltsi töögrupi poolt väljatöötatud toidusoovitused täiendavad alates 1995. aastast kehtivaid toitumissoovitusi andes juhendeid toiduainete ja roogade kaupa, mitte ainult toiduenergia, põhitoitainete, vitamiinide ja mineraalide vajalikkuse kohta³. Uued toidusoovitused rõhutavad puu- ja köögiviljade, täisterasaaduste, väherasvase piima, piimasaaduste, õli ja kala eelistamist ning lihatoodete, suhkru ja maiustuste söömise vähendamist. Kuigi soovitusel on koostatud täiskasvanud inimestele, saab neid võtta võrdluse aluseks mõõndusega, et kasvavate laste energiavajadus võib olla suurem. Puuviljade ja marjade osas soovitatakse 2-4 portsjonit päevas (1 portsjon on 100 g puuvilju, 2 dl marju ja 2 dl mahla ja 15 g kuivatatud puuvilju ja marju), köögi- ja kaunviljade (v.a kartul) osas 4-5 portsjonit, leiba 4-7 portsjonit (30-50 g portsjon), kala 2-4 portsjonit (3 korda nädalas), piima 2-4 portsjonit. Kõige vähem soovitavad teadlased süüa maiustusi, karastusjooke ja suhkrut - 2-4 portsjonit.

Toitumisõpetuse kohaselt⁴ peavad lapsed tarbima kas 3 klaasi vedelaid piimatooteid, 2 viilu juustu või 70 g kohupiima, noorukid aga 4 klaasi vedelaid piimatooteid, 2 viilu juustu, 100 g kohupiima või 125 g jäätist. Suurima osa toidust (30%) peaks moodustama just puu- ja köögiviljad, v.a kartul ja sellest

³ http://www.ti.ttu.ee/eesti_toitumisteaduse_selts/eesti_toidusoovitused

⁴ Toitumisõpetuse õppematerjal. Koostanud Laine Parts 2003, www.parnu.ee/raulpage/koolitus/toitumis1.html

valmistatud tooted. WHO poolt soovitatav köögiviljade, puuviljade ja marjade tarbimine peaks olema päevas üle 400g, kuid on Eesti Statistikaameti leibkonnauuringute alusel Eestis alla 260g.

Käesoleva uuringu tulemused näitavad lastel mitmete oluliste toiduainete⁵ osas **ebapiisavat tarbimist** – eriti **köögiviljade ja kala** osas. Parem on olukord leiva, puuviljade, marjade, mahlade ja piima osas (vt joonis 8-9, lisa 2.5).

Lastevanemate hinnangul süüakse 86%-s lastega peredes päevas vähemalt 1 portsjon **leiba** lapse kohta, tüüpiliselt siiski 2-3 portsjonit. Soovitusliku 4-7 portsjonini ulatub tarbimine 19%-s peredes, kus on alaealisi lapsi, st rohkem algklasside ja põhikooli- või gümnaasiumiõpilastega peredes (vastavalt 18%-s ja 21%-s peredes söövad lapsed iga päev keskmiselt 4-5 portsjonit leiba). Vaid eelkooliealiste lastega peredes on leiva söömine veidi tagasihoidlikum (16%-s eelkooliealiste lastega peredest). Pere laste leivatarbimise sagedust mõjutavad oluliselt rahalised võimalused ja haridustase. Mida madalam haridus ja väiksemad rahalised sissetulekud, seda enam ja sagedamini söövad pere lapsed leiba. Neis peredes ollakse teadlaste soovitatud tarbimisele kõige lähemal, kuid tegemist on vähemalt osaliselt sundseisuga - valiku piiratusega.

Puuvilju, marju süüakse ja mahla juuakse 70%-s alaealiste lastega peredes vähemalt 1 portsjon päevas lapse kohta: tüüpiliselt 33%-s peredes 1 portsjon päevas, 30%-s peredes iga päev 2-3 portsjonit, 7%-s peredes iga päev 4-5 portsjonit. Soovituslikku 2-4 portsjonit päevas lapse kohta süüakse seega vaid 37%-s lastega peredes. Võrreldes teadlaste soovitustega on seda liiga vähe.

Piim sisaldab palju toitaineid, vitamiine ja mineraalaineid ning seetõttu soovitatakse lastel tarbida vedelaid piimatooteid kaltsiumi ja mitmete vitamiinide saamiseks vähemalt 3-4 klaasi päevas. Uuringu tulemused aga näitavad, et tegelik piimatarbimine ei ulatu soovituni enamikes lastega peredes. Vajalik kogus piima juuakse 39%-s alaealiste lastega peredes. 68%-s lastega peredes juuakse piima iga päev vähemalt 1 klaas lapse kohta, sealhulgas 29%-s peredes iga päev 1 klaas, 30%-s peredes iga päev 2-3 klaasi ja 9%-s peredes iga päev 4-5 klaasi. Põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastega peredes oli piimajoomine üldisest tasemest väiksem, soovitatavat kogust tarbiti 32%-s selle vanuserühma peredes. Laste piima tarbimist mõjutab oluliselt pere rahaline olukord ja vanemate haridustase. Sarnaselt leiva tarbimisele näitavad uuringu tulemused, et mida vähesemad on pere rahalised võimalused ja väiksem haridustase (omavahel seotud), seda enam ja sagedamini joovad nende perede lapsed piima (vt lisa 2.5). Piima joomise poolelt on nende perede laste toitumine kõige lähemal soovitatule.

Köögiviljade tarbimise kohta on olemas statistilised andmed leibkondade kohta kokku, kuid mitte üksikute pereliikmete, näiteks laste tarbimise kohta. Sotsiaalministeeriumi ja Eesti Toitumisteaduste Seltsi koostöös väljatöötatud toidusoovituste alusel peaks mahuliselt toidust 25% moodustama piimatooted, 19% köögiviljad, 16% kartul, 15% teraviljatooted, 11% puuvili ja marjad, 9% liha, kala ja munad, 3% suhkur, maiustused jm toidud ning 2% lisatavad toidurasvad. Köögiviljade alla ei arvestata kartulit ja sellest valmistatud tooteid (friikartulid, kartulikrõpsud jms). Seega on köögiviljade näol tegemist olulise toiduainegrupiga, mille igapäevaseid tarbijaid oli Eestis 2004.

⁵ Toiduained – taimse või loomse (mineraalse) päritoluga saadused või tooted, mida inimene tarvitab toiduks ja suudab seedida. Toitumisõpetuse õppematerjal. Laine Parts, 2003

aastal 47%⁶, st täiskasvanud elanike toitumisharjumused erinevad oluliselt soovitatavast. Laste puhul tarbitakse köögivilju iga päev vähemalt 1 portsjon 53%-s alaealiste lastega peredes. Soovitavaks peetakse 4-5 portsjonit iga päev ja sellele vastab vaid 2% Eesti peresid. Lastega peredest 14% märkis, et nende pere lapsed söövad köögivilja iga päev 2-3 portsjonit ja 37%, et iga päev süüakse 1 portsjon lapse kohta.

Toidusoovitused annavad **kala ja kalasaaduste** osas juhtnööriks tarbida 2-4 portsjonit päevas ja süüa kala vähemalt kolm korda nädalas. Lastevanemate hinnangul söövad nende pere lapsed kala tüüpiliselt nädalas vähem kui 3 portsjonit (55% peredest), mis on soovitatust oluliselt madalam tase. Iga päev või mitu korda päevas süüakse kala 13%-s alaealiste lastega peredes, sealhulgas 8%-s peredest söövad lapsed iga päev 1 portsjoni, 3%-s iga päev 2-3 portsjonit ja 2%-s iga päev 4-5 portsjonit. Tegelik kala ja kalasaaduste tarbimine vastab soovitatule vaid 5%-s alaealiste lastega peredes, mis on pikka merepiiri omavas riigis väga tagasihoidlik näitaja.

Maiustusi ja karastusjooke ei soovitata tarbida päevas enam kui 2-4 portsjonit. Laste magusatarbimise kohta saame käesolevas uuringus tugineda vanemate või teiste toitmise seotud pereliikmete hinnangutele, mis võivad erineda tegelikust tarbimisest, sest vanemad ei pruugi teada koolikäivate laste kõiki samme. Tulemused näitavad, et iga päev süüakse vähemalt 1 magusaportsjon lapse kohta 51%-s peredes. Tüüpiliselt süüaksegi ainult üks portsjon - 29%-s peredest, 2-3 portsjonit lapse kohta süüakse 17%-s peredes ja 5%-s peredes süüakse iga päev 4-5 portsjonit magusat. Põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastel on tüüpiliseks tarbimiskäitumiseks süüa magusat nädalas 3-4 portsjonit. Üldine tarbimisharjumus on suuresti kooskõlas soovitatuga.

Karastusjooke tarbitakse 25%-s lastega peredes vähemalt iga päev 1 portsjon lapse kohta, sealhulgas 16%-s peredes iga päev ainult 1 portsjon, 7%-s iga päev 2-3 portsjonit ja 2%-s peredes iga päev 4-5 portsjonit lapse kohta. Tüüpiliselt tarbivad lapsed vanemate hinnangul nädalas vähem kui 3 portsjonit karastusjooke, mis on tunduvalt vähem võrreldes teadlaste poolt soovitatuga. Mida väiksemate lastega on tegemist, seda harvemini karastusjooke tarbitakse. Näiteks 20%-s eelkooliealiste lastega peredes ei tarbita üldse karastusjooke (alaealiste lastega peredes üldiselt 12%).

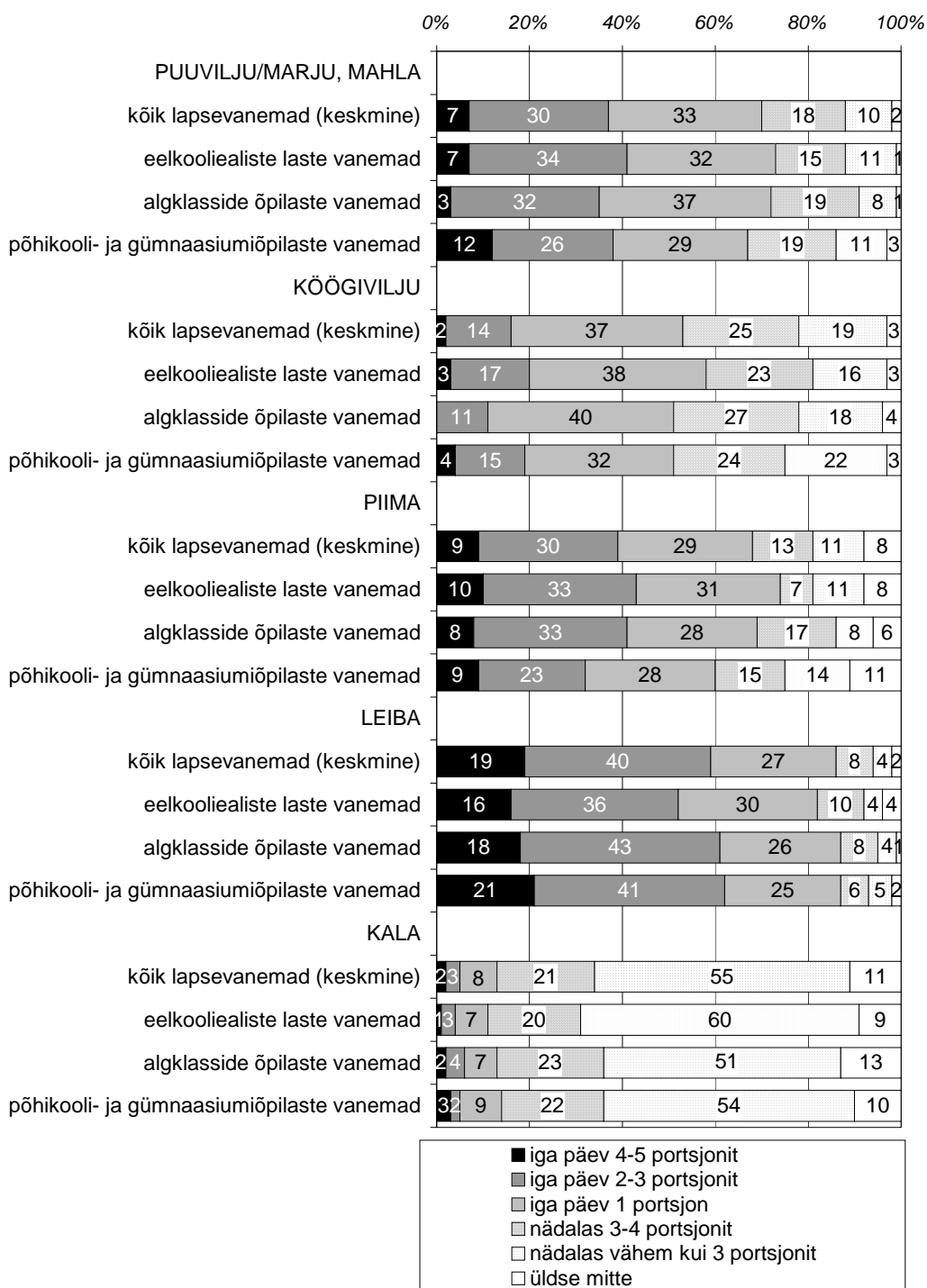
Kartulikrõpsude kohta pole toitumisnõuannetes toodud konkreetseid koguseid ega tarbimissagedusi. Samas on selge, et kartulikrõpsude näol ei ole tegemist toiduga, mis rahuldaks nii organismi energiakui toitainetevajaduse. Uuringu tulemuste järgi süüakse 9%-s alaealiste lastega peredes keskmiselt päevas vähemalt 1 portsjon kartulikrõpse lapse kohta (s.h 6%-s peredes iga päev 1 portsjon, 2%-s peredes iga päev 2-3 portsjonit, 1%-s peredes iga päev 4-5 portsjonit). Kuna need andmed on keskmiselt pere lapse kohta, siis on vähemalt igal kümnendal lastega perel põhjust laste toitumisharjumusi muuta. Tüüpiliselt süüakse kartulikrõpse nädalas vähem kui 3 portsjonit (alaealiste lastega peredest 47%). Tüüpiline tarbimissagedus ei muutu laste vanuse kasvades, kuid mida vanema lapsega tegemist, seda väiksemaks muutub mittetarbijate osakaal (vt joonis 9).

Kiirtoitu (burgerid, friikartulid jms) söövad küsitatud pere lapse tüüpiliselt vähem kui 3 portsjonit nädalas (40% peredest), kusjuures 37%-s peredes ei sööda neid üldse. Eelkooliealised lapsed tüüpiliselt kiirtoitu ei söö (45% eelkooliealiste laste vanemate arvates), vanuse tõustes kiirtoidu

⁶ www.ti.ttu.ee (kampania 5 korda puu- ja köögivilja päevas)

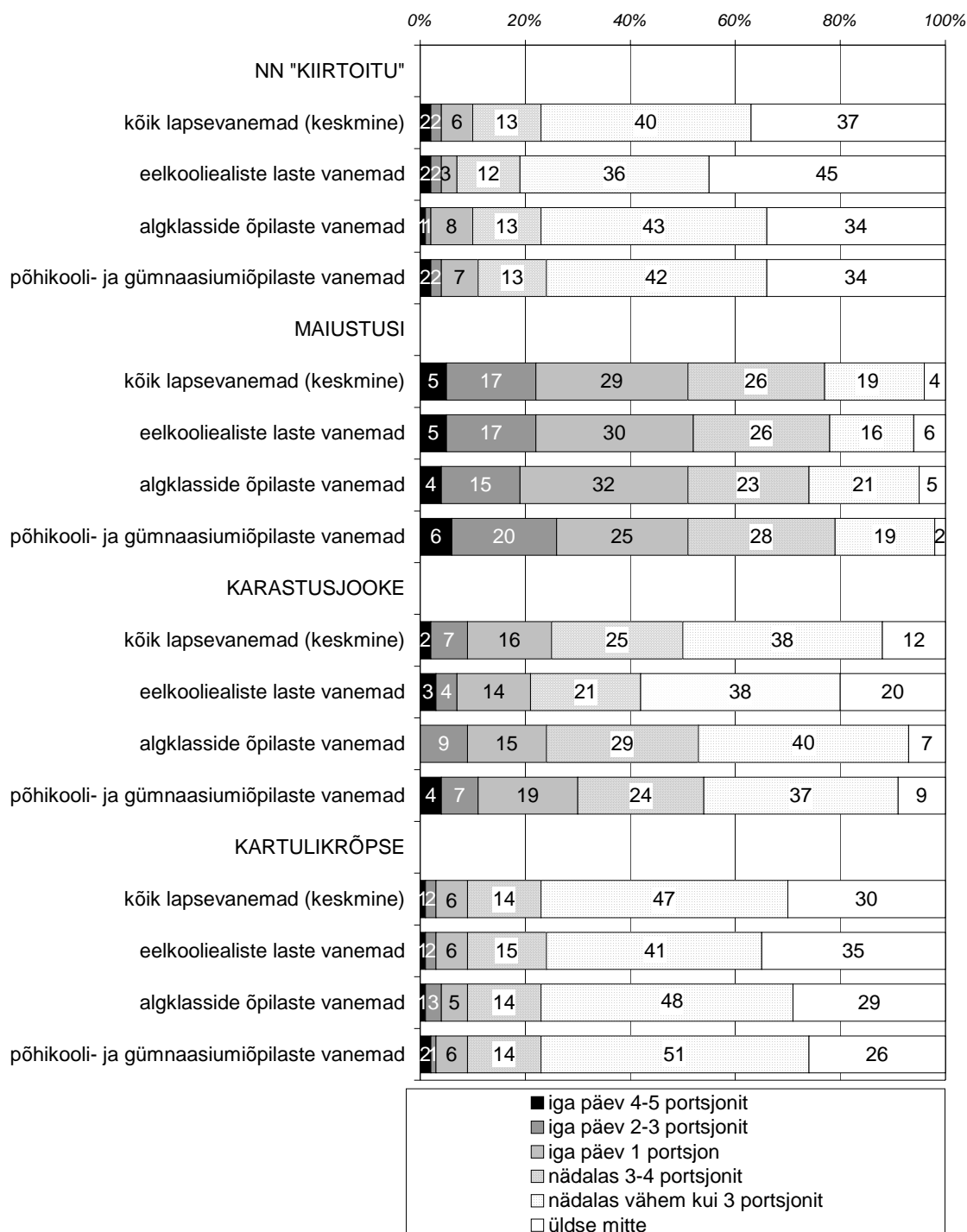
söömine sageneb. 10%-s peredes süüakse kiirtoitu iga päev vähemalt 1 portsjon lapse kohta, sealhulgas 6%-s peredes iga päev 1 portsjon, 2%-s peredes iga päev 2-3 portsjonit, 2%-s iga päev 4-5 portsjonit. Ka siin on igal kümnendal perel põhjust pöörata suuremat tähelepanu laste toitumisharjumustele.

Kui sageli tarbivad Teie pere laps(ed) keskmiselt ...? (1) (% vastanutest)

Joonis 8. Vanemate hinnang mõnede toiduainete tarbimisele pere laste hulgas (1)

Kui sageli tarbivad Teie pere laps(ed) keskmiselt ...? (2) (% vastanutest)

Joonis 9. Vanemate hinnang mõnede toiduainete tarbimisele pere laste hulgas (2)

4. LASTE TAVAPÄRASED TOITUMISHARJUMUSED – SÖÖGIKOHAD JA SOOJA TOIDU SÖÖMINE KODUS

Varasematest tarbijauuringutest on teada, et täiskasvanud elanikud söövad hommiku- ja õhtusööki valdavalt kodus ning lõunasööki pooled elanikest tüüpiliselt kodus ja pooled tööl⁷. Seekordses uuringus palusime vanematel või teistel pereliikmetel, kes tegelevad laste toitmisega, märkida oma pere laste kohta, kus süüakse tavaliselt hommiku-, lõuna- ja õhtusööki ning kui sageli süüakse kodus sooja toitu (vt joonis 10-11).

Sarnaselt täiskasvanutele söövad ka lapsed hommikusööki nii argipäeviti kui nädalavahetustel tavaliselt kodus. 84% lastevanemate hinnangul söövad pere lapsed tööpäeviti hommikusööki kodus, nädalavahetustel on protsent veelgi kõrgem – 97%. Tööpäevadel on oluliseks söögikohaks kooli vm lasteasutuse söökla, kus sööb hommikust 10% lastest. Eelkooliealiste laste puhul on see protsent kõrgem - kodus sööb hommikusööki 80% ja lasteaaia vm lasteasutuse söögikohas 15% eelkooliealistest lastest (vt lisa 2.7). Nädalavahetustel süüakse hommikust sõltumata laste vanusest ikkagi kodudes, muude söögikohtade osakaal on tühine.

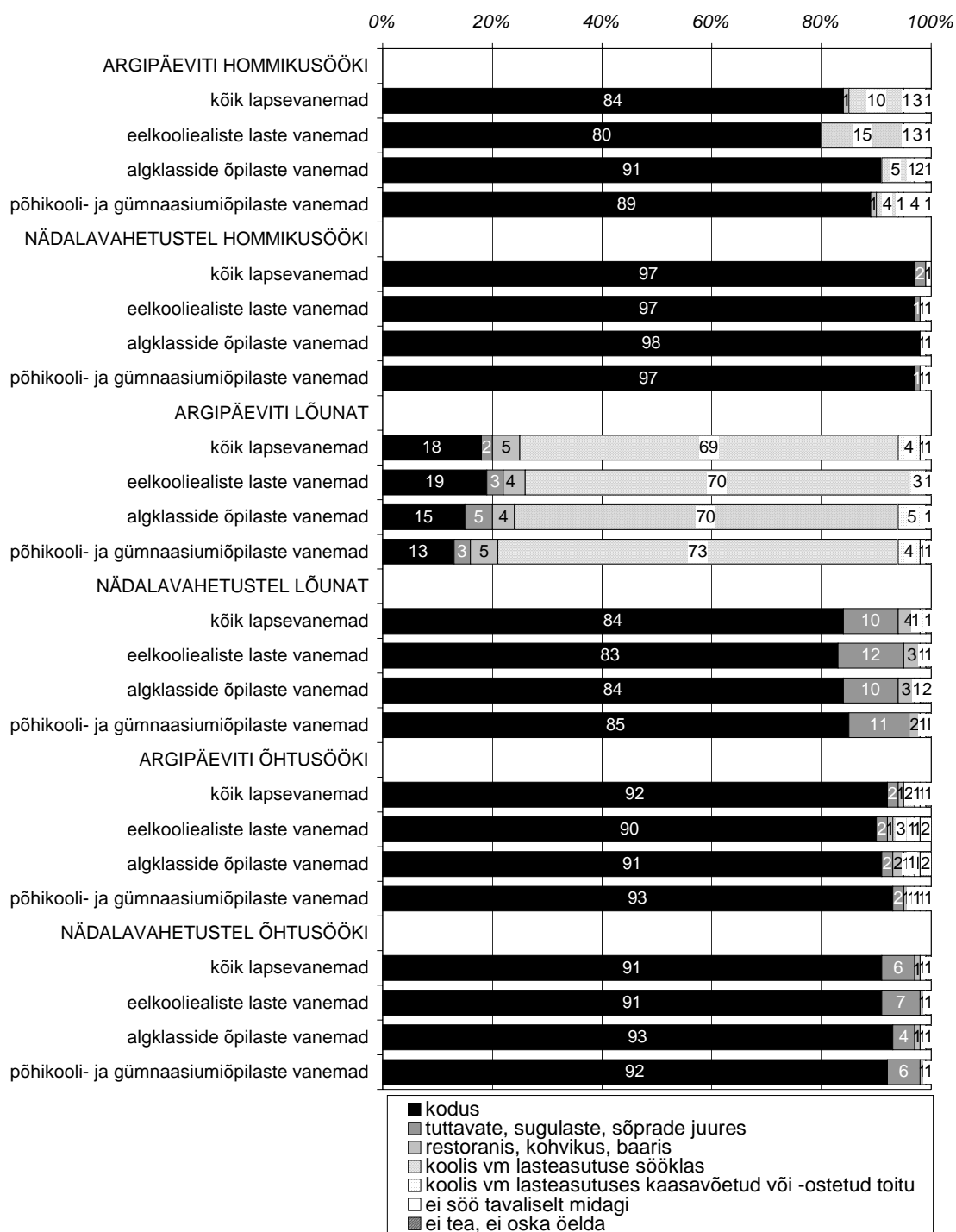
Tööpäevadel söövad lapsed lõunasööki tavaliselt kooli vm lasteasutuse sööklas (69%), kodus lõunatavate laste osakaal on väike (18%). Mida vanem laps, seda tõenäolisemalt sööb ta lõunat kooli või lasteasutuse sööklas ja vähem kodus. Kaasavõetud või -ostetud toidu söömine ei ole laste hulgas levinud nagu ka kohvikutes, baarides või muudes avalikes toitlustusasutustes lõunatamine (mõlemad ca 4-5%). Tuttavate, sugulaste ja sõprade juures käib lõunat söömas vaid 2% lastest. Sotsiaaldemograafiliste tunnuste lõikes on laste toitumisharjumustes väikesed erinevused sõltuvalt pere keelekeskkonnast ja rahalistest võimalustest. Mitte-eestlaste ja väiksema sissetulekuga peredes süüakse lõunasööki Eesti üldise tasemega võrreldes enam kodudes. Rahaliselt kindlustatuimas vastajarühmas (pereliikme kuu netosissetulek ületab 3500 krooni) söövad lapsed lõunasööki rohkem koolis või lasteasutuses.

Nädalavahetustel süüakse lõunat valdavalt kodudes – 84% ja pole vahet, millises vanuses on pere lapsed. Sageduselt teisel kohal on lõunasöögid sugulaste, tuttavate, sõprade juures – 10%. Restoranides, kohvikutes jms avalikes toitlustuskohtades sööb lõunat 4% vastanute lastest. Muude söögikohtade osakaalud ei ole märkimisväärsed. Lõunatamise sotsiaalne aspekt tuli esile enam mitte-eestlaste peredes, kus nii argi- kui puhkepäevadel minnakse suhteliselt sagedamini külla sugulastele, tuttavatele ja sõpradele.

Õhtust söövad lapsed tavaliselt kodus ja seda nii argipäevadel kui nädalavahetustel, vastavalt 92% ja 91%, kusjuures eri vanuses laste toitumisharjumused on sarnased. Nädalavahetustel on kodu järel on olulised ka õhtusöögid sugulaste ja tuttavate pool (6%), mis iseloomustab enam mitte-eestlasi ja jõukamaid peresid.

⁷ Elanike toitumisharjumused ja toidukaupade ostueelistused. EKI 2005

Kus söövad Teie pere lapsed tavaliselt hommikusööki, lõunat, õhtusööki? (% vastanutest)

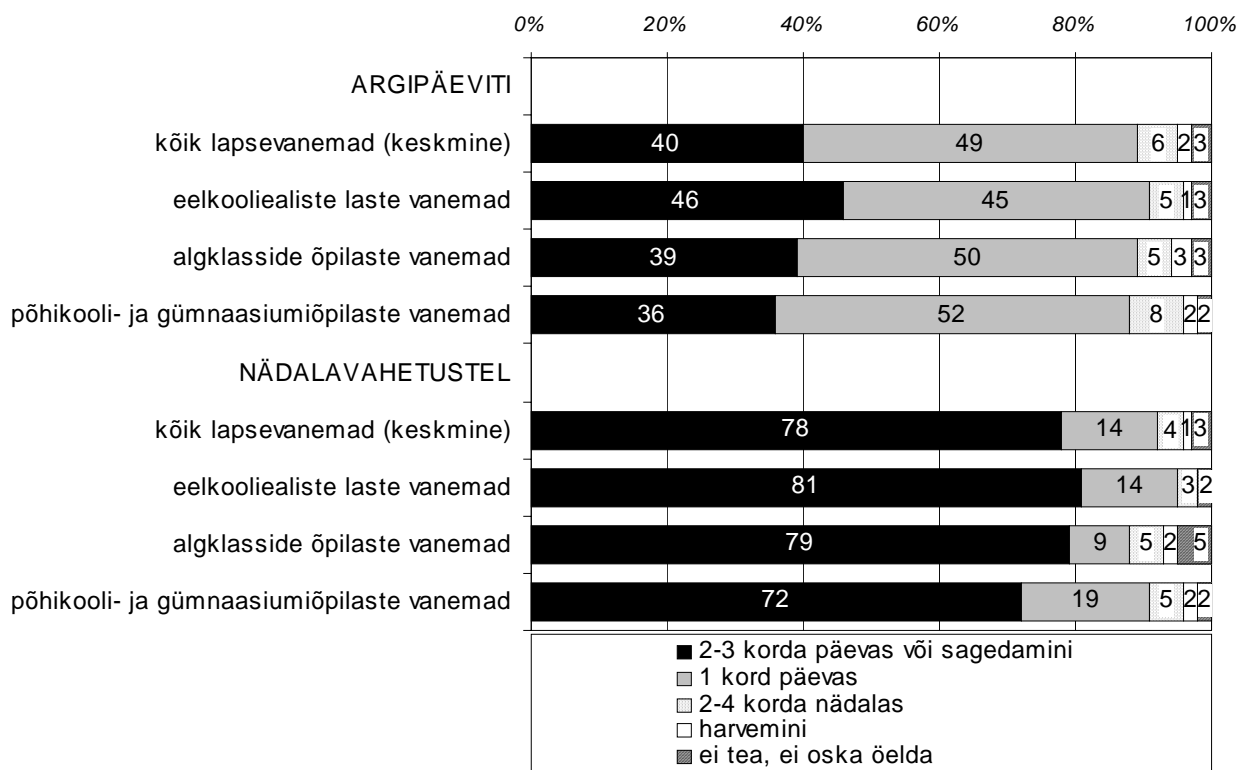

Joonis 10. Pere laste söögikohad argipäeviti ja nädalavahetustel (vanemate hinnangul)

Täiskasvanud elanike hulgas on sooja toidu söömine väga levinud: 38% elanikest sööb päevas üks kord sooja toitu, 45% kaks korda ja 14% kolm korda ehk 97% elanikest sööb vähemalt üks kord või rohkem päevas sooja toitu⁸. Käesolevas töös keskenduti laste toitumisharjumustele kodudes, mille kohta omavad vanemad ülevaadet. Laste puhul tuleb arvestada, et tööpäevadel süüakse koolis või lasteasutuses, kus menüüs reeglina soe toit.

Lastevanemate hinnangul söövad lapsed tööpäeviti kodus sooja toitu üks kord või sagedamini 89%-s peredes, nädalavahetustel vastavalt 92%-s peredes. Kaks-kolm korda päevas või sagedamini söövad lapsed kodus sooja toitu argipäeviti 40%-s peredes ja nädalavahetustel 78%-s peredes. Seega langeb argipäeviti pool lastele sooja toidu valmistamise koormusest lasteasutustele. 8%-s peredes söövad lapsed kodus sooja toitu 2-4 korda nädalas või harvemini, mis tähendab kas ainult lasteasutustes pakutava sooja söögiga läbiajamist või külma toidu söömist kodus. Mitte-eestlaste ja väiksema sissetulekuga peredes on argipäeviti sooja toidu tegemine enam levinud (vt lisa 2.6). Kui 33%-s eestlaste peredes söövad lapsed argipäeviti 2-3 korda sooja toitu, siis mitte-eestlaste peredes on see näitaja 59% - kõige sagedasim vastus (üldiselt 40%). Jõukamates peredes on tavaline kodus argipäeviti vaid korra sooja söögi söömine (65%, üldiselt 52%). Sotsiaal-kultuurilised erinevused nädalavahetustel sooja toidu söömisel, st ka valmistamisel polnud märkimisväärsed.

Kui sageli söövad Teie pere lapsed tavaliselt kodus sooja toitu? (% vastanutest)

Joonis 11. Kodus sooja toidu söömine argipäeviti ja nädalavahetustel (vanemate hinnangul)

⁸ Elanike toitumisharjumused ja toidukaupade ostueelistused. EKI 2005

5. LASTE ROAD ARGIPÄEVADEL JA VANEMATE INFORMEERITUS LASTE TOITUMISEST

Uuringu ülesandele vastavalt palusime laste toitmisega tegelevatel pereliikmetel kirja panna, mida sõid pere lapsed viimasel argi- ehk tööpäeval. Tegemist oli lahtise küsimusega, kus vastajad nimetasid iseseisvalt ilma etteantud loeteluta lastele hommiku-, lõuna- ja õhtusöögiks pakutud toite. Tulemused näitavad laste nn talvist argipäevamenüüd, mis võib mõnevõrra erineda suveperioodist. Samuti saab tulemuste põhjal teha järeldusi vanemate informeerituse kohta pere laste toitumisest tööpäeval. Kui nimetati konkreetset rooga või teati kindlalt, et laps jättis söögikorra vahele, siis oli vanematel olemas ülevaade laste toitumisest. Kui aga valiti vastuseks “ei tea”, oli põhjust eeldada huvi puudust.

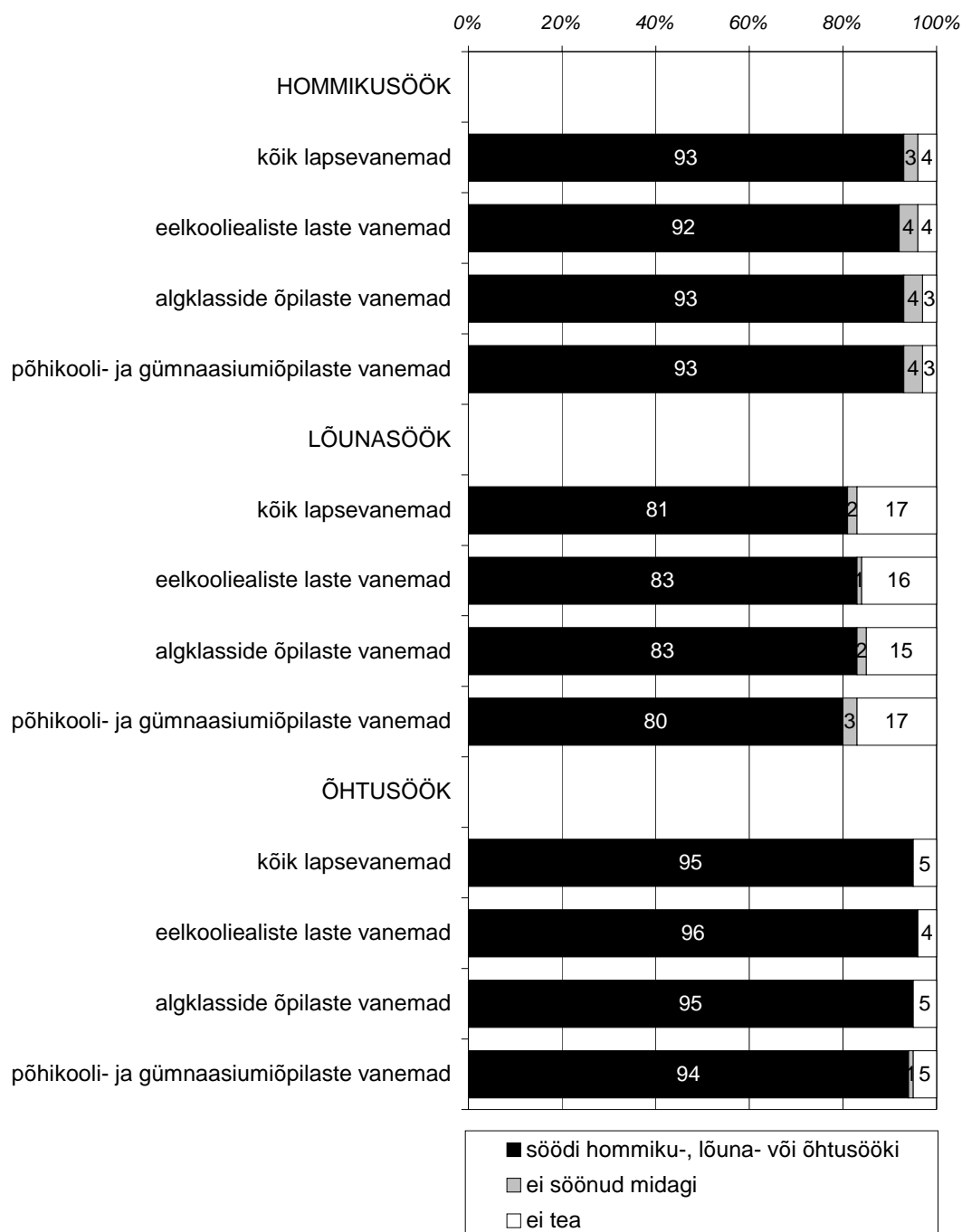
Vanemate või teiste laste toitmisega tegelevate pereliikmete informeeritust laste toitumisest saab uuringu andmetel pidada väga kõrgeks (vt joonis 12, lisa 2.8). 93%-s peredest sõid lapsed argipäeval hommikusööki, 3%-s jäi hommikueine vahele ehk laps(ed) ei söönud midagi ja 4%-s vastanutest ei omanud laste hommikusöögi kohta teavet. Hoolimata sellest, et lapsed söövad tavaliselt lõunat väljapool kodu, oli kaheksal vanemal kümnest (83%) olemas teave, kas ja mida söödi. 81% vastanutest nimetas konkreetset rooga ja 3% teadis, et pere laps või lapsed ei söönud eelmisel tööpäeval midagi. 17% täiskasvanud pereliikmetest ei omanud ülevaadet lõuna kohta. Kui hommiku- ja lõunasöök võis mõnel lapsel jääda tööpäeval vahele, siis õhtusöögiga seda ei juhtu. Tulemus oli samasuunaline kooliõpilaste tervisekäitumise uuringuga⁹. 95% vastanutest nimetas konkreetse roa ja keegi ei märkinud, et õhtusöögiks midagi ei söödud. Vaid 5%-s peredes ei teatud, mida lapsed õhtul sõid. Siin võib olla põhjuseks vanemate vahetustega töö, kuna eri vanuses laste puhul oli protsent samas suurusjärgus.

Argipäeva hommikuroogade struktuur on valdavalt võileivakeskne - 55%-s peredes sisaldas laste hommikusöök võileibu, mille kõrvale joodi peamiselt kas teed, kohvi või piima (53%-s peredes, vt tabel 1 ja 2). Lapsed joovad hommikul valdavalt sooja, mitte külma jooki, ka kakao on tee ja kohvi kõrval üsna levinud. 36%-s peredes sisaldas laste hommikusöök argipäeval putru (kaerahelbe, manna jms) ja 33%-s peredes midagi magusapoolset, kuid samas tervislikku nagu näiteks jogurteid, kohukesti, helbeid, müsli või puuvilju. Suppide ja praadide söömine ei ole hommikul tavaline. Küll aga söövad lapsed hommikul juustu, vorsti, viinereid, sinki nii võileiva peal, leiva-saia juurde, kui eraldi. Samuti kuulub hommikusöögilauale kohupiim, kodujuust ja muna. Viimane nii keedetult, omlatina, kui sellest valmistatud võidena (munavõi). Puuviljade söömine on hommikuti pigem erandlik tegevus, sellest veelgi tagasihoidlikum on köögiviljade ja nendest valmistatud salatite tarbimine.

⁹ Maser, M. Kooliõpilaste tervisekäitumine. TAI 2004

Mida sõid Teie pere lapsed viimasel argipäeval (tööpäeval)?

(% vastanutest)

Joonis 12. Vanemate teadlikkus pere laste toitumisest ehk hommiku-, lõuna- ja õhtusöögi söömisest argipäeviti

Mida noorem laps, seda tõenäolisemalt sisaldab tema hommikusöök mingit putru. Eelkooliealiste lastega peredes süüakse putru 42%-s peredes, algklasside õpilaste peredes vastavalt 35%-s ning põhikooli- ja gümnaasiumiõpilaste peredes 29%-s. Vanuse kasvades hakatakse putrudele eelistama leiba, saia ning nendest valmistatud võileibu-võisaiu. Kui 46% eelkooliealistest lastest sööb hommikul leiba-saia, siis algklasside õpilaste puhul on vastav protsent 58% ning põhikooli- ja gümnaasiumiõpilaste puhul 63%.

Tabel 1. Laste hommikusöögi struktuur argipäevadel (vastanute arv ja %)

	KÕIK n=410		Eelkooliealiste laste vanemad n=252		Algklasside õpilaste vanemad n=166		Põhikooli- ja gümnaasiumi õpilaste vanemad n=266	
	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%
hommikupuder (kaerahelbe, riisi, manna, neljavilja)	149	36	107	42	58	35	76	29
supp (borš, piima, manna)	8	2	7	3	5	3	1	0
põhiroog (sh ka juust, sink, vorst)	72	18	42	17	26	16	54	20
magus (sh puuvili, kohuke, jogurt)	136	33	89	35	54	33	90	34
jook	216	53	118	47	88	53	146	55
salat (sh juur- ja köögivilja)	15	4	8	3	1	1	12	5
leib, sai (sh võileivad, pirukad)	226	55	115	46	97	58	168	63

Konkreetsetest roogadest või toitudest on laste hommikusöögilaul sagedamini võileivad (48% peredes), puder (36%), tee (23%), piim (17%), kohv (14%), sai (12%), jogurt ja helbed või müsli (mõlemad 10%). Laste vanuse tõustes hommikusöögi menüü veidi muutub. Peale juba mainitud putrude asemel võileibade söömise suureneb ka tee ja kohvi joomine ning väheneb veidi piima joomine, seda eriti põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastega peredes (vt tabel 2).

Uuring näitas, et hommikul süüakse lisaks puu- ja köögiviljadele veel väga vähe kala ja kalatooteid (1% peredes), seda ka mitte võileibadel ning magusaid kooke, keekse ja küpsiseid. Viimane on kahtlemata positiivne. Suhteliselt tagasihoidlik on hommikul kohupiima, kodujuustu ja mahlade pakkumine lastele. Uuringu tulemused näitavad laste hommikusöögimenüü ühekülgsust. Kuna uuring viidi läbi talvel, on värsked juur- ja puuvilja vähene tarbimine mõneti mõistetav – pole oma kasvatatud tooteid. Kuid suurema tõenäosusega on tegemist tarbimisharjumuse puudumisega, sest värsket juur- ja puuvilja on kauplustes saada aastaringselt.

Laste lõunasöök sisaldab argipäeval kindlasti sooja toitu - suppi (46%-s peredes) ja/või põhirooga (57%-s peredes), millele lisandub magustoitu (31% peredes). Söögikord ei sisalda tavaliselt kolme rooga, vaid pigem kahte - suppi ja põhirooga või põhirooga ja magustoitu. 21%-s peredes jõid lapsed lõunasöögi juurde jooki, milleks oli peamiselt piim või mahl (vt tabel 3). Uuring näitas, et lapsed söövad lõuna ajal vähe värsketest juur- ja köögiviljadest salateid ning leiba (vastavalt 15%-s ja 10%-s peredes). Laste vanuste lõikes olulised erinevused puuduvad, v.a see, et põhikooli- ja gümnaasiumiõpilaste lõunasöök sisaldab sagedamini salateid.

Tabel 2. Laste hommikuroad argipäevadel (vastanute arv ja %)

	KÕIK n=410		Eelkooli- ealiste laste vanemad n=252		Algklasside õpilaste vanemad n=166		Põhikooli- ja gümnaasiumi- õpilaste vanemad n=266	
	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%
võileib	197	48	94	37	85	51	149	56
puder (kaerahelbe, riisi, manna, neljavilja)	149	36	108	43	58	35	77	29
tee (sh taimetee, roheline tee jms)	93	23	42	17	41	25	66	25
piim	69	17	49	19	32	19	42	16
kohv (ka piimaga)	56	14	27	11	23	14	50	19
sai, pirukas, seplik	49	12	33	13	25	15	36	14
jogurt	40	10	31	12	17	10	30	11
helbed, müsli (jm krõbinad)	40	10	33	13	17	10	31	12
juust, sulatatud juust	29	7	21	8	14	8	19	7
vorst, suitsuvorst, viiner	28	7	16	6	10	6	22	8
kohuke	26	6	16	6	11	7	15	6
muna (keedetud, praetud, omlett, munavõi)	21	5	9	4	8	5	16	6
puuvili	19	5	12	5	8	5	15	6
kakao	17	4	8	3	8	5	10	4
kohupiim, kodujuust	14	3	6	2	4	2	10	4
mahl	14	3	11	4	5	3	10	4
moos	12	3	10	4	3	2	4	2
sink	11	3	9	4	5	3	11	4
supp (borš, piima, manna)	8	2	6	2	6	4	1	0
salat	8	2	4	2	1	1	7	3
köögi- ja juurvili (tomat, kurk, porgand)	7	2	4	2	0	0	5	2
kala (sh kalapulgad, makra)	5	1	3	1	3	2	2	1
kook, keeks (ka pannkook)	4	1	3	1	2	1	4	2
küpsised, kuivikud	3	1	2	1	0	0	1	0
puding	3	1	3	1	1	1	1	0
morss	3	1	2	1	1	1	2	1
muu roog (praekartul, makaronid, kotlet, kana, pasteet)	9	2	6	2	3	2	8	5
muu jook (actimel, keefir, pett)	9	2	6	2	1	1	4	2
muu magus (kama, mesi)	5	1	2	1	3	2	4	1

Tabel 3. Laste lõunasöögi struktuur argipäevadel (vastanute arv ja %)

	KÕIK n=345		Eelkooli- ealiste laste vanemad n=219		Algklasside õpilaste vanemad n=142		Põhikooli- ja gümnaasiumi- õpilaste vanemad n=221	
	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%
supp	160	46	107	49	70	49	100	45
põhiroog	196	57	133	61	86	61	127	58
magustoit (sh puuviljad, jogurtid)	107	31	66	30	39	28	71	32
jook	73	21	47	22	26	18	45	20
salat (sh juur- ja köögiviljad)	52	15	29	13	17	12	40	18
leib, sai (sh võileivad, pirukad)	34	10	22	10	17	12	22	10
määratlemata (sh soe toit)	39	11	16	7	17	12	26	12

Tabel 4. Laste lõunasöök argipäevadel (vastanute arv ja %)

	KÕIK n=345		Eelkooli- ealiste laste vanemad n=219		Algklasside õpilaste vanemad n=142		Põhikooli- ja gümnaasiumi- õpilaste vanemad n=221	
	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%
Supid								
supp (määratlemata)	78	23	51	23	35	25	50	23
borš	17	5	12	5	10	7	10	5
frikadellisupp	16	5	11	5	7	5	11	5
hernesupp	10	3	6	3	6	4	6	3
seljanka	7	2	5	2	2	1	6	3
juurvilja-, köögiviljasupp	6	2	5	2	0	0	2	1
kanasupp	6	2	3	1	2	1	3	1
makaronisupp (sh kartuli- makaroni)	6	2	4	2	1	1	3	1
kalasupp	4	1	4	2	2	1	3	1
kapsa-, hapukapsasupp	4	1	2	1	0	0	3	1
lihasupp (hakklihaga, liha-klimbi, liha-riisi-kartuli)	3	1	2	1	2	1	0	0
muu supp (kruubi, küla, püree, rassolnik)	4	1	2	1	2	1	3	1
Põhiroad								
kartulid (sh frii, ahju, prae, puder)	102	30	68	31	43	30	69	31
liha, praad (sh määratlemata, sealiha)	55	16	40	18	25	18	38	17
pihvid, kotletid, lihapallid, frikadellid, pikkpoiss jm hakkliha	31	9	20	9	12	8	19	9
kaste (määratlemata)	26	8	18	8	9	6	17	8
makaronid, nuudlid	18	5	12	5	4	3	10	5
hakklihakaste	17	5	11	5	8	6	10	5
viinerid, sardellid, vorstid	13	4	11	5	7	5	8	4
muu kaste (lihapalli-, vorsti- maks, liha-, kana-, hapukoore)	13	4	5	2	3	2	10	5
hautatud köögiviljad, köögi - ja juurviljad	8	2	6	3	4	3	3	1
kana	8	2	5	2	6	4	5	2
riis (sh riisipuder)	5	1	3	1	4	3	3	1
muu puder (tatra, tangu, manna)	5	1	5	2	4	3	4	2
kapsad (sh hapu-, mulgikapsas)	5	1	1	0	0	0	5	2
kala (sh kalaburgerid, -pulgad)	5	1	2	1	0	0	4	2
värskekapsa ja hakkliha hautis	2	1	2	1	1	1	2	1
sült	2	1	2	1	1	1	0	0
ühepajatoit	2	1	1	0	2	1	0	0
muu roog (määratlemata püree, maks, ragu, guljašš, hamburger, plov, pannkook, muna)	18	5	10	5	7	5	11	5
Joogid								
piim	37	11	22	10	16	11	21	10
mahl (sh õunamahl)	20	6	14	6	5	4	14	6
tee	11	3	7	3	4	3	5	2
morss	5	1	4	2	1	1	3	1
kakao	3	1	3	1	2	1	2	1

Tabel 4 järg. Laste lõunasöök argipäevadel (vastanute arv ja %)

	KÕIK n=345		Eelkooli- ealiste laste vanemad n=219		Algklasside õpilaste vanemad n=142		Põhikooli- ja gümnaasiumi- õpilaste vanemad n=221	
	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%
Magustoidud								
magustoit (määratlemata)	25	7	15	7	10	7	17	8
kohupiim ja kohupiimakreem, -vaht (kisselli, moosiga)	15	4	12	5	6	4	11	5
puuvili (sh õun, apelsin, mandariin, banaan)	15	4	8	4	2	1	10	5
kissell (sh puuvilja, rosina, karamell)	10	3	5	2	5	4	8	4
mannavaht (sh piimaga)	7	2	6	3	4	3	6	3
jogurt	6	2	3	1	4	3	4	2
kook (trühvli, moorapea, kohupiima)	6	2	5	2	2	1	3	1
saiake	5	1	4	2	0	0	5	2
kompott (sh vahukoorega)	4	1	3	1	2	1	2	1
kohuke	3	1	2	1	1	1	2	1
leivavaht piimaga	2	1	1	0	0	0	2	1
jäätis	2	1	2	1	0	0	1	0
tarretis (sh vahukoorega)	2	1	0	0	1	1	1	0
helbed piima, jogurtiga	2	1	0	0	1	1	1	0
muu magustoit (pannkook, šokolaad, lumepallisupp, kakaokreem)	4	1	3	1	4	3	1	0
Salat								
salat (määratlemata)	29	8	15	7	8	6	24	11
porgandisalat	7	2	4	2	2	1	5	2
kapsa-, juurvilja vm toorsalat	5	1	3	1	2	1	5	2
peedisalat	3	1	1	0	1	1	2	1
tomat, kurk, kurgi-tomati salat	3	1	3	1	0	0	1	0
kartuli-, makaronisalat	2	1	0	0	2	1	1	0
muu salat (hapukurk, kõrvitsa, roheline)	3	1	3	1	2	1	2	1
Leib-sai								
leib	25	7	17	8	14	10	16	7
sai	5	1	2	1	3	2	4	2
võileib (näit vorsti)	5	1	3	1	3	2	2	1
jahukarask, pirukas	2	1	1	0	0	0	2	1

Kui lõunasöögil süüakse suppi, siis on see sagedamini borš (5%), frikadellisupp (5%) või hernesupp (3%). Levinud on ka seljanka, juur- või köögiviljasupp, kana- ja makaronisupp (kõik 2%). Laste toidulaua ajal on lõuna ajal harvemini kala-, kapsa- ja muud liha sisaldavad supid (vt tabel 4).

Lõunane argipäeva põhiroog sisaldab valdavalt kartulit, liha ja kastet. Erineval viisil valmistatud kartulit: keedu-, frii-, ahju-, praekartulit või kartuliputru märkis 30% peredest, kus olid alaealised lapsed. Liha esineb lõunasöögil erineval viisil valmistatuna ja praena (16%). Väga meeldivad lastele lihast ja hakklihast valmistatud road – kotletid, pihvid, lihapallid, frikadellid, pikkpoiss (9%), samuti viinerid, sardellid ja muud vorstid (4%). Kana ja kala süüakse lõunasöögi ajal vägagi harva (vastavalt 2% ja 1%). Üsna tagasihoidlik on hautatud roogade osa laste lõunasöögilaua: hautatud köögi- või

juurviljad (2%), värskekapsa ja hakkliha hautis (1%), ühepajatoit (1%), kapsad (1%). Harva söövad lapsed lõunal sülti, munast valmistatud roogi, maksa, riisi, erinevaid putrusid (pigem hommikusöök). Uuringus mainisid laste toitumise eest vastutavad täiskasvanud laste lõunasöögina minimaalselt kiirtoitu, hamburgereid ja karastusjooke, mis võib olla vanematel teadmata, kuid teisalt ei pakuta neid toite ka lasteasutustes.

Laste lõunasöök ei koosne salatist või võileivast nagu paljudel töökäivatel linnakodanikel, vaid valdavalt soojast toidust, mille juurde süüakse kahjuks vaid vähesel määral salateid. Salati all mõistetakse peamiselt värskest juur- ja köögiviljast valmistatud toorsalateid, tomatit, kurki, porgandi- ja peedisalateid, kuid ka hapukurki, kõrvitsasalatit ja rohelist salatit. Kõige levinum on laste toidulaual porgandisalat (2%). Lõunasöögi kõrvale lapsed tavaliselt leiba ei söö, seda teevad vanemate hinnangul vaid 7% lastest. Lõunasöögi kõrvale joovad lapsed kõige sagedamini piima, harvem mahla ning vahest ka teed. Vee joomine söögi kõrvale ei ole Eesti lastel kombeks.

Magustoitudest on soositumad kohupiima sisaldavad road - kohupiimakreem või –vaht kisselli või moosiga (4%), puuviljad (4%) ja ainult kissellid (3%). Üsna sageli söövad lapsed lõuna ajal ka mannavahu, jogurteid ja kooke (kõik 2%). Muudest magustoitudest nimetasid täiskasvanud pereliikmed saiakesi, kompotte, jäätisi, tarretisi, helbeid, pannkooke, lumepallisuppe, kakaokreeme jms. Meeldetuletuseks olgu märgitud, et tegemist on ühel tüüpilisel talvisel tööpäeval lastele pakutavate magustoitudega, st suvel võib suurendada jäätiste, puuviljade, marjade jm värsketoiduainete osa.

Õhtusöögiks söövad **lapsed** tavaliselt põhiroa (73%-s peredes) ja midagi magusat (27%-s peredes) ning joovad toidu juurde piima või teed (35%-s peredes). Võrreldes lõunaga on õhtusöögil erinevaid ühe toidukorra ajal söödavaid toitusid (käike) vähem, sest suppi süüakse märksa harvemini (vaid 14%-s peredes, lõuna ajal 46%-s). Laste õhtune menüü sisaldab võrreldes lõunaga rohkem kergemaid toite: võileibu, jogurteid, puuvilju ja salateid ning põhiroogade valik on mitmekesisem, kuna täiskasvanutel on enam aega tegeleda toiduvalmistamisega (vt tabelid 5, 6).

Tabel 5. Laste õhtusöögi struktuur argipäevadel (vastanute arv ja %)

	KÕIK n=417		Eelkooli- ealiste laste vanemad n=258		Algklasside õpilaste vanemad n=166		Põhikooli- ja gümnaasiumi- õpilaste vanemad n=270	
	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%
supp	57	14	35	14	26	16	37	14
põhiroog	304	73	182	71	117	71	200	74
magustoit (sh puuviljad, jogurtid)	112	27	69	27	42	25	63	23
jook	146	35	85	33	63	38	99	37
salat (sh juur- ja köögivili)	81	19	52	20	25	15	60	22
leib, sai (sh võileivad, pirukad)	80	19	51	20	36	22	57	21
määratlemata (sh näksimine)	7	2	7	3	5	3	6	2

Tabel 6. Laste õhtusöök argipäevadel (vastanute arv ja %)

	KÕIK n=417		Eelkooli- ealiste laste vanemad n=258		Algklasside õpilaste vanemad n=166		Põhikooli- ja gümnaasiumi- õpilaste vanemad n=270	
	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%
Supid								
supp (määratlemata)	24	6	13	5	9	5	18	7
piimasupp (tangudega, riisiga, kõrvitsaga, mannaga)	11	3	9	3	7	4	5	2
borš	4	1	2	1	3	2	3	1
makaronisupp (sh kanaga)	4	1	3	1	2	1	2	1
juurvilja-, aedvilja-, köögiviljasupp	3	1	3	1	1	1		0
muu supp (seljanka, frikadelli-, heme-, oa-, kala-, hapukapsa-, klimbi-, riisi-liha-)	11	3	5	2	4	2	9	3
Põhiroad								
kartulid (-puder, ahju-, prae-, -vorm)	122	29	80	31	49	30	87	32
makaronid, spagetid, pasta, lasagne	43	10	18	7	17	10	27	10
liha, praad (määratlemata)	38	9	20	8	19	11	25	9
kaste (määratlemata)	38	9	26	10	17	10	25	9
hakkliha, pikkpoiss, kotletid	34	8	17	7	15	9	23	9
kala (löhe, forell, räimed, kalaburgerid, -pulgad, -kotletid, -vorm)	30	7	20	8	7	4	21	8
linnuliha (grillkana, -filee, -šnitsel, -pallid, -roog, hani)	19	5	11	4	7	4	15	6
muu puder (tatra-, manna-, juurvilja, kaerahelbe-, kartuli-kruubi-)	18	4	11	4	10	6	12	4
viinerid, sardellid, vorstid	16	4	10	4	8	5	8	3
püree, puder (määratlemata)	15	4	12	5	6	4	9	3
muu kaste (vorsti-, maksa-, liha-, seene-, südame-, muna-, bolognese-, koorekaste)	15	4	9	3	3	2	10	4
hakklihakaste	14	3	12	5	6	4	9	3
köögi- ja juurviljad (ka hautatult)	12	3	5	2	2	1	7	3
muna, munapuder, omlett	9	2	5	2	4	2	4	1
muu liha (suitsu-, prae-, hautatud liha, looma-, sink)	9	2	4	2	2	1	5	2
ühepajatoit	9	2	5	2	1	1	8	3
riis	8	2	6	2	0	0	6	2
pelmeenid	7	2	4	2	3	2	4	1
pannkook, pliinid	7	2	3	1	1	1	7	3
kapsas (hautatud, prae-, hapu-)	5	1	3	1	3	2	2	1
hamburger, pitsa	5	1	2	1	1	1	3	1
kohupiim ja juust (ka kodujuust)	5	1	3	1	2	1	5	2
muu roog (krõpsud, soe võileib, pilaff, plov, guljašš, sült, maks)	13	3	8	3	4	2	10	4
Joogid								
piim	66	16	42	16	32	19	45	17
tee	56	13	23	9	26	16	40	15
mahl	23	6	16	6	4	2	14	5
kakao	5	1	4	2	3	2	2	1
jogurt	5	1	1	0	0	0	1	0
muu jook (Aura jook, morss, keefir)	7	2	6	2	0	0	5	2

Tabel 6 järg. Laste õhtusöök argipäevadel (vastanute arv ja %)

	KÕIK n=417		Eelkooli- ealiste laste vanemad n=258		Algklasside õpilaste vanemad n=166		Põhikooli- ja gümnaasiumi- õpilaste vanemad n=270	
	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%
Magustoidud								
puuvili (sh marjad, õun, kiivi, mandariin, banaan)	24	6	13	5	8	5	17	6
jogurt	17	4	13	5	6	4	11	4
helbed, krõbinad, müsli, küpsised, näksimine (jogurti, piimaga)	16	4	7	3	2	1	10	4
kohupiim ja kohupiimakreem, -pasta (puuviljade, kompotiga)	13	3	7	3	6	4	7	3
kook, kringel, saiake (tort, plaadikook)	13	3	4	2	2	1	10	4
magustoit (määratlemata)	8	2	6	2	5	3	3	1
kohuke	6	1	4	2	2	1	3	1
jäätis	4	1	4	2	0	0	2	1
moos (ja sai)	4	1	2	1	2	1	3	1
kompott	3	1	3	1	2	1	2	1
muu magustoit (keefir banaani ja õunamoosiga, puder, puding, pannkook, kommid, saiavorm, leivasupp, kama, manna, tarretis)	17	4	11	4	9	5	9	3
Salat								
salat (määratlemata)	49	12	30	12	12	7	37	14
tomat, kurk, tomati-kurgi salat	8	2	3	1	2	1	6	2
kapsa-, köögivilja-, peedi-, toorsalat	7	2	5	2	4	2	2	1
kartulisalat	7	2	6	2	2	1	6	2
porgandisalat	5	1	2	1	2	1	3	1
hapukurk, -salat	3	1	2	1	0	0	2	1
muu salat (itaalia, kanaliha, paprika, letšo)	4	1	3	1	3	2	4	1
Leib-sai								
võileib (näit vorsti)	46	11	29	11	23	14	30	11
leib	23	6	17	7	8	5	17	6
sai	7	2	3	1	3	2	8	3
pirukas, kuivikud vm näksimine	5	1	3	1	2	1	4	1

Laste õhtusööki võiks iseloomustada kahe märksõnaga: kergus ja mitmekülgsus. Õhtusöök sisaldab vähem suppe võrreldes lõunaga ja nende hulgas on olulisemal kohal sellised kergemad supid nagu piima-tangu, piima-riisi, piima-manna, piima-kõrvitsa supp (piimasuppe söödi õhtuks 3%-s peredes).

Põhiroogade hulgas domineerib lõunasöögiga sarnaselt erinevalt valmistatud kartul (29%-s peredes), kuid süüakse palju ka makaroni- ja pastarogasid (10%-s peredes). Kartulite ja makaronide juurde süüakse tavapäraselt liha, kotlette, hakkliha, viinereid, aga mitte ainult. Kui lõunaroad sisaldasid peamiselt sea- või loomaliha, siis õhtune valik on mitmekesisem, liha kõrval sisaldab menüü rohkem kala ja linnuliha ning nendest valmistatud tooteid (vastavalt 7%-s ja 5%-s peredes), pelmeene (2%) ja putrusid (kokku 8%). Laste toidulaualt võib argipäeva õhtuti leida lõunasöökidega võrreldes rohkem ühepajatoitu, soolaseid pannkooke, kohupiima ja juustu, sooje võileibu, kuid ka hamburgereid ja

pitsasid. Salatite söömine on õhtuti veidi sagedasem võrreldes lõunaga, kuid mitte põhiroana, laste õhtusöök on tavaliselt ikka soe. Salativalik ei ole lõunaga võrreldes oluliselt mitmekesisem, ikka tüüpilised tomati-, kurgi-, kapsa-, peedi-, porgandi-, kartuli- jm salatid ning hapukurk.

Õhtusöögi juurde joovad lapsed peamiselt piima (16%-s peredes) või siis sooja jooki, milleks on tavaliselt tee (13%-s peredes), harvemini mahla (6%) ja kakaod (1%). Eesti peredes lapsed reeglina õhtul kohvi ei joo.

Õhtust magusaisu leevendavad puuviljad (6%-s peredes), jogurt (4%), helbed, krõbinad, müsli (4%), mida süüakse kas jogurti või piimaga ning magusad kohupiimad, kohupiimakreemid ja –vahud, mida samuti süüakse puuviljade, kompoti, kisselliga. Kookide, tortide, saiakeste ja kommide söömine ei ole võrreldes lõunaga oluliselt sagedasem.

Uuringu tulemuste põhjal võib öelda, et täiskasvanud püüavad pakkuda lastele sooja ning tervislikku toitu kolm korda päevas - hommikul putrusid, jogurteid, helbeid, võileibu; kahe- või kolmekäigulist sooja lõunat, mis sisaldab suppi; õhtul kergemat suppi, mitmekesist põhirooga, salatit koos sooja joogiga ning puuvilja, jogurtit ja kohupiimast valmistatud magustoitu. Köögi- ja juurviljade, salatite ning puuviljade osakaal võiks laste igapäevases toidusedelis olla senisest suurem.

6. LASTE TOITUMISHARJUMUSTE MÕJUTAJAD VANEMATE HINNANGUL

Eesti Toitumisteaduse Selts ja Eesti Haigekassa on alates 2001. aastast koostöös teadlastega läbi viinud mitmeid teavitamise kampaaniaid, et tõsta elanikkonna teadlikkust tervisliku toitumise alal. 2003. ning 2004. aasta puu- ja köögivilja tarbimise edendamise (sh kodumaise) kampaania sihtrühmadeks olid muuhulgas lapsed ja noorukid ning kasutatud meediakanaliteks televisioon, raadio ning trükireklaamid ühissõidukites. Kampaaniate tulemusena on täheldatud muutust tervisliku toitumise suunas, kuid enamuse elanikkonna tarbimisharjumused ei vasta siiski veel toitumissoovitustele, mistõttu plaanitakse teavitamist jätkata. Et tulevased teavituskampaaniad paremini oma eesmärki täidaksid, selgitati käesolevas töös laste toitumisega tegelevate pereliikmete hinnangul, millised kanalid võiksid laste toitumisharjumustele suuremal või vähemal määral mõju avaldada. Etteantud tegurite kohta paluti märkida nende olulisus mõjutajana (väga oluline, mõnevõrra oluline, mitteoluline) või arvamuse puudumisel võis valida vastuseks “ei oska öelda”. Tulemused peegeldavad tegelikkust vanemate vaatepunktist nähtuna ehk nende inimeste, kes laste toitumise eest hoolt kannavad ja võivad seega laste endi seisukohtadest erineda.

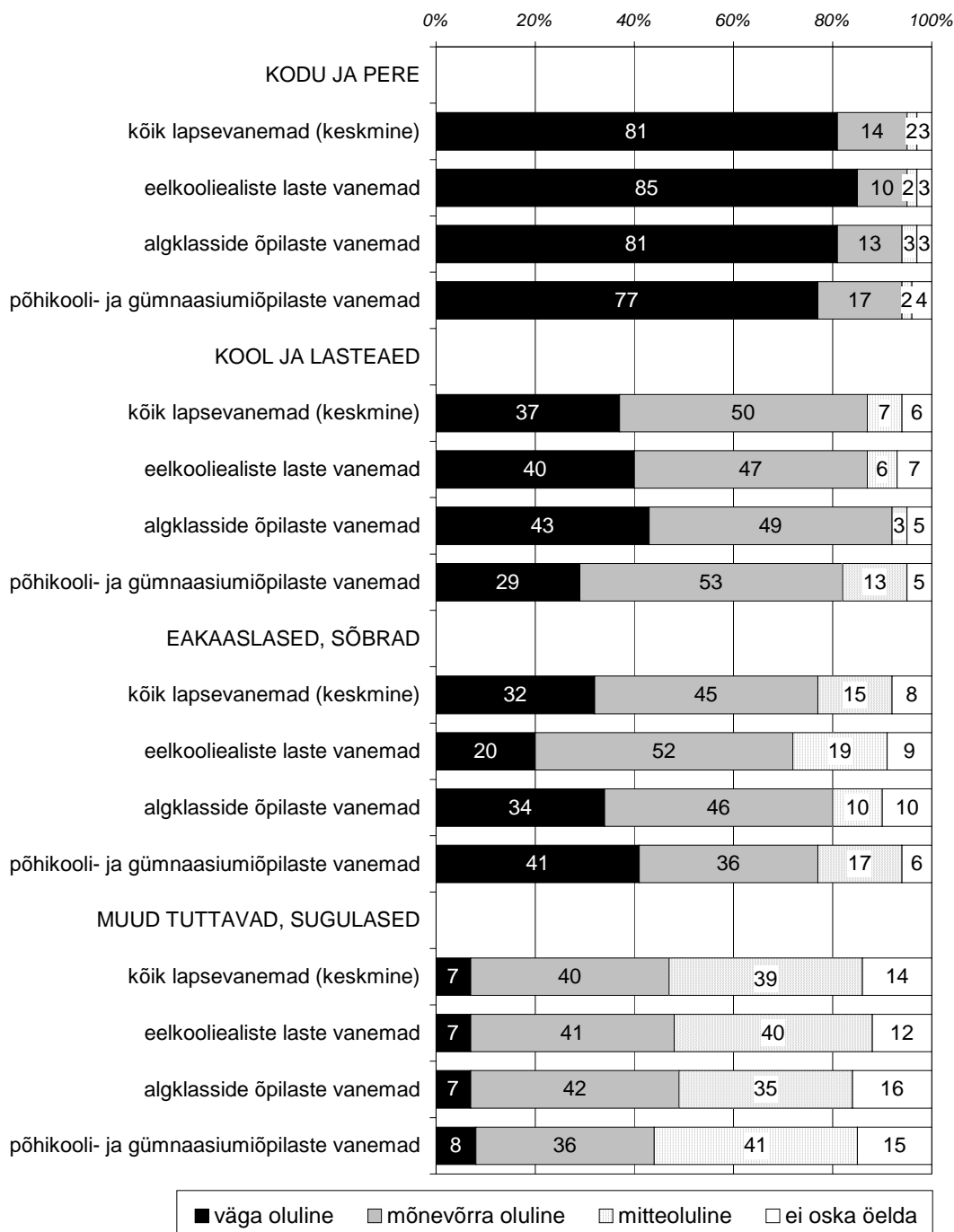
Küsitluse andmetel mõjutavad laste toitumisharjumusi peamiselt **kodu ja pere** ning vähemal määral kool ja lasteaed ning sõbrad ja eakaaslased. Kodu ja pere mõju pidas väga oluliseks 81% kõikidest lapsevanematest, kooli ja lasteaia mõju (sh sööklate, õppeprogrammide mõju) 37% lapsevanematest ning sõprade ja eakaaslaste mõju – 32% lapsevanematest. Mida vanem laps, seda enam asendub kodu ja kooli mõju eakaaslaste ja sõpradega (vt joonis 13-14, lisa 2.9). Eakaaslasi ja sõpru pidas pere laste toitumisharjumuste mõjutajana väga oluliseks 41% põhikooli- ja gümnaasiumiõpilaste vanematest, kooli vastavalt 29%. Eakaaslaste mõju suurenemine ka toitumise valdkonnas on osaks identiteedi kujunemise protsessist, milles vastandumise kaudu jõutakse oma “mina” kujunemiseni.

Muude tuttavate või sugulaste mõju laste toitumisharjumustele ei pea vanemad eriti tähtsaks: 40% vanematest vastas “mõnevõrra oluline”, 39% - “mitteoluline”, 7% - “väga oluline” ja ülejäänud ei osanud hinnangut anda. Tele- ja raadiosaated, trükiajakirjandus, internet ja iidolid on vanemate hinnangul mitteolulised laste toitumisharjumuste mõjutajad, mitteoluliseks pidas neid vastavalt 36%, 48%, 49% ja 44% vanematest. Siinkohal võib eeldada vastuste mõjutatust vanemate endi suhtumistest, teisalt lisab kõrvaltvaataja pilk ja elukogemus hinnanguile objektiivsust. Meediakanalitest on seega suuremad võimalused televisioonil ja raadiol ning seda eeskätt noortele oluliste väärtuste kujundamise kaudu (millega ja kellega samastuda).

Muudest üksikutest juurdelisatud vastustest märkisid vanemad, et laste toitumisharjumusi mõjutavad arstide soovitused, vanaemad, teatud spordi- või huvialaga tegelemine, pere majanduslikud võimalused ning negatiivsed kogemused - näiteks loomade tapmise pealtnägemine.

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi? (1)

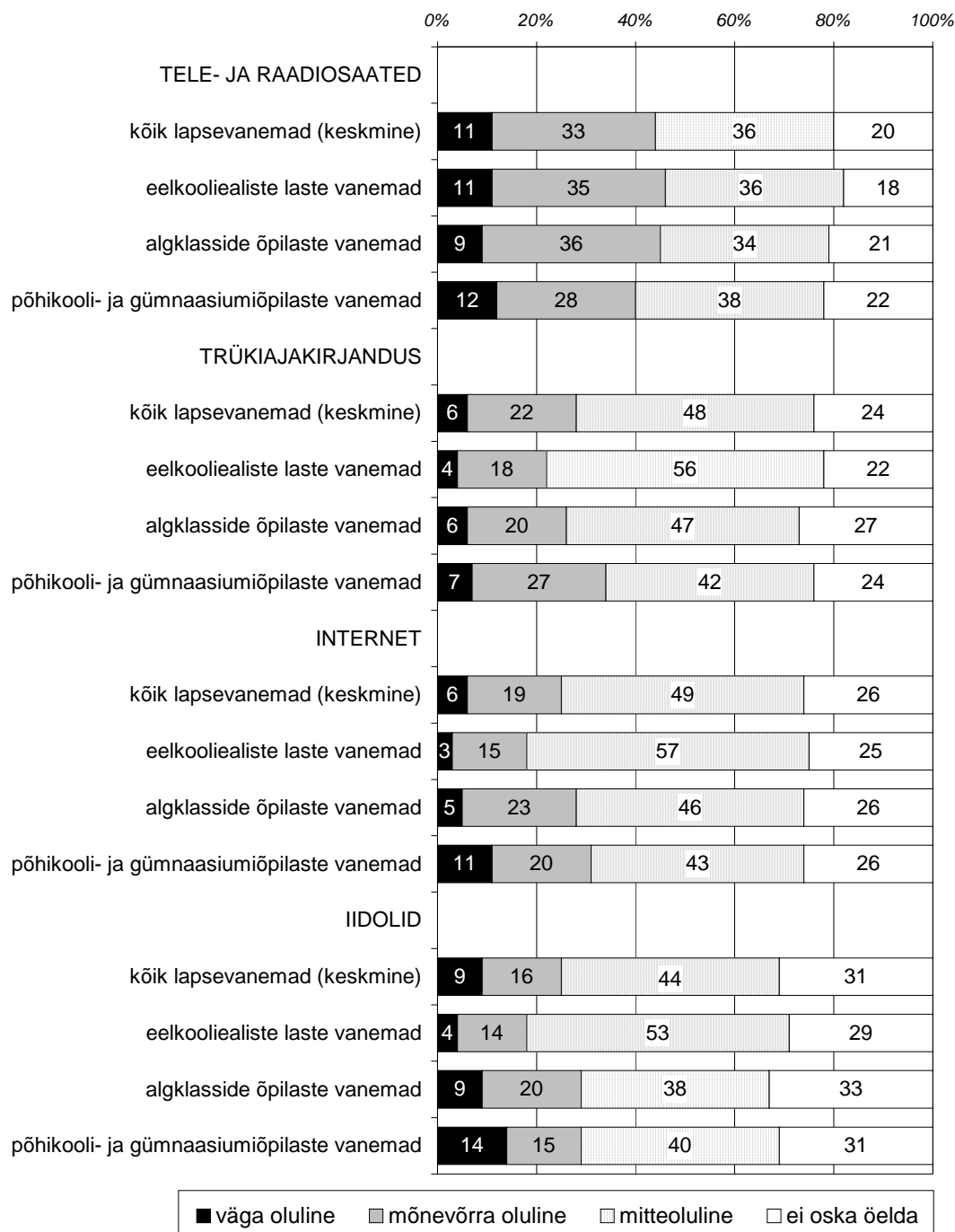
(% vastanutest)

Joonis 13. Laste toitumisharjumuste mõjutajad vanemate hinnangul (1)

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste tootumisharjumusi? (2)

(% vastanutest)

Joonis 14. Laste tootumisharjumuste mõjutajad vanemate hinnangul (2)

7. HINNANGUD LASTE TOIDU TOITAINETE SISALDUSELE NING TOIDULISANDITE, VITAMIINIDE JA BAKTERITEGA RIKASTATUD TOIDU ANDMISELE

Hinnangud toitainete sisaldusele laste toidus

Teadlaste poolt väljatöötatud toidusoovitused lähtuvad toiduainete valikul 4 põhimõttest: tasakaalustatusest, mõõdukusest, toidu vastavusest vajadusele ja mitmekesisusest.¹⁰ See tähendab toitainete optimaalset suhet, toiduenergia arvestamist vastavalt toiduainetele ja inimeste vajadustele ning mitmekülgset toiduainete valikut, et saada toiduga piisavalt kõiki vajalikke toitaineid nagu valke, süsivesikuid, lipiide, vett, vitamiine, mineraalaineid ja mikroelemente. Käesolevas töös palusime alaealiste laste toitmisega tegelevatel pereliikmetel hinnata toitainete piisavust pere laste toidus, st kas süsivesikuid, rasvu, vitamiine, mineraalaineid ja valke on pere laste toidus liiga palju, piisavalt, liiga vähe või seda ei jälgita.

Täiskasvanute hinnangul sisaldab pere laste toit piisavalt süsivesikuid (70%), rasvu (72%), valke (70%), mineraalaineid (54%) ja vitamiine (53%). Need on ühtlasi kõige sagedasemad ehk tüüpilised vastused, mis näitavad, et toitainete sisaldusega ollakse laste toidus üldiselt rahul. Süsivesikute ja rasvade puhul tunneb osa vanematest (11-17%) muret nende liigse sisalduse pärast toidus. Vitamiinide, mineraalainete ja valkude puhul on aga kuni kolmandikule vanematest probleemiks nende vähesus laste toidus (13-36% vanematest).

Süsivesikute sisaldust peab piisavaks 70% vastanutest, ebapiisavaks kokku 18% vastanutest (17% - liiga palju + 1% - liiga vähe) ja 12% ei osanud öelda või ei jälgi seda (vt joonis 15, lisa 2.10). Erinevas vanuses laste puhul hinnati süsivesikute piisavust suhteliselt sarnaselt, v.a algklasside õpilased, kus rahulolu oli suurem - piisavaks pidas 76% vastajarühmast. Laste toidu liigset süsivesikute sisaldust märkisid enam Tallinnas ja teiste suuremates linnades elavad ning suurema sissetulekuga (üle 3500 krooni kuu netosissetulek pereliikme kohta) vastanud.

Rasvade sisaldus rahuldab vanemaid süsivesikute ja valkude kõrval laste toidus kõige enam, 72% vastanute hinnangul oli rasvade sisaldus toidus piisav, 16% arvates ebapiisav (11% - liiga palju + 5% - liiga vähe) ja 12% ei osanud öelda või ei jälgi seda toidus. Hinnangud olid sarnased sõltumata pere lapse vanusest või elukohast.

Valkude sisaldusega pere laste toidus oli rahul ehk pidas piisavaks 70% vastanutest, kuid 16% vanemate hinnangul ei olnud see piisav (15% - liiga vähe + 1% - liiga palju) ning 14% vanematest ei osanud hinnangut anda või ei jälgi seda. Eri vanuses laste vanemate hinnangutes puudusid erinevused.

¹⁰ http://www.ti.ttu.ee/eesti_toitumisteaduse_selts/eesti_toidusoovitused

Mineraalainete sisaldust alaealiste laste toidus pidas piisavaks 54% vastanutest, ebapiisavaks 26% (25% - liiga vähe + 1% - liiga palju), kuid 20% vanematest ei osanud hinnangut anda. Kuna igal neljandal vanemal on mure laste toidu mineraalainete sisalduse pärast ja iga viies vanem ei oska, ei saa või ei taha toidu mineraalainete sisaldust jälgida, saab tulemustest järeldada edasise teavitustöö vajalikkust. Selgitamist vajaks erinevate toiduainete mineraalainete sisaldused, milliseid mineraale ja kui palju peaks lastele vajalik toit sisaldama, kuidas piisavaid koguseid kindlaks määrata, millistes kogustes ja milliste toiduainetega päevanormid kätte saada jms.

Vitamiinide sisaldust hindas piisavaks 53% vastanutest, ebapiisavaks 36% (35% - liiga vähe + 1% liiga palju) ja 11% ei osanud hinnangut anda. Võrreldes mineraalainetega on vanemad vitamiinidest enam informeeritumad (hinnangu andjate osakaalu järgi), kuid vaadeldud toitainetest tunnetatakse enim just nende vähesust laste toidus. Järelikult vajaksid täiendavat lahtirääkimist ka vitamiinide seosed toiduainetega, nende kogused, saamise viisid. Vanemate hinnangud vitamiinide sisaldusele olid sõltumata laste vanusest vägagi sarnased.

Toidulisandite, vitamiinide ja nendega rikastatud toidu andmine lastele

Toitainete piisavuse hinnangute kõrval selgitati uuringuga välja toidulisandite, vitamiinide ja nendega rikastatud toidu andmise ulatus lastele. Kuigi tüüpiliselt saavad lapsed toitaineid toiduga, ei ole see nii kõikides peredes, puudujääk on ulatuslikum vitamiinide ja mineraalainete osas. Palusime laste toitmisega tegelevatel pereliikmetel märkida, kas nad annavad lastele vitamiine, teisi toidulisandeid (toonikud, mineraalainete preparaadid jms) ja/või vitamiinide, bakteritega jms rikastatud toitu pidevalt, vahest (ka haigustest ja aastaajast tingitud põhjustel) või ei anna üldse.

Tulemused näitavad vitamiinide, toidulisandite ja nendega rikastatud toitade populaarsust ning küllalt laialdast kasutamist vanemate poolt (vt joonis 16). **Vitamiine** annab lastele tavatoidule lisaks kokku 78% vastanutest, sh 16% pidevalt ja 62% vahest, mille hulgas 28% haigustest ja aastaajast tingitud põhjustel ning vaid 22% vastanutest ei anna. Uuring näitab, et pooled (53%) vanematest hindavad laste vitamiinide saamist toiduga piisavaks, kuid 78% vanematest annab neid ikkagi veel lisaks.

Kui võrrelda vanemate vastuseid, kelle laste toit sisaldab piisavalt vitamiine nende vanemate vastustega, kelle laste toit sisaldab liiga vähe vitamiine (vt tabel 7), siis esimese rühma hulgas oli lastele lisavitamiinide andjaid vähem - vitamiine annab lisaks vastavalt 77% ja 85% vastajarühmast. Samas oli esimeses vanemate rühmas 21% inimesi, kes annavad pidevalt lastele tavatoidu juurde vitamiine, kuigi ise hindavad, et lapsed saavad neid piisavalt juba toiduga. Laste toidus vitamiinipuudust tõdenud vanematest andis aga vaid 11% pidevalt lisavitamiine. Järelikult ei ole otsused tingitud ainult laste toidu vitamiinivaegusest, vaid vanemate endi väärtushinnangutest, tervislikkuse mõistmisest ja trendidest ühiskonnas, mida kujundavad muuhulgas oluliselt meedia ja reklaamid.

Uuringu tulemused näitavad seega ulatuslikku vitamiinide andmist lastele lisaks toidule. Vitamiinide söömine võib puudujäägi korral olla vägagi vajalik, kuid ülemäärane tarvitamine ilma mõjuva põhjusega osutab tervislikkuse trendile kõverpeeglis. Populaarne on süüa vitamiine, kuid neid peaks suuremas osas saama ikkagi tavatoiduga mitte asendada pideva apteegikauba tarbimisega.

Tabel 7. Lastele vitamiinide andmine lisaks toidule (%)

Vitamiinide andmine lastele	Kõik vanemad	Vanemad, kelle arvates laste toit sisaldab piisavalt vitamiine	Vanemad, kelle arvates laste toit sisaldab liiga vähe vitamiine
Annan pidevalt	16	21	11
Vahest annan	34	34	40
Annan vahest haigustest ja aastaajast tingitud põhjustel	28	22	34
Ei anna	22	23	15
Kokku	100	100	100

Vitamiinide, bakterite või muude lisanditega rikastatud toitu (näiteks “Ace”, “Actimel”, “Hellus”, lisakaltsiumiga joogipiim ja mahlad jms) annab lastele pidevalt 10% vanematest, vahetevahel 58% (sh 22% haigustest või aastaajast tingitud põhjustel) ning ei anna 32% vastanutest, kusjuures eri vanuses lastega käsitatakse sarnaselt, märkimisväärsed erinevused puuduvad (vt lisa 2.11).

Lisanditega toidu andmist lastele takistavad peamiselt rahalised võimalused. Kõige madalama sissetulekuga vanematest (kuu netosissetulek pereliikme kohta alla 1000 krooni) ei anna lisanditega toitu lastele 44% vastanutest (üldiselt 32%), sissetulekurühmas 1001-2000 krooni – 31%, 2001-3500 krooni – 21% ja üle 3500 krooni – 30% vanematest.

Kui vanemad leiavad, et laste toit sisaldab liiga vähe vitamiine ja muid väärtuslikke toitaineid, siis püüavad nad olukorda muuta peale vitamiinide andmise ka vitamiinide jm lisanditega rikastatud toidu andmisega (78% vanematest), kuid seda tehakse pigem vahetevahel kui pidevalt (vt tabel 8). Vanematest, kelle laste toit sisaldab piisavalt vitamiine, annab lastele rikastatud toitu 66%, mida on ülaltoodud vastajarühmaga võrreldes oluliselt vähem.

Uuring näitab, et lastele rikastatud toitude andmine on vanemate hulgas väga levinud, kusjuures püütakse kompenseerida tavatoiduga tekkinud või tekkida võivat vitamiinide ja muude toitainete puudujääki. Vaid iga viies lapsevanem annab lastele rikastatud toitu haigusest, aastaajast vm tingitud põhjustel. Tõenäoliselt on hägustunud piir rikastatud ja tavatoidu vahel ning rikastatud toit liigitatakse nn tervislike toitude hulka, millega on kerge asendada teadmatust vitamiinide loomuliku saamise viisidest.

Tabel 8. Lastele vitamiinide, bakterite jms rikastatud toidu andmine (%)

Rikastatud toidu andmine lastele	Kõik vanemad	Vanemad, kelle arvates laste toit sisaldab piisavalt vitamiine	Vanemad, kelle arvates laste toit sisaldab liiga vähe vitamiine
Annan pidevalt	10	13	9
Vahest annan	36	34	41
Annan vahest haigustest ja aastaajast tingitud põhjustel	22	19	28
Ei anna	32	34	22
Kokku	100	100	100

Teisi toidulisandeid tavaliselt lastele ei anta – 61% vastanutest, kuid 36% annab vahetevahel (sh 19% haigustest ja aastaajast tingitud põhjustel) ja 3% pidevalt. Vanemate käitumises ei ole erinevusi sõltuvalt laste vanusest, sissetulekust, rahvusest või soost.

Käitumine tulevikus

Teatavasti mõjutab turu arengut tarbijate poolt tajutud vajadus toote järgi ehk siis käesoleva töö puhul vajadus anda lastele tavatoitu, toidulisandeid, vitamiine ja nendega rikastatud toite. Eelistuste väljaselgitamiseks palusime vastajatel märkida, millist toitu nad eelistavad anda tulevikus lastele: tavatoitu ilma lisanditeta, toidule lisaks vitamiine, teisi toidulisandeid või vitamiinide jms rikastatud toitu. Vastata oli võimalik viie variandiga: rohkem, sama palju, vähem, lõpetan andmise või ei anna.

Tavatoitu soovitakse anda lastele tulevikus kas sama palju või praegusest rohkem. Kõikidest vastanutest soovis 56% anda lastele sama palju tavatoitu kui varemgi, 37% vanematest soovis lisanditeta tavatoidu osa suurendada, 4% vähendada ja 3% mitte anda (vt joonis 17, lisa 2.12). Eri vanuses laste vanemate eelistustes olulised erinevused puudusid.

Tabel 9. Vitamiinide andmise soov lastele tulevikus (%)

Toidule lisaks vitamiinid	Kõik vanemad	Vanemad, kelle arvates laste toit sisaldab piisavalt vitamiine	Vanemad, kelle arvates laste toit sisaldab liiga vähe vitamiine
Rohkem	33	24	49
Sama palju	38	43	33
Vähem	6	8	4
Lõpetan andmise	1	1	1
Ei anna	22	24	13
Kokku	100	100	100

Vitamiine tahaks samas mahus anda laste toidule lisaks 38% vastanutest, kuid suund on tarbimise kasvule, sest 33% vastanutest sooviks neid anda lastele rohkem. Vähendada soovis 6% ja lõpetada või mitte enam anda kokku 23% vastanutest. Ka siin ei olnud vanemate eelistustes erinevust sõltuvalt pere laste vanuserühmast.

Vanemate käitumine ja eelistused ei ole mitte alati ratsionaalselt põhjendatud (vt tabel 9). Näiteks kui tõdetakse laste toidus vitamiinide puudust, püütakse olukorda parandada lisavitamiinide andmisega (49% annaks rohkem). Kuid samas vanematest, kelle arvates nende laste toit sisaldab piisavalt vitamiine, soovib iga neljas (24%) anda vitamiine senisest rohkem. Üldiselt kehtib seaduspära, et vanemad, kes annavad oma lastele vitamiine, rikastatud toitu või toidulisandeid, soovivad seda teha ka tulevikus ja kes ei anna, need ei kavatse tulevikus oma käitumist vastupidiseks muuta.

Vanemad on positiivselt meelestatud **vitamiinide, bakterite jms rikastatud toidu** andmise suhtes lastele tulevikus. 38% vastanutest sooviks anda sellist toidu lastele sama palju, 26% rohkem, 6% vähem ja 30% - üldse mitte anda. Eelistused ei varieeru sõltuvalt pere laste vanusest.

Kõige negatiivsemat suhtumist väljendasid vanemad lastele **toidulisandite** andmise suhtes. 60% vastanutest ei annaks lastele toidulisandeid, 20% annaks sama palju, 11% annaks rohkem ja 9% vähem. Vanemate vastused on sarnased ega sõltu pere laste vanusest, kuid toidulisandeid varem andnud vanemad soovivad jätkata ja kes ei ole varem andnud, need ei kavatse seda ka üldjuhul tulevikus teha.

Teatavasti koosnevad turud olemasolevatest tarbijatest, kes juba ostavad toodet ning potentsiaalsetest tarbijatest, kes pole ostnud, kuid võiksid sellest huvitatud olla. Käesolevas töös saab uuringu andmete põhjal teha järeldusi turu nõudluse kohta ehk määratlada vitamiinide, toidulisandite ja rikastatud toidu lastele andjate osakaal (sh pidevalt andjad = lojaalsed) ning vanemate osakaal, kes veel ei anna ülaltoodud tooteid lastele, kuid tahaksid seda teha tulevikus (= potentsiaalsed).

Tabel 10. Vitamiinide andmine lastele praegu ja soovitud käitumine tulevikus (%)

	Eelistaks anda rohkem	Sama palju	Eelistaks anda vähem	Lõpetaks, ei annaks
Kõik vanemad (100%)	33	38	6	23
Vanemad, kes annavad lastele pidevalt vitamiine (16%)	36	52	3	9
Vanemad, kes annavad lastele vahest vitamiine (61%)	38	48	8	6
Vanemad, kes ei anna lastele vitamiine (22%)	14	-	-	86

Vitamiine annab lastele kokku 78% vanematest, sh pidevalt 16% (vt tabel 10). Andjatest soovib loobuda ja lõpetada kokku 7%. Vanematest, kes lastele vitamiine ei anna (22%), soovib tulevikus hakata lastele vitamiine andma 14%. Seega oma lastele vitamiine lisaks andvate vanemate hulk lähitulevikus oluliselt ei muutu.

Teisi toidulisandeid annab lastele kokku 39% vanematest, sh pidevalt 3% (vt tabel 11). Andjatest soovib loobuda ja lõpetada kokku 11%. Vanematest, kes lisaks tavatoidule ei anna lastele toidulisandeid (61%), soovib neid tulevikus andma hakata 5%. Ka siin on näha, et toidulisandite andjate hulk lähiajal oluliselt ei muutu.

Tabel 11. Toidulisandite andmine lastele praegu ja soovitud käitumine tulevikus (%)

	Eelistaks anda rohkem	Sama palju	Eelistaks anda vähem	Lõpetaks, ei annaks
Kõik vanemad (100%)	11	20	9	60
Vanemad, kes annavad lastele pidevalt toidulisandeid (3%)	45	33	11	11
Vanemad, kes annavad lastele vahest toidulisandeid (36%)	18	53	19	10
Vanemad, kes ei anna lastele toidulisandeid (61%)	5	-	-	95

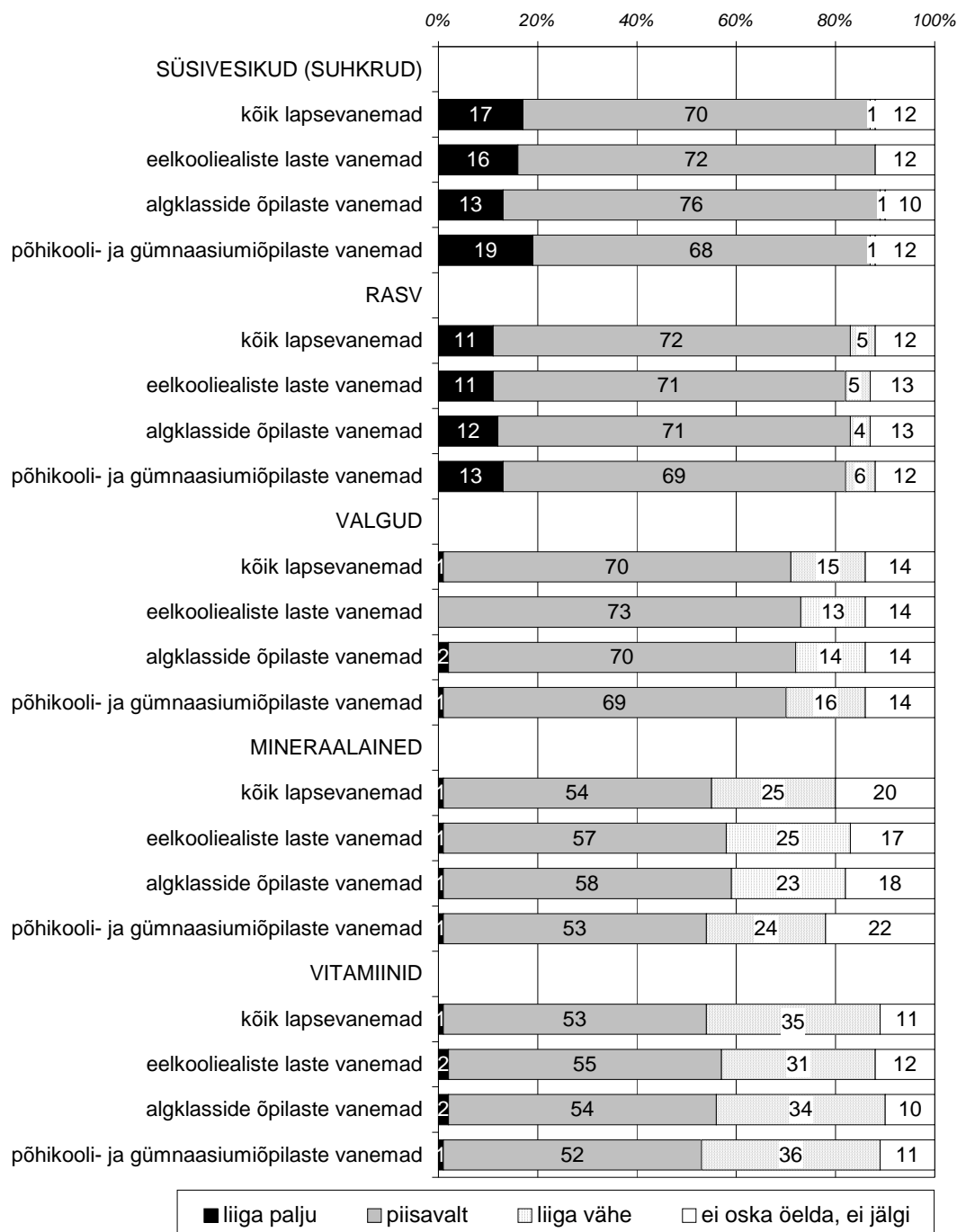
Vitamiinide, bakterite jms rikastatud toitu annab lastele 68% vanematest, sh pidevalt 10% (vt tabel 12). Andjatest soovib loobuda ja lõpetada 4%. Vanematest, kes ei anna lastele sellist toitu (32%), sooviks tulevikus andma hakata 11%. Siin on positiivse nõudluse tõttu näha ka turu kasvu võimalust.

Tabel 12. Vitamiinide, bakterite jms rikastatud toidu andmine lastele praegu ja soovitud käitumine tulevikus (%)

	Eelistaks anda rohkem	Sama palju	Eelistaks anda vähem	Lõpetaks, ei annaks
Kõik vanemad (100%)	26	38	6	30
Vanemad, kes annavad lastele pidevalt rikastatud toitu (10%)	38	60	0	2
Vanemad, kes annavad lastele vahest rikastatud toitu (58%)	31	55	10	4
Vanemad, kes ei anna lastele rikastatud toitu (32%)	11	-	-	89

Kas Teie pere 0-17-aastaste laste toit sisaldab Teie arvates piisavalt järgmisi toitaineid?

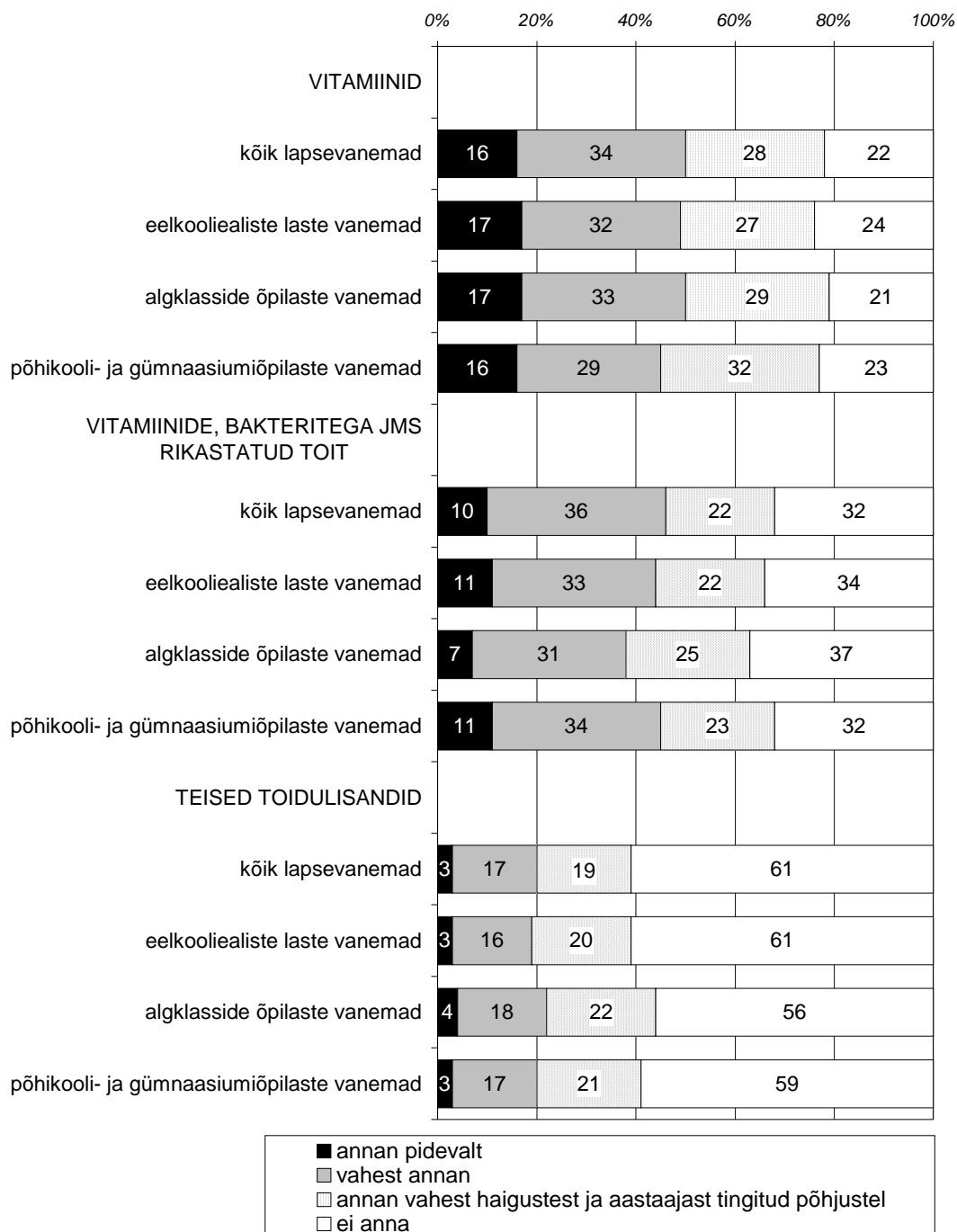
(% vastanutest)

Joonis 15. Vanemate hinnangud pere alaealiste laste toidu toitainete sisaldusele

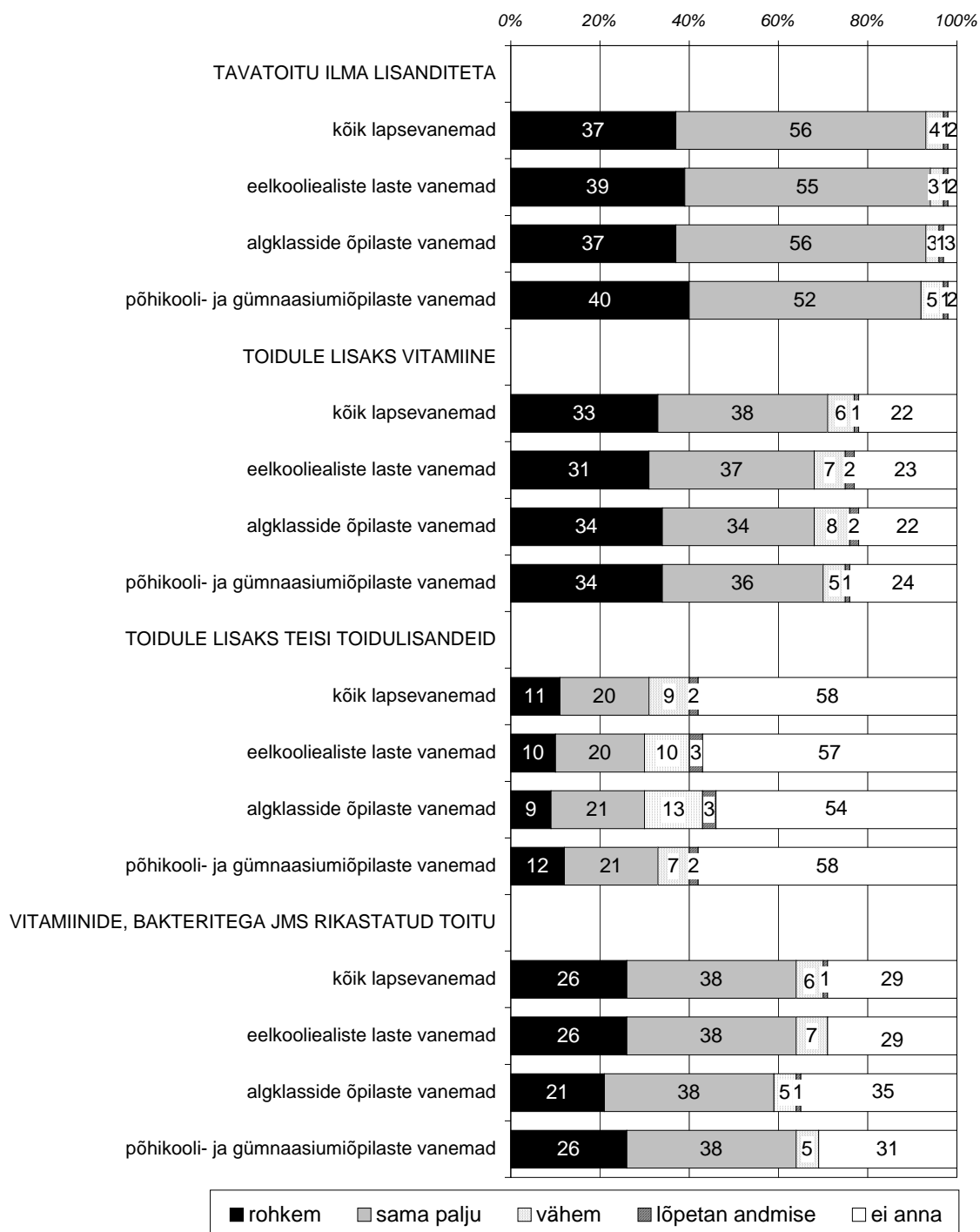
Kas Te annate lastele toidulisandeid või vitamiinide, bakteritega rikastatud toitu?

(% vastanutest)

Joonis 16. Vanemate hinnangud toidulisandite, vitamiinide ja vitamiinide ning bakteritega rikastatud toidu andmisele

Millist toitu Te eelistate anda tulevikus lastele? (% vastanutest)

Joonis 17. Vanemate hinnang tavatoidu, toidulisandite, vitamiinide ning vitamiinide ja bakteritega rikastatud toidu andmisele lastele tulevikus

KOKKUVÕTE

EKI küsitluse tulemustest:

- Hinnangud laste toitumisele on täiskasvanute toitumise hinnangutest oluliselt positiivsemad, st ollakse enam rahul laste toidu koguse, mitmekesisuse, tervislikkuse ja regulaarsusega. Tulemus näitab vanemate hoolimist oma lastest ja enese tahaplaanile asetamist, ka kompromissitust toitumisharjumuste järgimisel.
- Kõige rohkem rahuldab vanemaid laste toidu kogus (86% väga + pigem hea) ja mitmekesisus (78%). Toitumise regulaarsust hindas positiivselt 75% ja tervislikkust 71% vastanutest, kusjuures toitumise regulaarsusega on probleeme pigem eestlaste peredes. Negatiivsete hinnangute peamisteks põhjusteks olid aja puudus (81%) ja piiratud materiaalsed võimalused (75%), mitte teadmiste vähesus.
- Oma pere laste toitumise juures häiris kõige enam vähene köögiviljade (44%) ja liigne karastusjookide (37%) ning krõpsude söömine (32%). Iga neljas vanem (24%) tunnetas, et lapsed kas ei söö üldse või söövad liiga vähe sooja toitu. Iga viies vanem märkis liiga vähest piimajoomist (21%), piimatoodete tarbimist (20%), üldse vähest söömist (20%), liigset kiirtoidu söömist (20%) ja liiga vähest puuviljade söömist (19%).
- Lastele toidu ostmisel jälgitakse eelkõige toiduvaliku mitmekesisust (85% jälgib sageli), lisaainete sisaldust (75%), vitamiinide ja mineraalainete sisaldust (60%) ja päritolu mahepõllumajandusest (50%). Lastele püütakse pakkuda võimalikult puhast, lisaainevaba ja mitmekesisest toitu, kust saaks kätte vajalikud vitamiinid ja mineraalid ning toitu, mis ei oleks ülemäära rasvane, soolane ega magus.
- Olulistest toiduainetest tarbivad lapsed täiskasvanute hinnangul ebapiisavalt eriti köögivilju ja kala, kuid ka teiste oluliste toiduainete tarbimine (leib, piim) ei ulatu mitte kõigis peredes soovitatud koguseni. Soovitusliku 4-7 leiva portsjonini päevas ulatub laste tarbimine vaid 19%-s peredes, 2-4 puuvilja, marja või mahla portsjonini - 37%-s peredes (tüüpiliselt süüakse vaid 1 portsjon päevas). Laste piimatarbimine ulatub 3-4 klaasini 39%-s alaealiste lastega peredes. Nii leiva kui piima tarbimist mõjutab vanemate haridustase ja sissetulekute suurus: mida väiksem haridustase ja sissetulek, seda rohkem tarbitakse ja seda lähemal ollakse soovituslikule kogusele. Põhjuseks pole mitte vanemate suurem teadlikkus, vaid materiaalne sundseis ja valikute vähesus. Seega vanemate sissetulekute kasvades ei pruugi laste toitumine muutuda tervislikumaks. Köögiviljade soovitusliku 4-5 portsjonini ulatub tarbimine vaid 2%-s peredes, kala puhul (2-4 portsjonit päevas vähemalt kolm korda nädalas) 5%-s peredes. Üldine magusa tarbimine on kooskõlas soovitatuga, karastusjooke tarbitakse soovituslikust kogusest tavaliselt vähem, kuid need on vanemate hinnangud neile teadaoleva info põhjal. Kartulikrõpsude ja kiirtoidu osas on igal kümnendal perel põhjust laste toitumisharjumusi muuta, sest iga päev ühe või enama portsjoni söömine võib mõjuda varem või hiljem tervisele.

- Hommiku- ja õhtusöök süüakse kodus nii tööpäevadel kui nädalavahetustel (vastavalt 84% ja 92% tööpäevadel, 97% ja 91% nädalavahetustel). Lõunat söövad lapsed argipäeviti tavaliselt kooli või lasteasutuse sööklas (69%), kodus sööjate osakaal on väike (18%).
- Lapsed söövad tööpäevadel sooja toitu 2-3 korda päevas 40%-s alaealiste lastega peredes ja nädalavahetustel 78%-s peredes. Mitte-eestlastel on tööpäevadel sooja toidu valmistamine harjumuspärasem kui eestlastel: 2-3 korda päevas süüakse sooja toitu 59%-s mitte-eestlaste peredes, kuid vaid 33%-s eestlaste peredes.
- Laste hommikusöök argipäeval on võileivakeskne (48%-s peredes), kuid mida nooremad lapsed peres, seda sagedamini süüakse hommikul putrusid (üldiselt 36%-s peredes, 42%-s eelkooliealiste lastega peredes). Hommikusöögi juurde kuuluvad veel tee (23%), piim (17%), kohv (14%), sai (12%), jogurt ja helbed või müsli (mõlemad 10%). Uuringu tulemused näitavad laste hommikusöögimenüü ühekülgset, eriti vähe süüakse värsket köögi- ja puuvilja, kala, kodujuustu ja kohupiima ning juuakse mahlu. Laste vanuse tõustes hommikusöögi menüü veidi muutub. Peale putrude asemel võileibade söömise suureneb tee ja kohvi joomine ning väheneb veidi piima joomine, seda eriti põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastega peredes.
- Laste lõunasöök sisaldab argipäeval kindlasti sooja toitu - suppi (46%-s peredes) ja/või põhirooga (57%-s peredes), millele lisandub magustoit (31%-s peredes). Söögikord ei sisalda tavaliselt kolme rooga, vaid pigem kahte - suppi ja põhirooga või põhirooga ja magustoit. Suppidest on enam levinud borš, frikadelli- ja hernesupp. Põhiroog koosneb tavaliselt kartulist, lihast ja kastmest, kusjuures liha tähendab erineval viisil valmistatud rooga – praadi, praeliha, kotlette, lihapalle, pihve, viinereid, vorste, sardelle, hakkliha. Magustoitudest on soositumad kohupiima sisaldavad toidud – kohupiim moosi või kisselliga, kohupiimakreemid ja –vahud, puuviljad ning kissell. Uuring näitas, et lapsed söövad lõuna ajal vähe värsketest juur- ja köögiviljadest salateid ning leiba (vastavalt 15%-s ja 10%-s peredes). Vaid 21%-s peredes jõid lapsed lõunasöögi juurde jooki, milleks oli peamiselt piim, kuid ka mahl.
- Õhtusöök koosneb tavaliselt põhiroost (73%-s peredes) ja magusast (27%-s peredes) ning toidu juurde juuakse piima või teed (35%-s peredes). Õhtune menüü sisaldab võrreldes lõunaga rohkem kergemaid toite: võileibu, jogurteid, puuvilju ja salateid ning põhiroogade valik on mitmekesisem, kuna täiskasvanutel on enam aega tegeleda toiduvalmistamisega. Suppi süüakse õhtul harva (14%-s peredes) ja kui süüakse, siis on liha sisaldavate suppide kõrval olulisel kohal piimasupid. Põhiroog koosneb kartulist, makaronidest või pastast, mille kõrvale süüakse küll tavaliselt liha, praadi, viinereid, kotlette vms, kuid ka kala ja linnuliha. Ka pelmeenid ja pudrud kuuluvad laste õhtusöögilauale. Magusast eelistatakse õhtul puuvilju, jogurteid, helbed ja müsli ning magusaid kohupiimasid.
- Toitainete sisaldusega ollakse laste toidus üldiselt rahul. Pere laste toit sisaldab piisavalt süsivesikuid (70% vastanud lastevanemate arvates), rasvu (72%), valke (70%), mineraalaineid (54%)

ja vitamiine (53%). Süsivesikute ja rasvade puhul tunneb osa vanematest (11-17%) muret nende liigse sisalduse pärast toidus. Vitamiinide, mineraalainete ja valkude puhul on aga kuni kolmandikule vanematest probleemiks nende vähesus laste toidus (13-36% vanematest). Kuna igal neljandal vanemal oli mure laste toidu mineraalainete sisalduse pärast ja iga viies vanem ei oska, ei saa või ei taha toidu mineraalainete sisaldust jälgida, vajaks edasist selgitamist erinevate toiduainete mineraalainete sisaldused, milliseid mineraalaineid ja kui palju peaks lastele vajalik toit sisaldama, kuidas piisavaid koguseid kindlaks määrata jms. Vaadeldud toitainetest tunnetatakse enim vitamiinide vähesust laste toidus (36%). Järelikult vajaks enam lahtirääkimist vitamiinide seosed toiduainetega, nende kogused, saamise viisid. Köögi- ja juurviljade, salatite, ning puuviljade osakaal võiks laste igapäevases toidusedelis olla senisest suurem.

- Lisavitamiinide andmisesse suhtutakse soosivalt, neid ei võeta lisaainetena ja liigitatakse kriitilise pilguta tervislikeks, kuigi ei pruugi olla looduslikud.
- Lastele lisavitamiine annavad need vanemad enam, kelle arvates laste toidu vitamiinisaldus ei ole piisav. Vitamiine annab lastele lisaks tavatoidule 78% vastanutest, sh 16% pidevalt, 34 vahest, 28% vahest haigustest ja aastaajast tingitud põhjustel ning 22% ei anna. 21% vanematest, kelle arvates lapsed saavad tavatoiduga piisavalt vitamiine, annab neid ikkagi pidevalt juurde. Järelikult vanemate otsuseid mõjutavad lisaks teadmistele ka oluliselt väärtushinnangud, arusaamad tervislikkusest ja ühiskonnas väljakujunenud trendid. Tulevikus tahaks vitamiine anda lastele samas mahus 38% vastanutest, vähendada soovis 6% ja lõpetada või mitte enam anda kokku 23% vastanutest. Üldiselt kehtib seaduspära, et vanemad, kes annavad oma lastele vitamiine, rikastatud toitu või toidulisandeid, soovivad seda teha ka tulevikus ja kes ei anna, need ei kavatse tulevikus oma käitumist muuta.
- Vitamiinide, bakterite või muude lisanditega rikastatud toitu (näiteks “Ace”, “Actimel”, “Hellus”) annab lastele pidevalt 10% vanematest, vahetevahel 58% (sh 22% haigustest või aastaegadest tingitud põhjustel) ning ei anna 32% vastanutest. Selliste toitade andmine on väga levinud, kusjuures püütakse kompenseerida tavatoiduga tekkinud või tekkida võivat vitamiinide puudujääki. Vaid iga viies lapsevanem annab lastele rikastatud toidu haigusest, aastaajast vm tingitud põhjustel. Tõenäoliselt on hägustunud piir rikastatud ja tavatoidu vahel ning rikastatud toit liigitatakse nn tervislike toitade hulka, millega on kerge asendada teadmatust vitamiinide loomuliku saamise viisidest. Vanemad on positiivselt meelestatud vitamiinide, bakterite jms rikastatud toidu andmise suhtes lastele tulevikus. 38% vastanutest sooviks anda sellist toidu lastele sama palju, 26% rohkem, 6% vähem ja 30% - üldse mitte.
- Teisi toidulisandeid tavaliselt lastele ei anta – 61% vastanutest, kuid 36% annab vahetevahel (sh 19% haigustest ja aastaajast tingitud põhjustel) ja 3% pidevalt. Samuti väljendati negatiivset suhtumist lastele toidulisandite andmise suhtes tulevikus. 60% vastanutest ei annaks lastele toidulisandeid, 20% annaks sama palju, 11% annaks rohkem ja 9% vähem.

Küsitlustulemuste protsentjaotused

LAPSEVANEMATE HINNANG OMA PERE LASTE TOITUMISHARJUMUSTELE

Järgmistele küsimustele palume vastata lastevanematel, vanavanematel või teistel pereliikmetel, kes puutuvad kokku laste/lastelaste toitmisega. Laste all mõeldakse pere 0-17-aastasi lapsi.

MILLISE HINNANGU TE ANNATE OMA PERE LASTE PRAEGUSELE TOITUMISELE?

	väga hea	pigem hea	pigem halb	halb	ei oska hinnata
...toidu kogus	29	57	9	2	3
...toidu mitmekesisus	20	59	14	4	3
...toitumise regulaarsus	22	53	17	4	4
...toidu/toitumise tervislikkus	12	59	16	5	8

KUI TE HINDASITE OMA PERE LASTE TOITUMISE KOGUST, MITMEKESISUST, REGULAARSUST VÕI TERVISLIKKUST HALVAKS, SIIS MILLISTEL PÕHJUSTEL?

	enamasti	osaliselt	seada mitte
aja puudus	39	42	19
materiaalsed võimalused	36	39	25
teadmiste vähesus	14	26	60
muu põhjus (29 vastust)			

KUI TE EI OLE RAHUL OMA PERE LASTE TOITUMISEGA, SIIS MIS TEID HÄIRIB? Mitu vastust!

ei söö üldse või söövad liiga vähe sooja toitu	24
ei joo üldse või joovad liiga vähe piima	21
söövad liiga vähe piimatooteid	20
söövad liiga vähe	20
söövad liiga palju	4
söövad vähe köögivilju	44
söövad vähe puuvilju	19
söövad liiga palju "kiirtoitu" (hot dog, burger jms, mitte pasta, toorsalat)	20
söövad liiga palju krõpse, snäkse jms	32
joovad liiga palju karastusjooke, limonaade	37
muu (15 vastust)	

MIDA TE JÄLGITE OSTUVALIKU TEGEMISEL HINDAMAKS, KAS TOIT ON LAPSELE TERVISLIK?

	sageli	harva	mitte kunagi
lisaainete sisaldust (toiduvärvid, säilitusained)	75	20	5
toiduaine päritolu mahepõllumajandusest	50	40	10
GMO (geneetiliselt muundatud organismide) sisaldust	44	28	28
vähesemat suhkrusisaldust	36	45	19
vähesemat rasvasisaldust	46	41	13
vähesemat soolasisaldust	38	45	17
toidu rikastatust vitamiinide/mineraalainetega	60	33	7
toiduvaliku mitmekesisust	85	13	2
muu (15 vastust)			

KUI SAGELI TARBIVAD TEIE PERE LAPS(ED) KESKMISELT ...?

Märkige vastus igale reale vastavalt Teie pere laste vanusele!

	iga päev 4 - 5 portsjonit	iga päev 2 - 3 portsjonit	iga päev 1 portsjon	nädalas 3 - 4 portsjonit	nädalas vähem kui 3 portsjonit	üldse mitte
EELKOOLIEALISED LAPSED						
puuvilju/marju, mahla (1 portsjon = 1 puuvili või 1 klaas mahla või marju)	7	34	32	15	11	1
köögivilju (1 portsjon = 1 salat või roog või lisand)	3	17	38	23	16	3
piima (1 portsjon = 1 klaas)	10	33	31	7	11	8
leiba (1 portsjon = 1 viil leiba)	16	36	30	10	4	4
kala (50 gr kala või 1 kalapulk või 3 räimefileed)	1	3	7	20	60	9
nn "kiirtoitu" (burger või friikartulid)	2	2	3	12	36	45
maiustusi (10 gr või 3 lutsukommi, 2 küpsist, 3 tahvlisokolaadi tükki)	5	17	30	26	16	6
karastusjooke (0,5 l pudel)	3	4	14	21	38	20
kartulikrõpse (ca 100 gr pakk)	1	2	6	15	41	35

ALGKLASSIDE ÕPILASED

puuvilju/marju, mahla (1 portsjon = 1 puuvili või 1 klaas mahla või marju)	3	32	37	19	8	1
köögivilju (1 portsjon = 1 salat või roog või lisand)	0	11	40	27	18	4
piima (1 portsjon = 1 klaas)	8	33	28	17	8	6
leiba (1 portsjon = 1 viil leiba)	18	43	26	8	4	1
kala (50 gr kala või 1 kalapulk või 3 räimefileed)	2	4	7	23	51	13
nn "kiirtoitu" (burger või friikartulid)	1	1	8	13	43	34
maiustusi (10 gr või 3 lutsukommi, 2 küpsist, 3 tahvlisokolaadi tükki)	4	15	32	23	21	5
karastusjooke (0,5 l pudel)	0	9	15	29	40	7
kartulikrõpse (ca 100 gr pakk)	1	3	5	14	48	29

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED

puuvilju/marju, mahla (1 portsjon = 1 puuvili või 1 klaas mahla või marju)	12	26	29	19	11	3
köögivilju (1 portsjon = 1 salat või roog või lisand)	4	15	32	24	22	3
piima (1 portsjon = 1 klaas)	9	23	28	15	14	11
leiba (1 portsjon = 1 viil leiba)	21	41	25	6	5	2
kala (50 gr kala või 1 kalapulk või 3 räimefileed)	3	2	9	22	54	10
nn "kiirtoitu" (burger või friikartulid)	2	2	7	13	42	34
maiustusi (10 gr või 3 lutsukommi, 2 küpsist, 3 tahvlisokolaadi tükki)	6	20	25	28	19	2
karastusjooke (0,5 l pudel)	4	7	19	24	37	9
kartulikrõpse (ca 100 gr pakk)	2	1	6	14	51	26

KUI SAGELI SÖÖVAD TEIE PERE LAPSED TAVALISELT KODUS SOOJA TOITU?

	2-3 korda päevas või sagedamini	1 kord päevas	2-4 korda nädalas	harve- mini	ei tea, ei oska öelda
EELKOOLIEALISED LAPSED					
argipäeviti	46	45	5	1	3
nädalavahetustel	81	14	3	0	2
ALGKLASSIDE ÕPILASED					
argipäeviti	39	50	5	3	3
nädalavahetustel	79	9	5	2	5
PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED					
argipäeviti	36	52	8	2	2
nädalavahetustel	72	19	5	2	2

KUS SÖÖVAD TEIE PERE LAPSED TAVALISELT HOMMIKUSÖÖKI, LÕUNAT, ÕHTUSÖÖKI? Palun märkige vastus(ed) iga söögikorra kohta, so igasse veergu!

ARGIPÄEVITI	hommikusöök	lõuna	õhtusöök
kodus	84	18	92
tuttavate, sugulaste, sõprade juures	0	2	2
restoranis, kohvikus, baaris	1	5	1
kooli vm lasteasutuse sööklas	10	69	2
koolis vm lasteasutuses kaasavõetud või –ostetud toitu	1	4	1
ei söö tavaliselt midagi	3	1	1
ei tea, ei oska öelda	1	1	1

NÄDALAVAHEKUSTEL	hommikusöök	lõuna	õhtusöök
kodus	97	84	91
tuttavate, sugulaste, sõprade juures	2	10	6
restoranis, kohvikus, baaris	0	4	1
kooli vm lasteasutuse sööklas	0	0	0
koolis vm lasteasutuses kaasavõetud või –ostetud toitu	0	1	0
ei söö tavaliselt midagi	1	0	1
ei tea, ei oska öelda	0	1	1

MIDA SÕID TEIE PERE LAPSED VIIMASEL ARGIPÄEVAL (TÖÖPÄEVAL)?

HOMMIKUSÖÖK

hommikusöögiks	93
ei söönud midagi	3
ei tea	4

LÕUNASÖÖK

lõunaks:	81
ei söönud midagi	2
ei tea	17

ÕHTUSÖÖK

õhtusöögiks:	95
ei söönud midagi	0
ei tea	5

MIS MÕJUTAVAD TEIE ARVATES TEIE LASTE TOITUMISHARJUMUSI?

EELKOOLIEALISED LAPSED	väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
kodu ja pere	85	10	2	3
kool ja lasteaed (kohalikud sööklad, õppeprogramm)	40	47	6	7
eakaaslased, sõbrad	20	52	19	9
muud tuttavad, sugulased	7	41	40	12
internet	3	15	57	25
tele- ja raadiosaated	11	35	36	18
trükiajakirjandus	4	18	56	22
iidolid	4	14	53	29
muu 2 vastust 0,8%				

ALGKLASSIDE ÕPILASED	väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
kodu ja pere	81	13	3	3
kool ja lasteaed (kohalikud sööklad, õppeprogramm)	43	49	3	5
eakaaslased, sõbrad	34	46	10	10
muud tuttavad, sugulased	7	42	35	16
internet	5	23	46	26
tele- ja raadiosaated	9	36	34	21
trükiajakirjandus	6	20	47	27
iidolid	9	20	38	33
muu 2 vastust 0,9%				

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED

kodu ja pere	77	17	2	4
kool ja lasteaed (kohalikud sööklad, õppeprogramm)	29	53	13	5
eakaaslased, sõbrad	41	36	17	6
muud tuttavad, sugulased	8	36	41	15
internet	11	20	43	26
tele- ja raadiosaated	12	28	38	22
trükiajakirjandus	7	27	42	24
iidolid	14	15	40	31
muu 6 vastust 1,9%				

KAS TEIE PERE 0-17-AASTASTE LASTE TOIT SISALDAB TEIE ARVATES PIISAVALT JÄRGMISI TOITAINET?

	liiga palju	piisavalt	liiga vähe	ei oska öelda, ei jälgi
süsivesikud (suhkrud)	17	70	1	12
rasv	11	72	5	12
vitamiinid	1	53	35	11
mineraalained	1	54	25	20
valgud	1	70	15	14

KAS TE ANNATE LASTELE TOIDULISANDEID (VITAMIINID, TOONIKUD, MINERAALAINETE PREPARAADID JMS) VÕI VITAMIINIDE, BAKTERITEGA RIKASTATUD TOITU (näiteks: "Ace", "Actimel", "Hellus" jms)?

	annan pidevalt	vahest annan	annan vahest haigustest ja aastaajast tingitud põhjustel	ei anna
vitamiinid	16	34	28	22
teised toidulisandid	3	17	19	61
vitamiinide, bakteritega jms rikastatud toit	10	36	22	32

MILLIST TOITU TE EELISTATE ANDA TULEVIKUS LASTELE?

	rohkem	sama palju	vähem	lopetan andmise	ei anna
tavatoitu ilma lisanditeta	37	56	4	1	2
toidule lisaks vitamiine	33	38	6	1	22
toidule lisaks teisi toidulisandeid	11	20	9	2	58
vitamiinide, bakteritega jms rikastatud toit	26	38	6	1	29

Küsitlustulemuste protsentjaotused sotsiaal-demograafiliste gruppide lõikes

Lisa 2.1

Millise hinnangu Te annate oma pere laste praegusele toitumisele?

(% vastanutest)

toidu kogus

		väga hea	pigem hea	pigem halb	halb	ei oska hinnata
Keskmiselt		29	57	9	2	3
Regioon	Põhja-Eesti	31	53	11	2	3
	Kesk-Eesti	34	52	8	3	3
	Kirde-Eesti	20	66	8	0	6
	Lääne-Eesti	20	70	5	2	3
	Lõuna-Eesti	34	54	8	1	3
Elukoht	Tallinn	34	54	9	2	1
	suured linnad	25	61	10	0	4
	väikelinnad	28	60	8	2	2
	alevikud	27	54	6	5	8
	külad	31	55	9	0	5
Rahvus	eestlased	31	54	9	2	4
	mitte-eestlased	26	61	9	1	3
Haridus	alg- ja põhiharidus	24	56	9	3	8
	kesk ja -eriharidus	30	56	9	1	4
	kõrgharidus	32	57	9	1	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	23	59	12	3	3
	1001- 2000 kr	28	60	9	0	3
	2001- 3500 kr	34	60	3	3	0
	üle 3500 kr	43	46	7	4	0
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	32	54	9	2	3
	algklasside õpilased	25	63	6	2	4
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	31	54	9	2	4

Millise hinnangu Te annate oma pere laste praegusele toitumisele?

(% vastanutest)

toidu mitmekesisus

		väga hea	pigem hea	pigem halb	halb	ei oska hinnata
Keskmiselt		19	59	14	4	3
Regioon	Põhja-Eesti	24	54	18	3	1
	Kesk-Eesti	23	65	6	3	3
	Kirde-Eesti	19	63	8	5	5
	Lääne-Eesti	18	63	7	5	7
	Lõuna-Eesti	14	60	18	4	4
Elukoht	Tallinn	24	58	15	3	0
	suured linnad	13	67	11	4	5
	väikelinnad	23	59	15	3	0
	alevikud	21	54	14	3	8
	külad	18	57	15	4	6
Rahvus	eestlased	18	61	15	3	3
	mitte-eestlased	24	57	11	5	3
Haridus	alg- ja põhiharidus	24	42	19	7	8
	kesk ja -eriharidus	19	61	12	4	4
	kõrgharidus	18	67	14	1	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	23	48	16	9	4
	1001- 2000 kr	20	58	14	4	4
	2001- 3500 kr	11	73	13	3	0
	üle 3500 kr	27	55	17	1	0
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	22	61	11	4	2
	algklasside õpilased	20	62	14	2	2
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	19	56	18	4	3

Millise hinnangu Te annate oma pere laste praegusele toitumisele?

(% vastanutest)

toitumise regulaarsus

		väga hea	pigem hea	pigem halb	halb	ei oska hinnata
Keskmiselt		22	53	17	4	4
Regioon	Põhja-Eesti	29	47	17	5	2
	Kesk-Eesti	20	58	13	3	6
	Kirde-Eesti	24	52	16	1	7
	Lääne-Eesti	16	57	20	2	5
	Lõuna-Eesti	18	57	18	4	3
Elukoht	Tallinn	27	51	15	4	3
	suured linnad	20	64	10	2	4
	väikelinnad	29	47	17	4	3
	alevikud	17	52	18	5	8
	külad	16	50	26	4	4
Rahvus	eestlased	20	51	22	4	3
	mitte-eestlased	28	58	6	3	5
Haridus	alg- ja põhiharidus	21	44	22	5	8
	kesk ja -eriharidus	23	52	19	2	4
	kõrgharidus	22	59	12	7	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	25	55	10	5	5
	1001- 2000 kr	20	58	15	2	5
	2001- 3500 kr	15	62	23	0	0
	üle 3500 kr	34	43	18	5	0
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	23	53	18	4	2
	algklasside õpilased	18	56	17	4	5
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	23	49	19	5	4

Millise hinnangu Te annate oma pere laste praegusele toitumisele?

(% vastanutest)

toidu/toitumise tervislikkus

		väga hea	pigem hea	pigem halb	halb	ei oska hinnata
Keskmiselt		12	59	16	5	8
Regioon	Põhja-Eesti	17	57	16	4	6
	Kesk-Eesti	8	70	11	5	6
	Kirde-Eesti	9	60	12	7	12
	Lääne-Eesti	8	60	21	3	8
	Lõuna-Eesti	9	56	19	7	9
Elukoht	Tallinn	18	59	13	4	6
	suured linnad	4	67	12	7	10
	väikelinnad	13	57	20	6	4
	alevikud	12	50	15	9	14
	külad	10	55	22	3	10
Rahvus	eestlased	11	59	19	5	6
	mitte-eestlased	13	59	11	5	12
Haridus	alg- ja põhiharidus	17	48	22	3	10
	kesk ja -eriharidus	9	61	16	6	8
	kõrgharidus	16	61	14	4	5
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	14	50	20	9	7
	1001- 2000 kr	12	55	20	2	11
	2001- 3500 kr	12	57	15	8	8
	üle 3500 kr	20	60	9	9	2
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	13	59	15	5	8
	algklasside õpilased	10	58	18	5	9
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	10	62	16	6	6

Kui Te hindasite oma pere laste toitumise kogust, mitmekesisust, regulaarsust või tervislikkust halvaks, siis millistel põhjustel?

(% vastanutest)

aja puudus

		enamasti	osaliselt	seada mitte
Keskmiselt		39	42	19
Regioon	Põhja-Eesti	38	41	21
	Kesk-Eesti	38	54	8
	Kirde-Eesti	26	57	17
	Lääne-Eesti	51	27	22
	Lõuna-Eesti	41	41	18
Elukoht	Tallinn	42	44	14
	suured linnad	36	60	4
	väikelinnad	28	36	36
	alevikud	59	27	14
	külad	40	36	24
Rahvus	eestlased	40	38	22
	mitte-eestlased	35	59	6
Haridus	alg- ja põhiharidus	40	21	39
	kesk ja -eriharidus	41	46	13
	kõrgharidus	39	42	19
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	41	45	14
	1001- 2000 kr	31	52	17
	2001- 3500 kr	50	50	0
	üle 3500 kr	45	25	30
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	42	41	17
	algklasside õpilased	46	34	20
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	41	43	16

Kui Te hindasite oma pere laste toitumise kogust, mitmekesisust, regulaarsust või tervislikkust halvaks, siis millistel põhjustel?

(% vastanutest)

materiaalsed võimalused

		enamasti	osaliselt	seada mitte
Keskmiselt		36	39	25
Regioon	Põhja-Eesti	30	37	33
	Kesk-Eesti	36	45	19
	Kirde-Eesti	62	38	0
	Lääne-Eesti	31	42	27
	Lõuna-Eesti	35	44	21
Elukoht	Tallinn	41	35	24
	suured linnad	55	30	15
	väikelinnad	21	43	36
	alevikud	37	31	32
	külad	26	58	16
Rahvus	eestlased	24	45	31
	mitte-eestlased	66	29	5
Haridus	alg- ja põhiharidus	29	48	23
	kesk ja -eriharidus	41	39	20
	kõrgharidus	27	39	34
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	67	22	11
	1001- 2000 kr	37	50	13
	2001- 3500 kr	42	0	58
	üle 3500 kr	7	33	60
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	35	37	28
	algklasside õpilased	39	39	22
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	41	38	21

Kui Te hindasite oma pere laste toitumise kogust, mitmekesisust, regulaarsust või tervislikkust halvaks, siis millistel põhjustel?

(% vastanutest)

teadmiste vähesus

		enamasti	osaliselt	seda mitte
Keskmiselt		14	26	60
Regioon	Põhja-Eesti	10	27	63
	Kesk-Eesti	8	8	84
	Kirde-Eesti	39	8	53
	Lääne-Eesti	15	28	57
	Lõuna-Eesti	13	37	50
Elukoht	Tallinn	17	14	69
	suured linnad	27	23	50
	väikelinnad	14	27	59
	alevikud	16	24	60
	külad	0	39	61
Rahvus	eestlased	12	29	59
	mitte-eestlased	22	17	61
Haridus	alg- ja põhiharidus	21	6	73
	kesk ja -eriharidus	15	33	52
	kõrgharidus	11	22	67
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	16	25	59
	1001- 2000 kr	14	27	59
	2001- 3500 kr	11	19	70
	üle 3500 kr	14	21	65
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	10	24	66
	algklasside õpilased	14	21	65
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	16	29	55

Kui Te ei ole rahul oma pere laste toitumisega, siis mis Teid häirib?

(% vastanutest)

		ei söö üldse või söövad liiga vähese sooja toitu	ei joo üldse või joovad liiga vähese piima	söövad liiga vähese piima- tooteid	söövad liiga vähese	söövad liiga palju
Keskmiselt		24	21	20	20	4
Regioon	Põhja-Eesti	23	17	17	21	4
	Kesk-Eesti	29	19	15	22	3
	Kirde-Eesti	22	24	20	24	4
	Lääne-Eesti	24	24	18	17	3
	Lõuna-Eesti	23	25	25	15	3
Elukoht	Tallinn	21	19	17	22	5
	suured linnad	20	24	22	17	4
	väikelinnad	23	15	13	18	4
	alevikud	29	20	32	22	2
	külad	31	29	20	19	3
Rahvus	eestlased	25	22	17	20	4
	mitte-eestlased	22	20	24	18	4
Haridus	alg- ja põhiharidus	28	30	23	12	9
	kesk ja -eriharidus	23	21	22	20	4
	kõrgharidus	22	18	13	23	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	27	15	25	16	5
	1001- 2000 kr	21	23	17	23	4
	2001- 3500 kr	28	10	14	14	4
	üle 3500 kr	24	21	16	21	2
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	25	18	21	21	5
	algklasside õpilased	31	20	24	17	6
	põhikooli- ja güm- naasiumiõpilased	23	24	22	17	3

Kui Te ei ole rahul oma pere laste toitumisega, siis mis Teid häirib?

(% vastanutest)

		söövad vähe köögi- vilju	söövad vähe puuvilju	söövad liiga palju kiirtoitu	söövad liiga palju krõpse, snäkse jms	joovad liiga palju karastus- jooke, limo- naade
Keskmiselt		44	19	20	32	37
Regioon	Põhja-Eesti	46	26	19	31	32
	Kesk-Eesti	36	11	14	33	35
	Kirde-Eesti	46	18	15	24	32
	Lääne-Eesti	34	18	21	27	38
	Lõuna-Eesti	49	15	26	41	45
Elukoht	Tallinn	47	26	18	29	29
	suured linnad	48	24	22	27	30
	väikelinnad	38	12	17	33	41
	alevikud	40	14	23	42	45
	külad	46	15	20	38	46
Rahvus	eestlased	46	16	18	35	39
	mitte-eestlased	42	26	24	27	33
Haridus	alg- ja põhiharidus	41	16	32	51	52
	kesk ja -eriharidus	45	20	18	32	37
	kõrgharidus	44	18	16	25	30
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	40	22	31	33	43
	1001- 2000 kr	49	21	17	31	37
	2001- 3500 kr	44	24	19	22	43
	üle 3500 kr	33	14	16	35	29
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	44	20	18	34	39
	algklasside õpilased	46	21	21	40	45
	põhikooli- ja güm- naasiumiõpilased	47	20	22	34	39

Mida Te jälgite ostuvaliku tegemisel hindamaks, kas toit on lapsele tervislik?
(% vastanutest)

lisainete sisaldust (toiduvärvid, säilitusained)

		sageli	harva	mitte kunagi
Keskmiselt		75	20	5
Regioon	Põhja-Eesti	82	14	4
	Kesk-Eesti	81	19	0
	Kirde-Eesti	67	28	5
	Lääne-Eesti	68	21	11
	Lõuna-Eesti	69	25	6
Elukoht	Tallinn	85	12	3
	suured linnad	69	24	7
	väikelinnad	70	25	5
	alevikud	70	27	3
	külad	74	19	7
Rahvus	eestlased	75	21	4
	mitte-eestlased	74	19	7
Haridus	alg- ja põhiharidus	70	19	11
	kesk ja -eriharidus	75	20	5
	kõrgharidus	75	21	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	74	19	7
	1001- 2000 kr	74	20	6
	2001- 3500 kr	68	32	0
	üle 3500 kr	81	13	6
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	78	18	4
	algklasside õpilased	77	17	6
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	72	23	5

Mida Te jälgite ostuvaliku tegemisel hindamaks, kas toit on lapsele tervislik?

(% vastanutest)

toiduaine päritolu mahepõllumajandusest

		sageli	harva	mitte kunagi
Keskmiselt		50	40	10
Regioon	Põhja-Eesti	57	32	11
	Kesk-Eesti	46	48	6
	Kirde-Eesti	61	31	8
	Lääne-Eesti	42	40	18
	Lõuna-Eesti	41	49	10
Elukoht	Tallinn	61	29	10
	suured linnad	51	41	8
	väikelinnad	43	46	11
	alevikud	53	36	11
	külad	39	49	12
Rahvus	eestlased	43	45	12
	mitte-eestlased	64	28	8
Haridus	alg- ja põhiharidus	49	41	10
	kesk ja -eriharidus	54	37	9
	kõrgharidus	42	44	14
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	53	37	10
	1001- 2000 kr	50	37	13
	2001- 3500 kr	68	26	6
	üle 3500 kr	49	41	10
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	51	40	9
	algklasside õpilased	56	35	9
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	49	38	13

Mida Te jälgite ostuvaliku tegemisel hindamaks, kas toit on lapsele tervislik?

(% vastanutest)

GMO (geneetiliselt muundatud organismide) sisaldust

		sageli	harva	mitte kunagi
Keskmiselt		44	28	28
Regioon	Põhja-Eesti	49	26	25
	Kesk-Eesti	44	27	29
	Kirde-Eesti	41	23	36
	Lääne-Eesti	32	33	35
	Lõuna-Eesti	43	32	25
Elukoht	Tallinn	51	23	26
	suured linnad	39	24	37
	väikelinnad	35	38	27
	alevikud	53	25	22
	külad	41	32	27
Rahvus	eestlased	42	30	28
	mitte-eestlased	48	24	28
Haridus	alg- ja põhiharidus	32	36	32
	kesk ja -eriharidus	44	31	25
	kõrgharidus	48	19	33
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	53	22	25
	1001- 2000 kr	40	32	28
	2001- 3500 kr	44	35	21
	üle 3500 kr	49	24	27
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	49	28	23
	algklasside õpilased	50	22	28
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	40	31	29

Mida Te jälgite ostuvaliku tegemisel hindamaks, kas toit on lapsele tervislik?

(% vastanutest)

vähesemat suhkrusisaldust

		sageli	harva	mitte kunagi
Keskmiselt		36	45	19
Regioon	Põhja-Eesti	40	38	22
	Kesk-Eesti	29	50	21
	Kirde-Eesti	27	58	15
	Lääne-Eesti	30	48	22
	Lõuna-Eesti	39	47	14
Elukoht	Tallinn	44	35	21
	suured linnad	36	50	14
	väikelinnad	36	44	20
	alevikud	30	53	17
	külad	28	52	20
Rahvus	eestlased	36	49	15
	mitte-eestlased	35	37	28
Haridus	alg- ja põhiharidus	30	43	27
	kesk ja -eriharidus	36	50	14
	kõrgharidus	37	39	24
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	37	37	26
	1001- 2000 kr	31	47	22
	2001- 3500 kr	25	58	17
	üle 3500 kr	49	37	14
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	42	41	17
	algklasside õpilased	38	42	20
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	36	46	18

Mida Te jälgite ostuvaliku tegemisel hindamaks, kas toit on lapsele tervislik?

(% vastanutest)

vähesemat rasvasisaldust

		sageli	harva	mitte kunagi
Keskmiselt		46	41	13
Regioon	Põhja-Eesti	50	39	11
	Kesk-Eesti	38	44	18
	Kirde-Eesti	46	40	14
	Lääne-Eesti	42	42	16
	Lõuna-Eesti	48	40	12
Elukoht	Tallinn	49	41	10
	suured linnad	47	40	13
	väikelinnad	49	39	12
	alevikud	46	40	14
	külad	39	42	19
Rahvus	eestlased	46	43	11
	mitte-eestlased	44	37	19
Haridus	alg- ja põhiharidus	40	38	22
	kesk ja -eriharidus	49	40	11
	kõrgharidus	43	42	15
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	44	36	20
	1001- 2000 kr	41	44	15
	2001- 3500 kr	53	36	11
	üle 3500 kr	49	41	10
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	45	42	13
	algklasside õpilased	47	41	12
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	48	39	13

Mida Te jälgite ostuvaliku tegemisel hindamaks, kas toit on lapsele tervislik?

(% vastanutest)

vähesemat soolasisaldust

		sageli	harva	mitte kunagi
Keskmiselt		38	45	17
Regioon	Põhja-Eesti	36	49	15
	Kesk-Eesti	28	50	22
	Kirde-Eesti	47	32	21
	Lääne-Eesti	28	51	21
	Lõuna-Eesti	45	40	15
Elukoht	Tallinn	34	52	14
	suured linnad	35	46	19
	väikelinnad	43	41	16
	alevikud	36	47	17
	külad	43	37	20
Rahvus	eestlased	42	44	14
	mitte-eestlased	29	45	26
Haridus	alg- ja põhiharidus	33	45	22
	kesk ja -eriharidus	40	45	15
	kõrgharidus	37	45	18
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	45	34	21
	1001- 2000 kr	38	43	19
	2001- 3500 kr	34	49	17
	üle 3500 kr	34	51	15
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	43	41	16
	algklasside õpilased	43	41	16
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	39	44	17

Mida Te jälgite ostuvaliku tegemisel hindamaks, kas toit on lapsele tervislik?

(% vastanutest)

toidu rikastatust vitamiinide/mineraalainetega

		sageli	harva	mitte kunagi
Keskmiselt		60	33	7
Regioon	Põhja-Eesti	55	38	7
	Kesk-Eesti	64	31	5
	Kirde-Eesti	74	21	5
	Lääne-Eesti	48	39	13
	Lõuna-Eesti	65	29	6
Elukoht	Tallinn	58	34	8
	suured linnad	64	27	9
	väikelinnad	56	34	10
	alevikud	59	41	0
	külad	64	31	5
Rahvus	eestlased	54	39	7
	mitte-eestlased	74	20	6
Haridus	alg- ja põhiharidus	64	25	11
	kesk ja -eriharidus	65	29	6
	kõrgharidus	50	43	7
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	65	29	6
	1001- 2000 kr	60	33	7
	2001- 3500 kr	74	18	8
	üle 3500 kr	51	40	9
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	62	33	5
	algklasside õpilased	66	27	7
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	60	33	7

Mida Te jälgite ostuvaliku tegemisel hindamaks, kas toit on lapsele tervislik?

(% vastanutest)

toiduvaliku mitmekesisust

		sageli	harva	mitte kunagi
Keskmiselt		85	13	2
Regioon	Põhja-Eesti	81	17	2
	Kesk-Eesti	86	12	2
	Kirde-Eesti	86	12	2
	Lääne-Eesti	88	10	2
	Lõuna-Eesti	86	13	1
Elukoht	Tallinn	82	17	1
	suured linnad	84	12	4
	väikelinnad	83	16	1
	alevikud	85	15	0
	külad	91	8	1
Rahvus	eestlased	86	13	1
	mitte-eestlased	82	15	3
Haridus	alg- ja põhiharidus	77	20	3
	kesk ja -eriharidus	86	12	2
	kõrgharidus	85	15	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	80	15	5
	1001- 2000 kr	79	20	1
	2001- 3500 kr	89	6	5
	üle 3500 kr	89	10	1
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	87	13	0
	algklasside õpilased	81	17	2
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	84	14	2

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: puuvilju/marju, mahla

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		7	34	32	15	11	1
Regioon	Põhja-Eesti	8	32	31	13	15	1
	Kesk-Eesti	12	24	35	8	21	0
	Kirde-Eesti	5	42	32	16	5	0
	Lääne-Eesti	5	32	35	25	3	0
	Lõuna-Eesti	5	36	32	17	9	1
Elukoht	Tallinn	10	29	31	12	17	1
	suured linnad	9	38	32	17	4	0
	väikelinnad	10	36	30	17	7	0
	alevikud	5	38	37	8	9	3
	külad	0	30	33	21	16	0
Rahvus	eestlased	6	35	33	15	10	1
	mitte-eestlased	9	31	30	15	15	0
Haridus	alg- ja põhiharidus	16	34	36	6	8	0
	kesk ja -eriharidus	5	34	32	15	14	0
	kõrgharidus	8	35	31	19	5	2
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	6	25	34	19	14	2
	1001- 2000 kr	5	36	26	15	18	0
	2001- 3500 kr	6	56	17	10	11	0
	üle 3500 kr	15	34	36	13	0	2

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: köögivilju

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		3	17	38	23	16	3
Regioon	Põhja-Eesti	3	11	44	16	22	4
	Kesk-Eesti	6	25	19	28	16	6
	Kirde-Eesti	0	25	41	24	10	0
	Lääne-Eesti	3	28	32	28	9	0
	Lõuna-Eesti	5	14	37	28	14	2
Elukoht	Tallinn	4	10	47	16	20	3
	suured linnad	0	24	34	27	15	0
	väikelinnad	10	21	36	13	17	3
	alevikud	3	19	30	33	10	5
	külad	0	15	37	33	13	2
Rahvus	eestlased	3	18	35	25	16	3
	mitte-eestlased	4	15	45	19	15	2
Haridus	alg- ja põhiharidus	11	16	35	15	20	3
	kesk ja -eriharidus	3	16	40	25	14	2
	kõrgharidus	2	19	35	22	19	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	2	22	31	25	18	2
	1001- 2000 kr	3	20	36	23	16	2
	2001- 3500 kr	0	15	37	22	26	0
	üle 3500 kr	5	11	46	27	9	2

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: piima

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		10	33	31	7	11	8
Regioon	Põhja-Eesti	8	27	33	8	13	11
	Kesk-Eesti	15	39	23	11	9	3
	Kirde-Eesti	10	34	36	0	15	5
	Lääne-Eesti	10	56	10	3	21	0
	Lõuna-Eesti	11	30	35	10	5	9
Elukoht	Tallinn	10	20	37	5	14	14
	suured linnad	10	40	31	4	11	4
	väikelinnad	10	48	19	13	5	5
	alevikud	17	23	35	4	13	8
	külad	5	38	29	10	13	5
Rahvus	eestlased	11	37	28	6	12	6
	mitte-eestlased	8	21	39	10	10	12
Haridus	alg- ja põhiharidus	27	27	20	8	9	9
	kesk ja -eriharidus	7	34	31	8	11	9
	kõrgharidus	9	35	31	7	13	5
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	13	31	36	8	8	4
	1001- 2000 kr	11	34	24	7	15	9
	2001- 3500 kr	6	21	52	0	11	10
	üle 3500 kr	9	29	32	12	11	7

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: leiba

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		16	36	30	10	4	4
Regioon	Põhja-Eesti	18	25	33	16	1	7
	Kesk-Eesti	21	46	16	8	9	0
	Kirde-Eesti	7	57	28	0	4	4
	Lääne-Eesti	9	43	45	3	0	0
	Lõuna-Eesti	17	34	28	11	6	4
Elukoht	Tallinn	19	25	36	13	0	7
	suured linnad	8	42	37	4	6	3
	väikelinnad	17	45	22	8	2	6
	alevikud	17	20	25	14	17	7
	külad	16	45	28	11	0	0
Rahvus	eestlased	14	38	31	11	4	2
	mitte-eestlased	21	31	28	9	2	9
Haridus	alg- ja põhiharidus	36	28	23	10	3	0
	kesk ja -eriharidus	15	37	31	9	4	4
	kõrgharidus	8	36	32	13	4	7
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	37	15	30	8	6	4
	1001- 2000 kr	15	40	29	11	2	3
	2001- 3500 kr	0	48	26	11	0	15
	üle 3500 kr	12	35	27	11	7	8

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: kala

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		1	3	7	20	60	9
Regioon	Põhja-Eesti	2	2	9	21	55	11
	Kesk-Eesti	0	6	9	16	61	8
	Kirde-Eesti	0	5	3	21	61	10
	Lääne-Eesti	0	3	6	25	60	6
	Lõuna-Eesti	3	2	6	18	65	6
Elukoht	Tallinn	2	4	6	23	54	11
	suured linnad	3	3	2	22	68	2
	väikelinnad	2	4	10	25	51	8
	alevikud	0	3	5	16	62	14
	külad	0	2	12	12	65	9
Rahvus	eestlased	0	3	7	18	65	7
	mitte-eestlased	4	2	6	26	50	12
Haridus	alg- ja põhiharidus	3	11	14	14	47	11
	kesk ja -eriharidus	2	1	8	18	62	9
	kõrgharidus	0	3	2	26	62	7
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	4	4	18	9	55	10
	1001- 2000 kr	0	5	4	23	57	11
	2001- 3500 kr	0	0	12	17	59	12
	üle 3500 kr	0	2	5	14	64	15

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: nn "kiirtoitu"

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		2	2	3	12	36	45
Regioon	Põhja-Eesti	2	2	4	11	32	49
	Kesk-Eesti	3	3	0	18	47	29
	Kirde-Eesti	0	7	3	12	34	44
	Lääne-Eesti	0	3	3	7	26	61
	Lõuna-Eesti	4	0	4	12	40	40
Elukoht	Tallinn	2	2	5	12	26	53
	suured linnad	3	3	0	14	40	40
	väikelinnad	2	2	2	13	36	45
	alevikud	4	3	0	15	37	41
	külad	0	2	7	7	42	42
Rahvus	eestlased	0	1	3	11	36	49
	mitte-eestlased	6	4	2	14	35	39
Haridus	alg- ja põhiharidus	0	0	0	20	22	58
	kesk ja -eriharidus	4	3	5	10	37	41
	kõrgharidus	0	2	1	11	37	49
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	10	6	0	7	28	49
	1001- 2000 kr	0	3	2	16	33	46
	2001- 3500 kr	0	0	6	0	34	60
	üle 3500 kr	0	0	0	7	42	51

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: maiustusi

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		5	17	30	26	16	6
Regioon	Põhja-Eesti	4	19	32	19	18	8
	Kesk-Eesti	15	11	28	23	11	12
	Kirde-Eesti	0	24	43	25	3	5
	Lääne-Eesti	0	18	31	32	19	0
	Lõuna-Eesti	7	15	21	34	19	4
Elukoht	Tallinn	5	17	33	14	20	11
	suured linnad	5	22	29	40	4	0
	väikelinnad	8	20	24	25	18	5
	alevikud	5	15	26	26	21	7
	külad	2	13	35	32	13	5
Rahvus	eestlased	5	14	27	32	17	5
	mitte-eestlased	6	26	36	12	12	8
Haridus	alg- ja põhiharidus	5	20	40	14	18	3
	kesk ja -eriharidus	6	18	29	28	14	5
	kõrgharidus	4	17	24	28	19	8
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	8	23	28	21	16	4
	1001- 2000 kr	6	16	35	21	14	8
	2001- 3500 kr	6	0	53	29	12	0
	üle 3500 kr	2	12	22	36	18	10

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: karastusjooke

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		3	4	14	21	38	20
Regioon	Põhja-Eesti	2	5	12	19	36	26
	Kesk-Eesti	3	6	20	15	35	21
	Kirde-Eesti	0	7	13	19	52	9
	Lääne-Eesti	5	0	13	28	41	13
	Lõuna-Eesti	6	3	13	25	35	18
Elukoht	Tallinn	2	4	14	19	33	28
	suured linnad	6	3	9	21	52	9
	väikelinnad	5	2	15	28	29	21
	alevikud	0	9	18	15	37	21
	külad	2	5	11	23	44	15
Rahvus	eestlased	2	3	10	24	40	21
	mitte-eestlased	6	8	21	15	33	17
Haridus	alg- ja põhiharidus	7	3	27	21	26	16
	kesk ja -eriharidus	3	5	12	26	39	15
	kõrgharidus	1	3	9	11	45	31
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	6	8	18	13	44	11
	1001- 2000 kr	4	4	13	21	34	24
	2001- 3500 kr	0	0	19	26	34	21
	üle 3500 kr	0	0	13	20	37	30

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: kartulikrõpse

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		1	2	6	15	41	35
Regioon	Põhja-Eesti	0	4	4	17	34	41
	Kesk-Eesti	3	3	3	17	44	30
	Kirde-Eesti	0	4	11	7	46	32
	Lääne-Eesti	0	0	3	13	47	37
	Lõuna-Eesti	2	0	6	16	46	30
Elukoht	Tallinn	0	2	4	17	31	46
	suured linnad	3	3	6	5	47	36
	väikelinnad	2	3	5	15	42	33
	alevikud	0	2	5	26	41	26
	külad	0	2	7	13	50	28
Rahvus	eestlased	0	1	4	13	46	36
	mitte-eestlased	2	6	8	19	33	32
Haridus	alg- ja põhiharidus	0	4	5	26	29	36
	kesk ja -eriharidus	2	3	6	15	43	31
	kõrgharidus	0	0	5	9	43	43
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	2	10	7	18	30	33
	1001- 2000 kr	0	1	3	20	41	35
	2001- 3500 kr	0	0	10	0	32	58
	üle 3500 kr	0	0	0	11	50	39

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: puuvilju/marju, mahla

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		3	32	37	19	8	1
Regioon	Põhja-Eesti	2	39	40	15	2	2
	Kesk-Eesti	4	31	34	17	14	0
	Kirde-Eesti	0	14	48	14	24	0
	Lääne-Eesti	0	44	30	22	4	0
	Lõuna-Eesti	5	27	36	26	6	0
Elukoht	Tallinn	2	40	36	16	4	2
	suured linnad	0	27	57	6	10	0
	väikelinnad	3	33	39	11	14	0
	alevikud	11	39	27	19	4	0
	külad	0	22	30	41	7	0
Rahvus	eestlased	3	30	34	22	10	1
	mitte-eestlased	3	37	44	13	3	0
Haridus	alg- ja põhiharidus	3	31	38	13	15	0
	kesk ja -eriharidus	3	32	37	24	4	0
	kõrgharidus	3	32	37	15	10	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	4	23	37	24	12	0
	1001- 2000 kr	2	36	33	22	6	1
	2001- 3500 kr	0	52	35	13	0	0
	üle 3500 kr	5	31	37	9	18	0

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: köögivilju

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		0	11	40	27	18	4
Regioon	Põhja-Eesti	0	11	36	29	16	8
	Kesk-Eesti	0	4	41	31	18	6
	Kirde-Eesti	0	14	37	30	19	0
	Lääne-Eesti	0	30	39	13	18	0
	Lõuna-Eesti	0	5	48	26	19	2
Elukoht	Tallinn	0	7	43	26	17	7
	suured linnad	0	18	39	20	23	0
	väikelinnad	0	9	30	41	17	3
	alevikud	0	11	51	16	15	7
	külad	0	12	42	27	17	2
Rahvus	eestlased	0	9	39	29	20	3
	mitte-eestlased	0	17	41	21	14	7
Haridus	alg- ja põhiharidus	0	12	47	13	20	8
	kesk ja -eriharidus	0	14	35	30	19	2
	kõrgharidus	0	4	47	31	13	5
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	0	8	44	13	28	7
	1001- 2000 kr	0	18	35	27	17	3
	2001- 3500 kr	0	20	40	20	7	13
	üle 3500 kr	0	0	45	32	18	5

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: piima

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		8	33	28	17	8	6
Regioon	Põhja-Eesti	8	30	21	20	11	10
	Kesk-Eesti	15	38	19	17	4	7
	Kirde-Eesti	0	24	57	10	0	9
	Lääne-Eesti	5	45	23	17	5	5
	Lõuna-Eesti	9	29	33	16	11	2
Elukoht	Tallinn	7	31	23	19	10	10
	suured linnad	0	46	40	14	0	0
	väikelinnad	9	38	31	8	6	8
	alevikud	15	24	28	19	7	7
	külad	10	27	24	22	12	5
Rahvus	eestlased	8	35	28	16	9	4
	mitte-eestlased	7	30	29	19	4	11
Haridus	alg- ja põhiharidus	15	30	21	6	6	22
	kesk ja -eriharidus	9	33	25	22	10	1
	kõrgharidus	0	36	42	14	3	5
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	27	12	16	12	15	18
	1001- 2000 kr	9	29	32	17	7	6
	2001- 3500 kr	0	37	55	0	8	0
	üle 3500 kr	0	50	14	22	9	5

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: leiba

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		18	43	26	8	4	1
Regioon	Põhja-Eesti	27	31	27	7	6	2
	Kesk-Eesti	11	52	23	10	4	0
	Kirde-Eesti	5	58	27	5	5	0
	Lääne-Eesti	19	58	23	0	0	0
	Lõuna-Eesti	18	39	27	14	2	0
Elukoht	Tallinn	20	37	29	7	5	2
	suured linnad	0	60	34	3	3	0
	väikelinnad	23	54	20	0	3	0
	alevikud	16	25	32	27	0	0
	külad	27	41	17	10	5	0
Rahvus	eestlased	19	45	22	8	5	1
	mitte-eestlased	17	40	33	10	0	0
Haridus	alg- ja põhiharidus	27	52	18	0	3	0
	kesk ja -eriharidus	18	38	29	12	3	0
	kõrgharidus	12	50	25	7	3	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	38	22	24	16	0	0
	1001- 2000 kr	17	43	23	12	4	1
	2001- 3500 kr	25	30	32	13	0	0
	üle 3500 kr	18	59	14	0	9	0

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: kala

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		2	4	7	23	51	13
Regioon	Põhja-Eesti	3	7	4	20	45	21
	Kesk-Eesti	4	4	4	35	42	11
	Kirde-Eesti	0	0	0	23	60	17
	Lääne-Eesti	0	9	21	13	45	12
	Lõuna-Eesti	0	0	9	25	60	6
Elukoht	Tallinn	4	7	5	24	37	23
	suured linnad	0	7	7	21	41	24
	väikelinnad	3	0	10	18	59	10
	alevikud	0	4	9	22	53	12
	külad	0	2	7	27	64	0
Rahvus	eestlased	1	3	9	22	55	10
	mitte-eestlased	4	7	4	25	39	21
Haridus	alg- ja põhiharidus	3	3	13	24	41	16
	kesk ja -eriharidus	0	6	5	23	53	13
	kõrgharidus	4	0	8	21	55	12
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	4	0	9	18	57	12
	1001- 2000 kr	2	7	8	25	47	11
	2001- 3500 kr	0	14	0	23	31	32
	üle 3500 kr	0	0	0	9	73	18

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: nn "kiirtoitu"

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		1	1	8	13	43	34
Regioon	Põhja-Eesti	0	2	8	18	42	30
	Kesk-Eesti	0	0	17	8	41	34
	Kirde-Eesti	0	5	9	9	47	30
	Lääne-Eesti	0	0	5	5	37	53
	Lõuna-Eesti	4	0	4	15	43	34
Elukoht	Tallinn	0	0	17	20	35	28
	suured linnad	0	0	0	9	60	31
	väikelinnad	0	0	10	9	49	32
	alevikud	7	0	4	13	29	47
	külad	0	5	5	10	42	38
Rahvus	eestlased	0	2	5	11	47	35
	mitte-eestlased	3	0	14	17	31	35
Haridus	alg- ja põhiharidus	0	0	12	19	16	53
	kesk ja -eriharidus	2	2	8	14	46	28
	kõrgharidus	0	0	4	4	55	37
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	7	0	0	24	19	50
	1001- 2000 kr	0	3	11	10	38	38
	2001- 3500 kr	0	0	0	29	46	25
	üle 3500 kr	0	0	0	5	73	22

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: maiustusi

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		4	15	32	23	21	5
Regioon	Põhja-Eesti	11	15	31	18	20	5
	Kesk-Eesti	0	16	33	31	8	12
	Kirde-Eesti	0	0	34	24	33	9
	Lääne-Eesti	0	21	39	22	18	0
	Lõuna-Eesti	2	18	29	25	24	2
Elukoht	Tallinn	9	16	23	23	27	2
	suured linnad	0	10	47	17	20	6
	väikelinnad	3	15	23	36	12	11
	alevikud	5	34	17	14	30	0
	külad	2	7	45	24	17	5
Rahvus	eestlased	4	16	29	26	21	4
	mitte-eestlased	3	14	38	17	21	7
Haridus	alg- ja põhiharidus	0	13	37	13	28	9
	kesk ja -eriharidus	6	14	25	28	23	4
	kõrgharidus	3	21	43	20	10	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	4	9	21	38	16	12
	1001- 2000 kr	4	19	37	17	15	8
	2001- 3500 kr	7	0	20	53	20	0
	üle 3500 kr	9	18	23	14	36	0

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: karastusjooke

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		0	9	15	29	40	7
Regioon	Põhja-Eesti	0	9	11	28	47	5
	Kesk-Eesti	0	4	22	33	29	12
	Kirde-Eesti	0	9	0	42	40	9
	Lääne-Eesti	0	12	12	27	45	4
	Lõuna-Eesti	0	8	23	25	38	6
Elukoht	Tallinn	0	11	10	33	39	7
	suured linnad	0	6	28	22	38	6
	väikelinnad	0	9	8	29	48	6
	alevikud	0	13	16	28	29	14
	külad	0	5	17	31	42	5
Rahvus	eestlased	0	6	11	27	49	7
	mitte-eestlased	0	14	24	34	21	7
Haridus	alg- ja põhiharidus	0	17	21	29	24	9
	kesk ja -eriharidus	0	6	18	31	37	8
	kõrgharidus	0	7	5	27	58	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	0	15	15	35	35	0
	1001- 2000 kr	0	10	16	25	37	12
	2001- 3500 kr	0	0	0	58	42	0
	üle 3500 kr	0	14	9	28	44	5

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: kartulikrõpse

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		1	3	5	14	48	29
Regioon	Põhja-Eesti	2	4	2	16	42	34
	Kesk-Eesti	0	0	0	24	51	25
	Kirde-Eesti	0	0	15	10	48	27
	Lääne-Eesti	0	4	4	4	50	38
	Lõuna-Eesti	2	2	6	14	53	23
Elukoht	Tallinn	0	2	7	20	37	34
	suured linnad	0	0	0	10	63	27
	väikelinnad	0	6	0	9	62	23
	alevikud	5	0	15	17	20	43
	külad	2	2	5	14	53	24
Rahvus	eestlased	2	4	5	11	52	26
	mitte-eestlased	0	0	4	21	39	36
Haridus	alg- ja põhiharidus	0	3	12	28	23	34
	kesk ja -eriharidus	2	2	4	10	54	28
	kõrgharidus	0	3	0	14	53	30
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	4	4	0	27	37	28
	1001- 2000 kr	1	1	7	16	43	32
	2001- 3500 kr	0	0	0	0	60	40
	üle 3500 kr	0	5	9	9	60	17

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: puuvilju/marju, mahla

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		12	26	29	19	11	3
Regioon	Põhja-Eesti	14	28	29	14	13	2
	Kesk-Eesti	13	14	34	23	11	5
	Kirde-Eesti	17	18	34	21	8	2
	Lääne-Eesti	13	21	29	34	3	0
	Lõuna-Eesti	5	38	24	15	15	3
Elukoht	Tallinn	12	27	27	18	13	3
	suured linnad	11	22	31	26	8	2
	väikelinnad	14	31	32	12	10	1
	alevikud	9	36	22	17	13	3
	külad	10	21	32	21	13	3
Rahvus	eestlased	11	28	27	20	11	3
	mitte-eestlased	12	22	35	17	12	2
Haridus	alg- ja põhiharidus	7	39	21	18	8	7
	kesk ja -eriharidus	10	25	32	19	12	2
	kõrgharidus	17	24	29	19	10	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	6	26	36	5	22	5
	1001- 2000 kr	9	22	26	24	17	2
	2001- 3500 kr	5	57	19	14	0	5
	üle 3500 kr	23	22	35	18	2	0

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: köögivilju

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		4	15	32	24	22	3
Regioon	Põhja-Eesti	5	13	35	13	28	6
	Kesk-Eesti	0	12	31	30	25	2
	Kirde-Eesti	9	14	23	29	23	2
	Lääne-Eesti	3	21	32	33	8	3
	Lõuna-Eesti	1	15	37	27	18	2
Elukoht	Tallinn	6	12	29	16	31	6
	suured linnad	4	16	31	34	15	0
	väikelinnad	3	18	41	14	20	4
	alevikud	0	23	27	25	21	4
	külad	3	9	31	32	22	3
Rahvus	eestlased	3	12	33	27	21	4
	mitte-eestlased	5	20	32	18	23	2
Haridus	alg- ja põhiharidus	3	24	32	19	19	3
	kesk ja -eriharidus	2	15	29	26	25	3
	kõrgharidus	8	10	39	22	17	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	2	15	39	22	18	4
	1001- 2000 kr	2	14	26	24	31	3
	2001- 3500 kr	0	23	39	23	10	5
	üle 3500 kr	6	15	46	21	10	2

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: piima

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		9	23	28	15	14	11
Regioon	Põhja-Eesti	7	20	30	13	20	10
	Kesk-Eesti	7	28	31	16	9	9
	Kirde-Eesti	8	24	34	6	15	13
	Lääne-Eesti	18	26	11	11	11	23
	Lõuna-Eesti	10	23	26	23	9	9
Elukoht	Tallinn	7	19	33	14	20	7
	suured linnad	12	24	29	14	9	12
	väikelinnad	12	31	28	10	9	10
	alevikud	10	18	24	24	4	20
	külad	6	21	23	17	20	13
Rahvus	eestlased	8	27	24	18	12	11
	mitte-eestlased	13	13	36	9	16	13
Haridus	alg- ja põhiharidus	19	26	15	9	19	12
	kesk ja -eriharidus	7	21	30	17	11	14
	kõrgharidus	11	27	26	14	16	6
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	16	18	34	12	18	2
	1001- 2000 kr	9	21	24	13	21	12
	2001- 3500 kr	9	30	46	5	5	5
	üle 3500 kr	2	30	26	20	8	14

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: leiba

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		21	41	25	6	5	2
Regioon	Põhja-Eesti	22	27	29	9	10	3
	Kesk-Eesti	17	47	27	2	5	2
	Kirde-Eesti	10	49	29	10	0	2
	Lääne-Eesti	29	47	19	0	5	0
	Lõuna-Eesti	24	46	21	6	1	2
Elukoht	Tallinn	18	27	30	12	9	4
	suured linnad	19	47	25	8	1	0
	väikelinnad	22	47	26	1	4	0
	alevikud	16	51	20	7	3	3
	külad	26	39	22	3	6	4
Rahvus	eestlased	20	44	23	5	6	2
	mitte-eestlased	22	34	31	8	3	2
Haridus	alg- ja põhiharidus	32	52	13	3	0	0
	kesk ja -eriharidus	18	39	31	4	6	2
	kõrgharidus	24	38	18	12	4	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	28	41	20	7	2	2
	1001- 2000 kr	25	37	28	4	4	2
	2001- 3500 kr	9	56	21	9	0	5
	üle 3500 kr	18	40	23	10	6	3

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: kala

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		3	2	9	22	54	10
Regioon	Põhja-Eesti	3	0	6	22	60	9
	Kesk-Eesti	0	2	14	27	46	11
	Kirde-Eesti	4	0	8	24	56	8
	Lääne-Eesti	3	10	10	16	48	13
	Lõuna-Eesti	3	2	8	23	55	9
Elukoht	Tallinn	1	0	9	23	59	8
	suured linnad	5	7	11	19	52	6
	väikelinnad	4	0	10	24	50	12
	alevikud	0	0	7	20	51	22
	külad	1	3	6	23	58	9
Rahvus	eestlased	1	1	8	23	56	11
	mitte-eestlased	5	4	11	20	53	7
Haridus	alg- ja põhiharidus	8	8	20	6	47	11
	kesk ja -eriharidus	1	2	6	26	53	12
	kõrgharidus	3	0	9	19	65	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	6	0	20	12	56	6
	1001- 2000 kr	1	5	10	23	49	12
	2001- 3500 kr	0	0	5	32	53	10
	üle 3500 kr	2	2	4	15	69	8

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: nn “kiirtoitu”

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		2	2	7	13	42	34
Regioon	Põhja-Eesti	1	0	7	13	54	25
	Kesk-Eesti	3	3	7	5	46	36
	Kirde-Eesti	0	6	4	15	27	48
	Lääne-Eesti	0	3	6	8	40	43
	Lõuna-Eesti	4	2	10	18	35	31
Elukoht	Tallinn	0	1	8	13	52	26
	suured linnad	3	5	8	14	27	43
	väikelinnad	1	0	5	13	45	36
	alevikud	0	0	15	8	46	31
	külad	4	3	4	13	44	32
Rahvus	eestlased	2	1	6	13	45	33
	mitte-eestlased	2	4	9	13	38	34
Haridus	alg- ja põhiharidus	0	3	3	26	24	44
	kesk ja -eriharidus	3	3	10	9	44	31
	kõrgharidus	0	0	4	16	44	36
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	4	8	4	16	35	33
	1001- 2000 kr	1	3	10	11	38	37
	2001- 3500 kr	0	0	15	0	35	50
	üle 3500 kr	0	0	2	20	52	26

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: maiustusi

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		6	20	25	28	19	2
Regioon	Põhja-Eesti	4	13	29	30	22	2
	Kesk-Eesti	5	19	26	38	10	2
	Kirde-Eesti	0	36	22	21	19	2
	Lääne-Eesti	3	21	33	16	27	0
	Lõuna-Eesti	12	22	19	28	18	1
Elukoht	Tallinn	4	9	31	34	19	3
	suured linnad	4	32	20	23	21	0
	väikelinnad	8	25	26	22	19	0
	alevikud	7	26	26	10	31	0
	külad	6	15	25	37	13	4
Rahvus	eestlased	6	18	23	30	21	2
	mitte-eestlased	5	26	30	23	16	0
Haridus	alg- ja põhiharidus	3	31	30	17	19	0
	kesk ja -eriharidus	8	19	25	27	19	2
	kõrgharidus	2	20	23	32	22	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	4	24	34	19	19	0
	1001- 2000 kr	6	22	26	25	18	3
	2001- 3500 kr	0	18	24	24	29	5
	üle 3500 kr	6	18	20	30	26	0

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: karastusjooke

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		4	7	19	24	37	9
Regioon	Põhja-Eesti	4	4	24	23	37	8
	Kesk-Eesti	5	10	14	34	27	10
	Kirde-Eesti	0	11	12	22	43	12
	Lääne-Eesti	8	7	13	27	38	7
	Lõuna-Eesti	5	9	20	18	38	10
Elukoht	Tallinn	4	6	24	21	38	7
	suured linnad	3	11	10	20	45	11
	väikelinnad	8	7	19	25	30	11
	alevikud	3	3	28	42	17	7
	külad	3	7	16	22	43	9
Rahvus	eestlased	4	6	18	26	36	10
	mitte-eestlased	6	11	20	19	37	7
Haridus	alg- ja põhiharidus	0	15	15	38	21	11
	kesk ja -eriharidus	5	6	18	25	38	8
	kõrgharidus	4	6	21	15	43	11
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	4	9	27	24	32	4
	1001- 2000 kr	4	9	19	20	40	8
	2001- 3500 kr	0	0	10	38	24	28
	üle 3500 kr	6	6	10	25	45	8

Kui sageli tarbivad Teie laps(ed) keskmiselt ...?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: kartulikrõpse

		iga päev 4-5 ports- jonit	iga päev 2-3 ports- jonit	iga päev 1 ports- jon	nädalas 3-4 ports- jonit	nädalas vähem kui 3 ports- jonit	üldse mitte
Keskmiselt		2	1	6	14	51	26
Regioon	Põhja-Eesti	1	0	2	16	57	24
	Kesk-Eesti	2	2	7	12	49	28
	Kirde-Eesti	0	3	12	12	46	27
	Lääne-Eesti	0	3	3	8	60	26
	Lõuna-Eesti	4	1	7	15	45	28
Elukoht	Tallinn	0	1	1	18	56	24
	suured linnad	3	0	8	10	55	24
	väikelinnad	3	1	6	12	46	32
	alevikud	4	4	12	14	38	28
	külad	1	1	4	13	56	25
Rahvus	eestlased	2	2	4	14	53	25
	mitte-eestlased	2	0	10	14	45	29
Haridus	alg- ja põhiharidus	0	3	7	24	27	39
	kesk ja -eriharidus	3	2	8	12	53	22
	kõrgharidus	1	0	0	11	59	29
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	5	0	6	16	45	28
	1001- 2000 kr	2	2	8	14	49	25
	2001- 3500 kr	0	0	0	9	44	47
	üle 3500 kr	0	0	0	14	68	18

Kui sageli söövad Teie pere lapsed tavaliselt kodus sooja toitu?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: argipäeviti

		2-3 korda päevas või sageda- mini	1 kord päevas	2-4 korda nädalas	harve- mini	ei tea, ei oska öelda
Keskmiselt		46	45	5	1	3
Regioon	Põhja-Eesti	55	37	4	3	1
	Kesk-Eesti	29	52	3	0	16
	Kirde-Eesti	54	41	5	0	0
	Lääne-Eesti	49	41	7	0	3
	Lõuna-Eesti	38	56	6	0	0
Elukoht	Tallinn	57	36	4	2	1
	suured linnad	37	55	8	0	0
	väikelinnad	44	42	4	2	8
	alevikud	39	55	6	0	0
	külad	49	43	4	0	4
Rahvus	eestlased	38	52	6	1	3
	mitte-eestlased	67	27	2	2	2
Haridus	alg- ja põhiharidus	62	29	0	0	9
	kesk ja -eriharidus	42	49	5	1	3
	kõrgharidus	47	43	8	2	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	62	31	5	0	2
	1001- 2000 kr	54	42	2	1	1
	2001- 3500 kr	45	55	0	0	0
	üle 3500 kr	26	67	5	0	2

Kui sageli söövad Teie pere lapsed tavaliselt kodus sooja toitu?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: nädalavahetustel

		2-3 korda päevas või sageda- mini	1 kord päevas	2-4 korda nädalas	harve- mini	ei tea, ei oska öelda
Keskmiselt		81	14	3	0	2
Regioon	Põhja-Eesti	83	15	2	0	0
	Kesk-Eesti	70	13	0	4	13
	Kirde-Eesti	84	16	0	0	0
	Lääne-Eesti	78	11	7	0	4
	Lõuna-Eesti	82	12	6	0	0
Elukoht	Tallinn	86	11	3	0	0
	suured linnad	86	12	2	0	0
	väikelinnad	79	7	5	2	7
	alevikud	74	26	0	0	0
	külad	75	15	6	0	4
Rahvus	eestlased	78	15	4	1	2
	mitte-eestlased	86	10	2	0	2
Haridus	alg- ja põhiharidus	81	12	0	0	7
	kesk ja -eriharidus	79	14	4	1	2
	kõrgharidus	83	13	4	0	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	79	16	5	0	0
	1001- 2000 kr	86	12	1	1	0
	2001- 3500 kr	81	19	0	0	0
	üle 3500 kr	84	13	0	0	3

Kui sageli söövad Teie pere lapsed tavaliselt kodus sooja toitu?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: argipäeviti

		2-3 korda päevas või sageda- mini	1 kord päevas	2-4 korda nädalas	harve- mini	ei tea, ei oska öelda
Keskmiselt		39	50	5	3	3
Regioon	Põhja-Eesti	36	46	9	4	5
	Kesk-Eesti	41	56	0	0	3
	Kirde-Eesti	61	30	0	9	0
	Lääne-Eesti	46	46	4	0	4
	Lõuna-Eesti	29	61	6	4	0
Elukoht	Tallinn	37	47	5	4	7
	suured linnad	55	45	0	0	0
	väikelinnad	36	54	5	5	0
	alevikud	39	61	0	0	0
	külad	33	48	11	4	4
Rahvus	eestlased	30	56	7	3	4
	mitte-eestlased	62	35	0	3	0
Haridus	alg- ja põhiharidus	36	44	6	8	6
	kesk ja -eriharidus	41	50	7	1	1
	kõrgharidus	37	53	0	5	5
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	51	45	0	4	0
	1001- 2000 kr	43	45	5	5	2
	2001- 3500 kr	41	59	0	0	0
	üle 3500 kr	17	67	8	4	4

Kui sageli söövad Teie pere lapsed tavaliselt kodus sooja toitu?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: nädalavahetustel

		2-3 korda päevas või sageda- mini	1 kord päevas	2-4 korda nädalas	harve- mini	ei tea, ei oska öelda
Keskmiselt		79	9	5	2	5
Regioon	Põhja-Eesti	72	12	6	2	8
	Kesk-Eesti	82	10	0	4	4
	Kirde-Eesti	76	10	5	0	9
	Lääne-Eesti	84	4	8	0	4
	Lõuna-Eesti	82	8	6	4	0
Elukoht	Tallinn	76	9	3	0	12
	suured linnad	81	7	12	0	0
	väikelinnad	79	9	3	9	0
	alevikud	79	21	0	0	0
	külad	79	5	7	2	7
Rahvus	eestlased	76	10	6	3	5
	mitte-eestlased	87	7	3	0	3
Haridus	alg- ja põhiharidus	66	9	9	3	13
	kesk ja -eriharidus	84	9	3	2	2
	kõrgharidus	77	9	7	2	5
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	89	7	0	4	0
	1001- 2000 kr	78	7	6	3	6
	2001- 3500 kr	78	22	0	0	0
	üle 3500 kr	67	14	9	5	5

Kui sageli söövad Teie pere lapsed tavaliselt kodus sooja toitu?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: argipäeviti

		2-3 korda päevas või sageda- mini	1 kord päevas	2-4 korda nädalas	harve- mini	ei tea, ei oska öelda
Keskmiselt		36	52	8	2	2
Regioon	Põhja-Eesti	31	51	13	4	1
	Kesk-Eesti	49	36	2	7	6
	Kirde-Eesti	57	39	2	0	2
	Lääne-Eesti	36	54	5	0	5
	Lõuna-Eesti	24	66	10	0	0
Elukoht	Tallinn	32	51	11	5	1
	suured linnad	34	58	8	0	0
	väikelinnad	37	47	9	3	4
	alevikud	44	52	4	0	0
	külad	36	50	7	3	4
Rahvus	eestlased	30	57	9	2	2
	mitte-eestlased	47	40	7	4	2
Haridus	alg- ja põhiharidus	50	45	0	0	5
	kesk ja -eriharidus	33	53	10	2	2
	kõrgharidus	34	51	10	4	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	45	46	7	2	0
	1001- 2000 kr	32	57	9	1	1
	2001- 3500 kr	39	38	18	0	5
	üle 3500 kr	28	60	6	6	0

Kui sageli söövad Teie pere lapsed tavaliselt kodus sooja toitu?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: nädalavahetustel

		2-3 korda päevas või sageda- mini	1 kord päevas	2-4 korda nädalas	harve- mini	ei tea, ei oska öelda
Keskmiselt		72	19	5	2	2
Regioon	Põhja-Eesti	67	25	5	2	1
	Kesk-Eesti	80	7	2	2	9
	Kirde-Eesti	70	24	4	0	2
	Lääne-Eesti	72	16	9	0	3
	Lõuna-Eesti	74	18	6	2	0
Elukoht	Tallinn	67	23	4	3	3
	suured linnad	69	21	10	0	0
	väikelinnad	72	21	3	1	3
	alevikud	80	14	0	6	0
	külad	76	14	6	0	4
Rahvus	eestlased	75	19	3	1	2
	mitte-eestlased	67	20	9	2	2
Haridus	alg- ja põhiharidus	80	8	4	0	8
	kesk ja -eriharidus	66	23	6	3	2
	kõrgharidus	78	18	3	0	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	75	19	4	2	0
	1001- 2000 kr	67	21	8	2	2
	2001- 3500 kr	62	28	0	5	5
	üle 3500 kr	75	21	4	0	0

Kus söövad Teie pere lapsed tavaliselt hommikusööki, lõunat, õhtusööki?

(% vastanutest)

ARGIPÄEVITI: hommikusöök

		kodus	tuttavate, sugulaste, sõprade juures	restoranis, kohvikus, baaris	kooli-vm lasteasutuse sööklas	koolis, lasteasutuses kaasavõetud või – ostetud toitu	ei söö tavaliselt midagi	ei tea, ei oska öelda
Keskmiselt		84	0	1	10	1	3	1
Regioon	Põhja-Eesti	86	0	0	11	0	3	0
	Kesk-Eesti	85	0	0	6	4	2	3
	Kirde-Eesti	79	0	0	19	2	0	0
	Lääne-Eesti	85	0	2	8	0	3	2
	Lõuna-Eesti	83	1	1	8	0	6	1
Elukoht	Tallinn	88	0	0	11	0	1	0
	suured linnad	80	1	1	13	1	4	0
	väikelinnad	85	0	0	9	0	6	0
	alevikud	83	0	0	10	5	0	2
	külad	83	0	1	9	0	4	3
Rahvus	eestlased	84	0	0	11	0	4	1
	mitte-eestlased	85	0	1	11	2	1	0
Haridus	alg- ja põhiharidus	85	0	2	6	2	2	3
	kesk ja -eriharidus	84	0	1	10	1	4	0
	kõrgharidus	84	0	0	13	0	2	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	84	0	2	12	0	1	1
	1001- 2000 kr	85	1	1	10	2	1	0
	2001- 3500 kr	95	0	0	5	0	0	0
	üle 3500 kr	80	0	0	14	0	6	0
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	80	0	0	15	1	3	1
	algklasside õpilased	91	0	0	5	1	2	1
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	89	0	1	4	1	4	1

Kus söövad Teie pere lapsed tavaliselt hommikusööki, lõunat, õhtusööki?

(% vastanutest)

ARGIPÄEVITI: lõuna

		kodus	tuttavate, sugulaste, sõprade juures	restoranis, kohvikus, baaris	kooli vm lasteasutuse sööklas	koolis, lasteasutuses kaasavõetud või – ostetud toitu	ei söö tavaliselt midagi	ei tea, ei oska öelda
Keskmiselt		18	2	5	69	4	1	1
Regioon	Põhja-Eesti	21	5	5	66	2	1	0
	Kesk-Eesti	12	2	2	75	6	0	3
	Kirde-Eesti	25	2	6	63	4	0	0
	Lääne-Eesti	16	0	7	68	5	2	2
	Lõuna-Eesti	13	1	5	74	5	1	1
Elukoht	Tallinn	22	5	6	64	2	1	0
	suured linnad	23	3	5	63	6	0	0
	väikelinnad	12	3	5	74	3	3	0
	alevikud	18	0	2	76	2	0	2
	külad	12	0	6	72	7	0	3
Rahvus	eestlased	13	1	4	76	4	1	1
	mitte-eestlased	28	6	6	56	3	1	0
Haridus	alg- ja põhiharidus	16	4	12	59	6	0	3
	kesk ja -eriharidus	17	2	3	72	5	1	0
	kõrgharidus	20	3	5	69	1	1	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	25	4	7	59	3	1	1
	1001- 2000 kr	17	2	5	72	4	0	0
	2001- 3500 kr	32	0	0	63	5	0	0
	üle 3500 kr	11	0	6	78	5	0	0
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	19	3	4	70	3	0	1
	algklasside õpilased	15	5	4	70	5	0	1
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	13	3	5	73	4	1	1

Kus söövad Teie pere lapsed tavaliselt hommikusööki, lõunat, õhtusööki?

(% vastanutest)

ARGIPÄEVITI: õhtusöök

		kodus	tuttavate, sugulaste, sõprade juures	restoranis, kohvikus, baaris	kooli vm lasteasutuses sööklas	koolis, lasteasutuses kaasavõetud või – ostetud toitu	ei söö tavaliselt midagi	ei tea, ei oska öelda
Keskmiselt		92	2	1	2	1	1	1
Region	Põhja-Eesti	90	4	1	2	1	1	1
	Kesk-Eesti	88	2	2	3	2	2	1
	Kirde-Eesti	90	5	0	3	2	0	0
	Lääne-Eesti	96	0	2	0	0	0	2
	Lõuna-Eesti	94	0	0	3	2	0	1
Elukoht	Tallinn	88	6	1	3	0	2	0
	suured linnad	92	2	0	1	5	0	0
	väikelinnad	95	1	0	2	1	0	1
	alevikud	93	0	0	3	2	0	2
	külad	91	0	2	3	0	1	3
Rahvus	eestlased	92	1	1	3	1	1	1
	mitte-eestlased	89	5	1	1	3	1	0
Haridus	alg- ja põhiharidus	84	6	0	2	2	2	4
	kesk ja -eriharidus	94	1	1	2	1	1	0
	kõrgharidus	91	3	1	3	1	0	1
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	90	6	1	0	2	0	1
	1001- 2000 kr	91	2	1	2	2	1	1
	2001- 3500 kr	95	0	0	0	0	5	0
	üle 3500 kr	88	5	0	7	0	0	0
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	90	2	1	3	1	1	2
	algklasside õpilased	91	2	2	1	1	1	2
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	93	2	1	1	1	1	1

Kus söövad Teie pere lapsed tavaliselt hommikusööki, lõunat, õhtusööki?

(% vastanutest)

NÄDALAVAHEKUSTEL: hommikusöök

		kodus	tuttavate, sugulaste, sõprade juures	restoranis, kohvikus, baaris	kooli või lasteasutuses sööklas	koolis, lasteasutuses kaasavõetud või – ostetud toitu	ei söö tavaliselt midagi	ei tea, ei oska öelda
Keskmiselt		97	2	0	0	0	1	0
Region	Põhja-Eesti	97	2	0	0	0	1	0
	Kesk-Eesti	94	0	0	0	0	3	3
	Kirde-Eesti	96	2	0	0	0	2	0
	Lääne-Eesti	100	0	0	0	0	0	0
	Lõuna-Eesti	96	2	1	0	0	1	0
Elukoht	Tallinn	96	1	0	0	0	3	0
	suured linnad	98	2	0	0	0	0	0
	väikelinnad	95	1	1	0	0	2	1
	alevikud	97	3	0	0	0	0	0
	külad	96	2	0	0	0	1	1
Rahvus	eestlased	97	1	0	0	0	1	1
	mitte-eestlased	96	3	0	0	0	1	0
Haridus	alg- ja põhiharidus	92	2	0	0	0	4	2
	kesk ja -eriharidus	98	1	0	0	0	1	0
	kõrgharidus	98	2	0	0	0	0	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	99	0	0	0	0	0	1
	1001- 2000 kr	95	3	0	0	0	2	0
	2001- 3500 kr	100	0	0	0	0	0	0
	üle 3500 kr	97	2	1	0	0	0	0
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	97	1	0	0	0	1	1
	algklasside õpilased	98	0	0	0	0	1	1
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	97	1	0	0	0	1	1

Kus söövad Teie pere lapsed tavaliselt hommikusööki, lõunat, õhtusööki?

(% vastanutest)

NÄDALAVAHEKUSTEL: lõuna

		kodus	tuttavate, sugulaste, sõprade juures	restoranis, kohvikus, baaris	kooli või lasteasutuses sööklas	koolis, lasteasutuses kaasavõetud või – ostetud toitu	ei söö tavaliselt midagi	ei tea, ei oska öelda
Keskmiselt		84	10	4	0	1	0	1
Region	Põhja-Eesti	76	15	7	1	1	0	0
	Kesk-Eesti	92	3	0	0	0	0	5
	Kirde-Eesti	87	11	2	0	0	0	0
	Lääne-Eesti	83	10	3	0	2	0	2
	Lõuna-Eesti	88	9	2	1	0	0	0
Elukoht	Tallinn	74	16	7	1	1	0	1
	suured linnad	85	13	2	0	0	0	0
	väikelinnad	88	6	4	1	0	0	1
	alevikud	88	5	7	0	0	0	0
	külad	89	8	0	0	1	0	2
Rahvus	eestlased	85	7	5	1	1	0	1
	mitte-eestlased	81	17	2	0	0	0	0
Haridus	alg- ja põhiharidus	77	12	6	2	0	0	3
	kesk ja -eriharidus	84	12	2	0	1	0	1
	kõrgharidus	87	7	6	0	0	0	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	82	13	3	0	1	0	1
	1001- 2000 kr	84	10	3	1	1	0	1
	2001- 3500 kr	88	12	0	0	0	0	0
	üle 3500 kr	76	11	12	0	1	0	0
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	83	12	3	1	0	0	1
	algklasside õpilased	84	10	3	1	0	0	2
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	85	11	2	0	1	0	1

Kus söövad Teie pere lapsed tavaliselt hommikusööki, lõunat, õhtusööki?

(% vastanutest)

NÄDALAVAHEKUSTEL: õhtusöök

		kodus	tuttavate, sugulaste, sõprade juures	restoranis, kohvikus, baaris	kooli või lasteasutuses sööklas	koolis, lasteasutuses kaasavõetud või – ostetud toitu	ei söö tavaliselt midagi	ei tea, ei oska öelda
Keskmiselt		91	6	1	0	0	1	1
Region	Põhja-Eesti	89	9	1	0	0	1	0
	Kesk-Eesti	90	6	1	0	0	0	3
	Kirde-Eesti	93	5	0	0	0	2	0
	Lääne-Eesti	88	7	3	0	0	0	2
	Lõuna-Eesti	96	4	0	0	0	0	0
Elukoht	Tallinn	89	8	2	0	0	1	0
	suured linnad	93	7	0	0	0	0	0
	väikelinnad	95	3	0	0	0	0	2
	alevikud	91	7	2	0	0	0	0
	külad	90	6	2	0	0	1	1
Rahvus	eestlased	92	6	1	0	0	0	1
	mitte-eestlased	91	7	1	0	0	1	0
Haridus	alg- ja põhiharidus	88	5	2	0	0	3	2
	kesk ja -eriharidus	92	6	1	0	0	0	1
	kõrgharidus	93	6	1	0	0	0	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	90	6	3	0	0	0	1
	1001- 2000 kr	92	6	1	0	0	1	0
	2001- 3500 kr	93	7	0	0	0	0	0
	üle 3500 kr	90	10	0	0	0	0	0
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	91	7	1	0	0	0	1
	algklasside õpilased	93	4	1	0	0	1	1
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	92	6	1	0	0	0	1

Mida sõid Teie pere lapsed viimasel argipäeval (tööpäeval)?

(% vastanutest)

hommikusöök

		sõid hommiku-sööki	ei söönud midagi	ei tea
Keskmiselt		93	3	4
Regioon	Põhja-Eesti	93	3	4
	Kesk-Eesti	88	4	8
	Kirde-Eesti	95	0	5
	Lääne-Eesti	93	5	2
	Lõuna-Eesti	92	5	3
Elukoht	Tallinn	97	1	2
	suured linnad	94	3	3
	väikelinnad	91	6	3
	alevikud	88	5	7
	külad	89	4	7
Rahvus	eestlased	92	4	4
	mitte-eestlased	95	2	3
Haridus	alg- ja põhiharidus	94	0	6
	kesk ja -eriharidus	93	4	3
	kõrgharidus	93	3	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	96	3	1
	1001- 2000 kr	95	2	3
	2001- 3500 kr	100	0	0
	üle 3500 kr	90	5	5
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	92	4	4
	algklasside õpilased	93	4	3
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	93	4	3

Mida sõid Teie pere lapsed viimasel argipäeval (tööpäeval)?

(% vastanutest)

lõunasöök

		sõid lõuna- sööki	ei söönud midagi	ei tea
Keskmiselt		81	2	17
Regioon	Põhja-Eesti	76	2	22
	Kesk-Eesti	87	2	11
	Kirde-Eesti	83	5	12
	Lääne-Eesti	82	4	14
	Lõuna-Eesti	82	2	16
Elukoht	Tallinn	77	3	20
	suured linnad	86	3	11
	väikelinnad	81	3	16
	alevikud	84	0	16
	külad	79	2	19
Rahvus	eestlased	79	2	19
	mitte-eestlased	84	3	13
Haridus	alg- ja põhiharidus	81	6	13
	kesk ja -eriharidus	80	3	17
	kõrgharidus	81	0	19
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	82	3	15
	1001- 2000 kr	83	3	14
	2001- 3500 kr	79	5	16
	üle 3500 kr	81	1	18
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	83	1	16
	algklasside õpilased	83	2	15
	põhikooli- ja güm- naasiumiõpilased	80	3	17

Mida sõid Teie pere lapsed viimasel argipäeval (tööpäeval)?

(% vastanutest)

õhtusöök

		sõid õhtu- sööki	ei söönud midagi	ei tea
Keskmiselt		95	0	5
Regioon	Põhja-Eesti	94	1	5
	Kesk-Eesti	94	0	6
	Kirde-Eesti	95	0	5
	Lääne-Eesti	94	0	6
	Lõuna-Eesti	95	1	4
Elukoht	Tallinn	95	0	5
	suured linnad	94	0	6
	väikelinnad	94	2	4
	alevikud	98	0	2
	külad	94	0	6
Rahvus	eestlased	94	1	5
	mitte-eestlased	95	0	5
Haridus	alg- ja põhiharidus	93	2	5
	kesk ja -eriharidus	94	0	6
	kõrgharidus	97	0	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	97	0	3
	1001- 2000 kr	94	1	5
	2001- 3500 kr	97	0	3
	üle 3500 kr	94	0	6
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	96	0	4
	algklasside õpilased	95	0	5
	põhikooli- ja güm- naasiumiõpilased	94	1	5

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: kodu ja pere

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		85	10	2	3
Regioon	Põhja-Eesti	88	8	1	3
	Kesk-Eesti	83	11	3	3
	Kirde-Eesti	90	7	3	0
	Lääne-Eesti	81	13	3	3
	Lõuna-Eesti	83	10	2	5
Elukoht	Tallinn	93	5	0	2
	suured linnad	95	3	2	0
	väikelinnad	82	16	0	2
	alevikud	81	9	5	5
	külad	73	16	5	6
Rahvus	eestlased	86	8	3	3
	mitte-eestlased	85	13	0	2
Haridus	alg- ja põhiharidus	78	4	3	15
	kesk ja -eriharidus	84	13	2	1
	kõrgharidus	92	5	1	2
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	77	19	4	0
	1001- 2000 kr	80	12	3	5
	2001- 3500 kr	94	0	0	6
	üle 3500 kr	96	2	2	0

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: kool ja lasteaed (kohalikud sööklad, õppeprogramm)

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		40	47	6	7
Regioon	Põhja-Eesti	46	43	4	7
	Kesk-Eesti	27	60	3	10
	Kirde-Eesti	41	44	6	9
	Lääne-Eesti	41	45	7	7
	Lõuna-Eesti	39	49	8	4
Elukoht	Tallinn	45	47	2	6
	suured linnad	40	52	4	4
	väikelinnad	35	57	8	0
	alevikud	30	55	7	8
	külad	47	31	8	14
Rahvus	eestlased	43	44	6	7
	mitte-eestlased	32	58	5	5
Haridus	alg- ja põhiharidus	30	42	11	17
	kesk ja -eriharidus	42	49	4	5
	kõrgharidus	44	45	7	4
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	24	59	12	5
	1001- 2000 kr	42	44	5	9
	2001- 3500 kr	41	38	7	14
	üle 3500 kr	48	44	5	3

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: eakaaslased, sõbrad

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		20	52	19	9
Regioon	Põhja-Eesti	21	58	14	7
	Kesk-Eesti	23	36	25	16
	Kirde-Eesti	14	51	26	9
	Lääne-Eesti	15	48	26	11
	Lõuna-Eesti	24	54	15	7
Elukoht	Tallinn	16	64	14	6
	suured linnad	17	54	20	9
	väikelinnad	23	49	21	7
	alevikud	29	41	22	8
	külad	20	47	19	14
Rahvus	eestlased	22	49	19	10
	mitte-eestlased	16	63	16	5
Haridus	alg- ja põhiharidus	25	45	16	14
	kesk ja -eriharidus	17	54	22	7
	kõrgharidus	26	53	13	8
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	29	42	25	4
	1001- 2000 kr	17	51	20	12
	2001- 3500 kr	20	66	7	7
	üle 3500 kr	17	62	21	0

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: muud tuttavad, sugulased

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		7	41	40	12
Regioon	Põhja-Eesti	11	32	46	11
	Kesk-Eesti	8	33	43	16
	Kirde-Eesti	4	54	28	14
	Lääne-Eesti	3	42	41	14
	Lõuna-Eesti	6	48	37	9
Elukoht	Tallinn	10	34	46	10
	suured linnad	3	55	35	7
	väikelinnad	9	43	41	7
	alevikud	9	34	38	19
	külad	5	41	38	16
Rahvus	eestlased	8	42	38	12
	mitte-eestlased	6	39	45	10
Haridus	alg- ja põhiharidus	9	38	30	23
	kesk ja -eriharidus	9	38	44	9
	kõrgharidus	4	47	38	11
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	12	32	43	13
	1001- 2000 kr	8	39	39	14
	2001- 3500 kr	9	63	19	9
	üle 3500 kr	5	45	45	5

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: internet

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		3	15	57	25
Regioon	Põhja-Eesti	5	17	59	19
	Kesk-Eesti	0	13	44	43
	Kirde-Eesti	0	13	67	20
	Lääne-Eesti	10	4	56	30
	Lõuna-Eesti	0	17	58	25
Elukoht	Tallinn	5	17	55	23
	suured linnad	5	9	78	8
	väikelinnad	3	20	59	18
	alevikud	0	9	51	40
	külad	2	15	50	33
Rahvus	eestlased	2	15	56	27
	mitte-eestlased	7	13	63	17
Haridus	alg- ja põhiharidus	5	15	41	39
	kesk ja -eriharidus	3	12	57	28
	kõrgharidus	2	17	68	13
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	0	20	52	28
	1001- 2000 kr	7	16	51	26
	2001- 3500 kr	0	22	45	33
	üle 3500 kr	3	6	76	15

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: tele- ja raadiosaated

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		11	35	36	18
Regioon	Põhja-Eesti	12	33	38	17
	Kesk-Eesti	11	39	26	24
	Kirde-Eesti	11	23	51	15
	Lääne-Eesti	14	45	19	22
	Lõuna-Eesti	11	38	35	16
Elukoht	Tallinn	14	30	38	18
	suured linnad	18	32	39	11
	väikelinnad	7	45	38	10
	alevikud	13	40	23	24
	külad	5	34	36	25
Rahvus	eestlased	6	42	32	20
	mitte-eestlased	25	19	45	11
Haridus	alg- ja põhiharidus	17	25	24	34
	kesk ja -eriharidus	8	40	34	18
	kõrgharidus	15	30	45	10
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	20	28	28	24
	1001- 2000 kr	9	35	37	19
	2001- 3500 kr	12	33	34	21
	üle 3500 kr	3	49	39	9

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: trükiajakirjandus

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		4	18	56	22
Regioon	Põhja-Eesti	6	25	52	17
	Kesk-Eesti	4	12	64	20
	Kirde-Eesti	6	14	55	25
	Lääne-Eesti	4	11	40	45
	Lõuna-Eesti	0	17	66	17
Elukoht	Tallinn	5	27	52	16
	suured linnad	4	12	67	17
	väikelinnad	4	26	47	23
	alevikud	0	13	59	28
	külad	4	11	59	26
Rahvus	eestlased	2	18	54	26
	mitte-eestlased	9	19	63	9
Haridus	alg- ja põhiharidus	6	13	51	30
	kesk ja -eriharidus	4	19	51	26
	kõrgharidus	3	20	66	11
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	9	17	49	25
	1001- 2000 kr	4	21	51	24
	2001- 3500 kr	0	19	53	28
	üle 3500 kr	3	11	80	6

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

EELKOOLIEALISED LAPSED: iidolid

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		4	14	53	29
Regioon	Põhja-Eesti	4	14	58	24
	Kesk-Eesti	5	19	43	33
	Kirde-Eesti	0	14	56	30
	Lääne-Eesti	10	11	37	42
	Lõuna-Eesti	5	14	52	29
Elukoht	Tallinn	5	11	62	22
	suured linnad	5	18	49	28
	väikelinnad	8	22	48	22
	alevikud	6	9	41	44
	külad	0	13	54	33
Rahvus	eestlased	4	17	48	31
	mitte-eestlased	6	6	65	23
Haridus	alg- ja põhiharidus	6	14	44	36
	kesk ja -eriharidus	4	13	52	31
	kõrgharidus	4	16	56	24
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	3	18	40	39
	1001- 2000 kr	6	11	56	27
	2001- 3500 kr	0	22	45	33
	üle 3500 kr	6	14	59	21

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: kodu ja pere

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		81	13	3	3
Regioon	Põhja-Eesti	90	7	3	0
	Kesk-Eesti	71	13	3	13
	Kirde-Eesti	87	5	8	0
	Lääne-Eesti	81	15	0	4
	Lõuna-Eesti	74	22	2	2
Elukoht	Tallinn	92	5	3	0
	suured linnad	79	18	3	0
	väikelinnad	75	14	4	7
	alevikud	81	19	0	0
	külad	77	14	2	7
Rahvus	eestlased	82	13	2	3
	mitte-eestlased	79	13	5	3
Haridus	alg- ja põhiharidus	64	12	11	13
	kesk ja -eriharidus	83	16	0	1
	kõrgharidus	90	8	2	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	72	22	6	0
	1001- 2000 kr	82	14	3	1
	2001- 3500 kr	100	0	0	0
	üle 3500 kr	79	17	4	0

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: kool ja lasteaed (kohalikud sööklad, õppeprogramm)

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		43	49	3	5
Regioon	Põhja-Eesti	52	45	3	0
	Kesk-Eesti	37	45	0	18
	Kirde-Eesti	34	66	0	0
	Lääne-Eesti	52	35	0	13
	Lõuna-Eesti	35	57	6	2
Elukoht	Tallinn	55	41	4	0
	suured linnad	31	65	4	0
	väikelinnad	34	56	0	10
	alevikud	40	60	0	0
	külad	46	37	5	12
Rahvus	eestlased	48	44	2	6
	mitte-eestlased	31	63	3	3
Haridus	alg- ja põhiharidus	42	39	3	16
	kesk ja -eriharidus	43	52	2	3
	kõrgharidus	45	51	4	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	50	44	3	3
	1001- 2000 kr	44	51	1	4
	2001- 3500 kr	25	54	21	0
	üle 3500 kr	41	54	5	0

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: eakaaslased, sõbrad

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		34	46	10	10
Regioon	Põhja-Eesti	41	40	10	9
	Kesk-Eesti	31	40	11	18
	Kirde-Eesti	23	71	6	0
	Lääne-Eesti	33	43	8	16
	Lõuna-Eesti	33	47	12	8
Elukoht	Tallinn	38	44	12	6
	suured linnad	25	58	7	10
	väikelinnad	42	32	13	13
	alevikud	31	64	5	0
	külad	31	42	10	17
Rahvus	eestlased	36	43	11	10
	mitte-eestlased	29	53	7	11
Haridus	alg- ja põhiharidus	23	48	11	18
	kesk ja -eriharidus	36	41	11	12
	kõrgharidus	38	52	8	2
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	52	28	12	8
	1001- 2000 kr	28	55	9	8
	2001- 3500 kr	19	50	31	0
	üle 3500 kr	44	43	5	8

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: muud tuttavad, sugulased

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		7	42	35	16
Regioon	Põhja-Eesti	5	43	43	9
	Kesk-Eesti	0	38	32	30
	Kirde-Eesti	12	55	7	26
	Lääne-Eesti	17	39	31	13
	Lõuna-Eesti	7	40	38	15
Elukoht	Tallinn	7	45	37	11
	suured linnad	14	37	33	16
	väikelinnad	6	40	37	17
	alevikud	6	46	42	6
	külad	5	42	29	24
Rahvus	eestlased	5	43	38	14
	mitte-eestlased	12	42	27	19
Haridus	alg- ja põhiharidus	10	26	26	38
	kesk ja -eriharidus	6	46	31	17
	kõrgharidus	7	46	45	2
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	8	44	36	12
	1001- 2000 kr	8	46	31	15
	2001- 3500 kr	0	79	21	0
	üle 3500 kr	0	24	60	16

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: internet

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		5	23	46	26
Regioon	Põhja-Eesti	3	26	49	22
	Kesk-Eesti	0	21	40	39
	Kirde-Eesti	13	21	50	16
	Lääne-Eesti	18	24	29	29
	Lõuna-Eesti	2	20	52	26
Elukoht	Tallinn	4	23	53	20
	suured linnad	8	27	42	23
	väikelinnad	6	32	38	24
	alevikud	0	6	59	35
	külad	7	21	41	31
Rahvus	eestlased	3	24	44	29
	mitte-eestlased	12	21	50	17
Haridus	alg- ja põhiharidus	19	11	36	34
	kesk ja -eriharidus	3	28	39	30
	kõrgharidus	2	19	65	14
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	10	25	36	29
	1001- 2000 kr	8	29	40	23
	2001- 3500 kr	0	12	76	12
	üle 3500 kr	0	12	60	28

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: tele- ja raadiosaated

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		9	36	34	21
Regioon	Põhja-Eesti	2	42	40	16
	Kesk-Eesti	17	17	36	30
	Kirde-Eesti	16	34	21	29
	Lääne-Eesti	5	37	34	24
	Lõuna-Eesti	14	40	28	18
Elukoht	Tallinn	0	40	40	20
	suured linnad	14	34	30	22
	väikelinnad	9	43	31	17
	alevikud	26	29	27	18
	külad	10	31	33	26
Rahvus	eestlased	9	35	34	22
	mitte-eestlased	8	42	33	17
Haridus	alg- ja põhiharidus	10	21	32	37
	kesk ja -eriharidus	9	41	27	23
	kõrgharidus	9	37	45	9
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	27	31	31	11
	1001- 2000 kr	4	37	35	24
	2001- 3500 kr	0	54	46	0
	üle 3500 kr	5	21	54	20

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: trükiajakirjandus

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		6	20	47	27
Regioon	Põhja-Eesti	7	20	51	22
	Kesk-Eesti	5	18	38	39
	Kirde-Eesti	0	43	34	23
	Lääne-Eesti	13	4	38	45
	Lõuna-Eesti	2	21	57	20
Elukoht	Tallinn	4	15	61	20
	suured linnad	5	32	45	18
	väikelinnad	9	33	38	20
	alevikud	0	6	52	42
	külad	7	12	42	39
Rahvus	eestlased	5	16	46	33
	mitte-eestlased	8	28	52	12
Haridus	alg- ja põhiharidus	11	8	47	34
	kesk ja -eriharidus	5	25	39	31
	kõrgharidus	4	16	62	18
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	11	16	50	23
	1001- 2000 kr	6	20	46	28
	2001- 3500 kr	0	54	46	0
	üle 3500 kr	0	0	70	30

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

ALGKLASSIDE ÕPILASED: iidolid

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		9	20	38	33
Regioon	Põhja-Eesti	2	22	48	28
	Kesk-Eesti	5	21	19	55
	Kirde-Eesti	25	0	31	44
	Lääne-Eesti	18	19	10	53
	Lõuna-Eesti	11	22	53	14
Elukoht	Tallinn	3	15	55	27
	suured linnad	21	11	21	47
	väikelinnad	7	34	27	32
	alevikud	11	19	58	12
	külad	12	17	30	41
Rahvus	eestlased	10	25	34	31
	mitte-eestlased	9	5	50	36
Haridus	alg- ja põhiharidus	11	16	37	36
	kesk ja -eriharidus	12	19	34	35
	kõrgharidus	5	24	48	23
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	15	31	42	12
	1001- 2000 kr	7	20	29	44
	2001- 3500 kr	14	0	62	24
	üle 3500 kr	11	23	39	27

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: kodu ja pere

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		77	17	2	4
Regioon	Põhja-Eesti	76	18	2	4
	Kesk-Eesti	76	16	2	6
	Kirde-Eesti	79	17	0	4
	Lääne-Eesti	72	18	5	5
	Lõuna-Eesti	81	16	1	2
Elukoht	Tallinn	74	20	3	3
	suured linnad	81	16	1	2
	väikelinnad	81	13	1	5
	alevikud	81	19	0	0
	külad	74	17	3	6
Rahvus	eestlased	77	17	3	3
	mitte-eestlased	78	17	0	5
Haridus	alg- ja põhiharidus	77	10	3	10
	kesk ja -eriharidus	76	18	3	3
	kõrgharidus	81	17	0	2
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	78	14	2	6
	1001- 2000 kr	73	20	3	4
	2001- 3500 kr	86	14	0	0
	üle 3500 kr	81	17	2	0

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: kool ja lasteaed (kohalikud sööklad, õppeprogramm)

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		29	53	13	5
Regioon	Põhja-Eesti	31	52	13	4
	Kesk-Eesti	25	63	5	7
	Kirde-Eesti	36	44	12	8
	Lääne-Eesti	9	71	11	9
	Lõuna-Eesti	36	44	19	1
Elukoht	Tallinn	28	54	14	4
	suured linnad	35	46	16	3
	väikelinnad	20	63	11	6
	alevikud	30	64	6	0
	külad	33	45	15	7
Rahvus	eestlased	28	58	10	4
	mitte-eestlased	31	42	20	7
Haridus	alg- ja põhiharidus	23	49	22	6
	kesk ja -eriharidus	30	53	12	5
	kõrgharidus	30	57	10	3
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	35	44	21	0
	1001- 2000 kr	28	49	15	8
	2001- 3500 kr	16	63	21	0
	üle 3500 kr	27	67	6	0

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: eakaaslased, sõbrad

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		41	36	17	6
Regioon	Põhja-Eesti	42	34	18	6
	Kesk-Eesti	33	34	18	15
	Kirde-Eesti	35	39	21	5
	Lääne-Eesti	41	34	19	6
	Lõuna-Eesti	49	39	9	3
Elukoht	Tallinn	40	38	16	6
	suured linnad	44	40	13	3
	väikelinnad	39	28	27	6
	alevikud	43	45	9	3
	külad	43	34	13	10
Rahvus	eestlased	43	38	14	5
	mitte-eestlased	37	30	24	9
Haridus	alg- ja põhiharidus	42	40	9	9
	kesk ja -eriharidus	40	34	20	6
	kõrgharidus	45	39	11	5
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	43	34	18	5
	1001- 2000 kr	41	36	13	10
	2001- 3500 kr	27	30	43	0
	üle 3500 kr	46	31	23	0

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: muud tuttavad, sugulased

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		8	36	41	15
Regioon	Põhja-Eesti	6	36	43	15
	Kesk-Eesti	7	32	43	18
	Kirde-Eesti	3	43	38	16
	Lääne-Eesti	8	42	24	26
	Lõuna-Eesti	12	31	47	10
Elukoht	Tallinn	8	36	41	15
	suured linnad	9	39	37	15
	väikelinnad	5	29	52	14
	alevikud	18	45	33	4
	külad	5	33	40	22
Rahvus	eestlased	7	36	42	15
	mitte-eestlased	10	34	39	17
Haridus	alg- ja põhiharidus	18	31	34	17
	kesk ja -eriharidus	6	35	41	18
	kõrgharidus	6	38	46	10
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	18	34	31	17
	1001- 2000 kr	6	36	39	19
	2001- 3500 kr	0	55	39	6
	üle 3500 kr	9	35	48	8

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: internet

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		11	20	43	26
Regioon	Põhja-Eesti	11	25	46	18
	Kesk-Eesti	10	20	42	28
	Kirde-Eesti	7	12	45	36
	Lääne-Eesti	11	17	29	43
	Lõuna-Eesti	13	19	46	22
Elukoht	Tallinn	16	23	41	20
	suured linnad	14	20	38	28
	väikelinnad	8	16	53	23
	alevikud	16	30	32	22
	külad	3	16	48	33
Rahvus	eestlased	7	21	46	26
	mitte-eestlased	21	19	37	23
Haridus	alg- ja põhiharidus	20	12	40	28
	kesk ja -eriharidus	12	18	42	28
	kõrgharidus	5	26	49	20
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	14	22	37	27
	1001- 2000 kr	11	27	30	32
	2001- 3500 kr	11	6	77	6
	üle 3500 kr	11	17	60	12

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: tele- ja raadiosaated

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		12	28	38	22
Regioon	Põhja-Eesti	14	26	43	17
	Kesk-Eesti	10	25	40	25
	Kirde-Eesti	13	24	33	30
	Lääne-Eesti	3	32	30	35
	Lõuna-Eesti	12	33	39	16
Elukoht	Tallinn	16	23	41	20
	suured linnad	17	29	34	20
	väikelinnad	7	36	39	18
	alevikud	22	24	30	24
	külad	2	27	42	29
Rahvus	eestlased	9	29	40	22
	mitte-eestlased	19	26	34	21
Haridus	alg- ja põhiharidus	17	32	27	24
	kesk ja -eriharidus	10	27	37	26
	kõrgharidus	11	29	46	14
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	22	33	20	25
	1001- 2000 kr	6	30	37	27
	2001- 3500 kr	0	37	51	12
	üle 3500 kr	16	18	53	13

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: trükiajakirjandus

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		7	27	42	24
Regioon	Põhja-Eesti	9	26	49	16
	Kesk-Eesti	3	30	39	28
	Kirde-Eesti	11	29	34	26
	Lääne-Eesti	3	32	21	44
	Lõuna-Eesti	7	24	47	22
Elukoht	Tallinn	10	23	49	18
	suured linnad	10	34	40	16
	väikelinnad	8	29	41	22
	alevikud	4	24	45	27
	külad	2	25	34	39
Rahvus	eestlased	5	28	42	25
	mitte-eestlased	12	24	43	21
Haridus	alg- ja põhiharidus	7	30	27	36
	kesk ja -eriharidus	7	24	42	27
	kõrgharidus	6	31	49	14
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	21	29	28	22
	1001- 2000 kr	1	32	35	32
	2001- 3500 kr	0	38	55	7
	üle 3500 kr	7	26	56	11

Mis mõjutavad Teie arvates Teie laste toitumisharjumusi?

(% vastanutest)

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMIÕPILASED: iidolid

		väga oluline	mõnevõrra oluline	mitte-oluline	ei oska öelda
Keskmiselt		14	15	40	31
Regioon	Põhja-Eesti	21	14	40	25
	Kesk-Eesti	3	16	39	42
	Kirde-Eesti	13	7	51	29
	Lääne-Eesti	20	6	27	47
	Lõuna-Eesti	11	22	41	26
Elukoht	Tallinn	21	12	40	27
	suured linnad	19	10	43	28
	väikelinnad	13	19	39	29
	alevikud	16	12	45	27
	külad	5	19	35	41
Rahvus	eestlased	13	18	38	31
	mitte-eestlased	18	5	46	31
Haridus	alg- ja põhiharidus	13	14	31	42
	kesk ja -eriharidus	15	14	36	35
	kõrgharidus	15	17	49	19
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	23	27	26	24
	1001- 2000 kr	12	14	33	41
	2001- 3500 kr	20	7	66	7
	üle 3500 kr	18	15	52	15

Kas Teie pere 0-17-aastaste laste toit sisaldab Teie arvates piisavalt järgmisi toitaineid?

(% vastanutest)

süivesikud (suhkrud)

		liiga palju	piisavalt	liiga vähe	ei oska öelda, ei jälgi
Keskmiselt		17	70	1	12
Regioon	Põhja-Eesti	21	66	1	12
	Kesk-Eesti	5	86	0	9
	Kirde-Eesti	24	59	5	12
	Lääne-Eesti	8	75	2	15
	Lõuna-Eesti	17	72	0	11
Elukoht	Tallinn	21	67	1	11
	suured linnad	23	62	3	12
	väikelinnad	13	76	0	11
	alevikud	14	77	0	9
	külad	11	73	1	15
Rahvus	eestlased	16	73	0	11
	mitte-eestlased	20	64	3	13
Haridus	alg- ja põhiharidus	7	79	0	14
	kesk ja -eriharidus	20	67	1	12
	kõrgharidus	17	72	1	10
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	16	66	4	14
	1001- 2000 kr	15	75	1	9
	2001- 3500 kr	17	72	5	6
	üle 3500 kr	23	60	0	17
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	16	72	0	12
	algklasside õpilased	13	76	1	10
	põhikooli- ja güm- naasiumiõpilased	19	68	1	12

Kas Teie pere 0-17-aastaste laste toit sisaldab Teie arvates piisavalt järgmisi toitaineid?

(% vastanutest)

rasv

		liiga palju	piisavalt	liiga vähe	ei oska öelda, ei jälgi
Keskmiselt		11	72	5	12
Regioon	Põhja-Eesti	12	70	6	12
	Kesk-Eesti	8	75	6	11
	Kirde-Eesti	8	77	2	13
	Lääne-Eesti	13	71	3	13
	Lõuna-Eesti	13	71	5	11
Elukoht	Tallinn	11	72	6	11
	suured linnad	12	74	2	12
	väikelinnad	14	72	2	12
	alevikud	10	68	10	12
	külad	8	73	6	13
Rahvus	eestlased	11	72	6	11
	mitte-eestlased	12	71	3	14
Haridus	alg- ja põhiharidus	9	70	5	16
	kesk ja -eriharidus	10	73	5	12
	kõrgharidus	15	70	5	10
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	17	55	7	21
	1001- 2000 kr	9	77	3	11
	2001- 3500 kr	8	78	11	3
	üle 3500 kr	10	74	4	12
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	11	71	5	13
	algklasside õpilased	12	71	4	13
	põhikooli- ja güm- naasiumiõpilased	13	69	6	12

Kas Teie pere 0-17-aastaste laste toit sisaldab Teie arvates piisavalt järgmisi toitaineid?

(% vastanutest)

vitamiinid

		liiga palju	piisavalt	liiga vähe	ei oska öelda, ei jälgi
Keskmiselt		1	53	35	11
Regioon	Põhja-Eesti	1	54	36	9
	Kesk-Eesti	3	59	27	11
	Kirde-Eesti	2	50	39	9
	Lääne-Eesti	0	45	41	14
	Lõuna-Eesti	2	54	32	12
Elukoht	Tallinn	0	55	37	8
	suured linnad	3	51	38	8
	väikelinnad	2	57	29	12
	alevikud	3	46	37	14
	külad	0	51	34	15
Rahvus	eestlased	1	52	35	12
	mitte-eestlased	3	52	36	9
Haridus	alg- ja põhiharidus	5	55	24	16
	kesk ja -eriharidus	1	50	37	12
	kõrgharidus	1	57	35	7
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	5	48	35	12
	1001- 2000 kr	1	49	39	11
	2001- 3500 kr	0	57	35	8
	üle 3500 kr	0	64	25	11
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	2	55	31	12
	algklasside õpilased	2	54	34	10
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	1	52	36	11

Kas Teie pere 0-17-aastaste laste toit sisaldab Teie arvates piisavalt järgmisi toitaineid?

(% vastanutest)

mineraalained

		liiga palju	piisavalt	liiga vähe	ei oska öelda, ei jälgi
Keskmiselt		1	54	25	20
Regioon	Põhja-Eesti	1	52	25	22
	Kesk-Eesti	2	64	17	17
	Kirde-Eesti	2	52	32	14
	Lääne-Eesti	0	58	21	21
	Lõuna-Eesti	0	54	25	21
Elukoht	Tallinn	0	54	27	19
	suured linnad	2	54	27	17
	väikelinnad	2	64	16	18
	alevikud	0	49	30	21
	külad	1	50	23	26
Rahvus	eestlased	1	53	24	22
	mitte-eestlased	1	57	27	15
Haridus	alg- ja põhiharidus	3	55	20	22
	kesk ja -eriharidus	1	53	24	22
	kõrgharidus	1	56	28	15
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	3	51	28	18
	1001- 2000 kr	1	55	24	20
	2001- 3500 kr	0	62	21	17
	üle 3500 kr	0	60	17	23
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	1	57	25	17
	algklasside õpilased	1	58	23	18
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	1	53	24	22

Kas Teie pere 0-17-aastaste laste toit sisaldab Teie arvates piisavalt järgmisi toitaineid?

(% vastanutest)

valgud

		liiga palju	piisavalt	liiga vähe	ei oska öelda, ei jälgi
Keskmiselt		1	70	15	14
Regioon	Põhja-Eesti	0	70	16	14
	Kesk-Eesti	2	75	9	14
	Kirde-Eesti	2	69	15	14
	Lääne-Eesti	0	75	10	15
	Lõuna-Eesti	1	67	17	15
Elukoht	Tallinn	0	70	16	14
	suured linnad	2	72	13	13
	väikelinnad	1	77	10	12
	alevikud	0	69	14	17
	külad	2	62	19	17
Rahvus	eestlased	1	70	15	14
	mitte-eestlased	1	71	14	14
Haridus	alg- ja põhiharidus	3	73	6	18
	kesk ja -eriharidus	1	68	17	14
	kõrgharidus	0	72	14	14
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	1	68	12	19
	1001- 2000 kr	1	71	16	12
	2001- 3500 kr	0	77	15	8
	üle 3500 kr	0	74	13	13
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	0	73	13	14
	algklasside õpilased	2	70	14	14
	põhikooli- ja güm- naasiumiõpilased	1	69	16	14

Kas Te annate lastele toidulisandeid (vitamiinid, toonikud, mineraalainete preparaadid jms) või vitamiinide, bakteritega rikastatud toitu (näiteks: “Ace”, “Actimel”, “Hellus” jms)?

(% vastanutest)

vitamiinid

		annan pidevalt	vahest annan	annan vahest haigustest ja aastaajast tingitud põhjustel	ei anna
Keskmiselt		16	34	28	22
Regioon	Põhja-Eesti	19	35	21	25
	Kesk-Eesti	13	30	32	25
	Kirde-Eesti	24	33	19	24
	Lääne-Eesti	11	37	28	24
	Lõuna-Eesti	14	32	39	15
Elukoht	Tallinn	18	36	19	27
	suured linnad	21	36	24	19
	väikelinnad	18	35	28	19
	alevikud	11	29	43	17
	külad	11	29	35	25
Rahvus	eestlased	14	30	33	23
	mitte-eestlased	21	42	17	20
Haridus	alg- ja põhiharidus	23	25	31	21
	kesk ja -eriharidus	14	34	30	22
	kõrgharidus	19	34	23	24
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	19	29	30	22
	1001- 2000 kr	18	33	24	25
	2001- 3500 kr	25	37	26	12
	üle 3500 kr	15	35	27	23
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	17	32	27	24
	algklasside õpilased	17	33	29	21
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	16	29	32	23

Kas Te annate lastele toidulisandeid (vitamiinid, toonikud, mineraalainete preparaadid jms) või vitamiinide, bakteritega rikastatud toitu (näiteks: “Ace”, “Actimel”, “Hellus” jms)?

(% vastanutest)

teised toidulisandid

		annan pidevalt	vahest annan	annan vahest haigustest ja aastaajast tingitud põhjustel	ei anna
Keskmiselt		3	17	19	61
Regioon	Põhja-Eesti	5	17	15	63
	Kesk-Eesti	3	15	7	75
	Kirde-Eesti	2	22	25	51
	Lääne-Eesti	2	15	21	62
	Lõuna-Eesti	2	16	25	57
Elukoht	Tallinn	5	19	10	66
	suured linnad	0	20	29	51
	väikelinnad	3	22	20	55
	alevikud	7	12	17	64
	külad	2	10	20	68
Rahvus	eestlased	3	17	16	64
	mitte-eestlased	5	17	26	52
Haridus	alg- ja põhiharidus	4	21	18	57
	kesk ja -eriharidus	4	16	19	61
	kõrgharidus	1	17	18	64
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	8	20	22	50
	1001- 2000 kr	1	17	17	65
	2001- 3500 kr	6	11	21	62
	üle 3500 kr	4	20	19	57
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	3	16	20	61
	algklasside õpilased	4	18	22	56
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	3	17	21	59

Kas Te annate lastele toidulisandeid (vitamiinid, toonikud, mineraalainete preparaadid jms) või vitamiinide, bakteritega rikastatud toitu (näiteks: “Ace”, “Actimel”, “Hellus” jms)?

(% vastanutest)

vitamiinide, bakteritega jms rikastatud toit

		annan pidevalt	vahest annan	annan vahest haigustest ja aastaajast tingitud põhjustel	ei anna
Keskmiselt		10	36	22	32
Regioon	Põhja-Eesti	14	35	16	35
	Kesk-Eesti	6	33	17	44
	Kirde-Eesti	10	40	29	21
	Lääne-Eesti	9	32	26	33
	Lõuna-Eesti	9	35	27	29
Elukoht	Tallinn	16	34	12	38
	suured linnad	8	35	33	24
	väikelinnad	10	40	23	27
	alevikud	9	35	29	27
	külad	5	35	18	42
Rahvus	eestlased	9	36	21	34
	mitte-eestlased	14	35	22	29
Haridus	alg- ja põhiharidus	8	26	27	39
	kesk ja -eriharidus	10	39	20	31
	kõrgharidus	13	32	23	32
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	7	30	19	44
	1001- 2000 kr	10	38	21	31
	2001- 3500 kr	5	46	28	21
	üle 3500 kr	12	45	13	30
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	11	33	22	34
	algklasside õpilased	7	31	25	37
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	11	34	23	32

Millist toitu Te eelistate anda tulevikus lastele?

(% vastanutest)

tavatoitu ilma lisanditeta

		rohkem	sama palju	vähem	lõpetan andmise	ei anna
Keskmiselt		37	56	4	1	2
Regioon	Põhja-Eesti	42	52	2	2	2
	Kesk-Eesti	39	56	3	0	2
	Kirde-Eesti	33	64	3	0	0
	Lääne-Eesti	39	52	5	0	4
	Lõuna-Eesti	31	61	5	0	3
Elukoht	Tallinn	39	57	2	1	1
	suured linnad	37	57	3	1	2
	väikelinnad	38	57	4	0	1
	alevikud	43	51	4	0	2
	külad	32	59	5	0	4
Rahvus	eestlased	38	56	4	0	2
	mitte-eestlased	36	59	2	1	2
Haridus	alg- ja põhiharidus	36	49	2	0	13
	kesk ja -eriharidus	36	59	4	0	1
	kõrgharidus	39	56	3	2	0
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	41	50	3	0	6
	1001- 2000 kr	39	56	4	0	1
	2001- 3500 kr	31	69	0	0	0
	üle 3500 kr	39	54	7	0	0
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	39	55	3	1	2
	algklasside õpilased	37	56	3	1	3
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	40	52	5	1	2

Millist toitu Te eelistate anda tulevikus lastele?

(% vastanutest)

toidule lisaks vitamiine

		rohkem	sama palju	vähem	lõpetan andmise	ei anna
Keskmiselt		33	38	6	1	22
Regioon	Põhja-Eesti	27	41	6	2	24
	Kesk-Eesti	20	45	9	2	24
	Kirde-Eesti	46	24	7	0	23
	Lääne-Eesti	37	34	2	0	27
	Lõuna-Eesti	38	40	6	0	16
Elukoht	Tallinn	29	37	6	3	25
	suured linnad	44	33	6	0	17
	väikelinnad	29	44	5	0	22
	alevikud	28	41	9	2	20
	külad	30	41	4	0	25
Rahvus	eestlased	26	43	7	0	24
	mitte-eestlased	49	28	3	2	18
Haridus	alg- ja põhiharidus	27	37	11	0	25
	kesk ja -eriharidus	39	35	5	0	21
	kõrgharidus	23	45	6	3	23
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	47	29	4	0	20
	1001- 2000 kr	35	36	2	1	26
	2001- 3500 kr	35	38	10	0	17
	üle 3500 kr	22	47	11	0	20
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	31	37	7	2	23
	algklasside õpilased	34	34	8	2	22
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	34	36	5	1	24

Millist toitu Te eelistate anda tulevikus lastele?

(% vastanutest)

toidule lisaks teisi toidulisandeid

		rohkem	sama palju	vähem	lõpetan andmise	ei anna
Keskmiselt		11	20	9	2	58
Regioon	Põhja-Eesti	6	20	10	2	62
	Kesk-Eesti	11	14	4	2	69
	Kirde-Eesti	25	18	8	3	46
	Lääne-Eesti	11	19	7	0	63
	Lõuna-Eesti	11	25	10	3	51
Elukoht	Tallinn	6	18	10	1	65
	suured linnad	18	20	12	3	47
	väikelinnad	12	24	8	2	54
	alevikud	6	22	8	4	60
	külad	12	18	6	0	64
Rahvus	eestlased	11	20	7	2	60
	mitte-eestlased	12	20	13	3	52
Haridus	alg- ja põhiharidus	16	12	15	4	53
	kesk ja -eriharidus	11	21	7	1	60
	kõrgharidus	9	22	10	2	57
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	23	21	11	2	43
	1001- 2000 kr	12	18	8	2	60
	2001- 3500 kr	8	17	0	6	69
	üle 3500 kr	10	24	11	1	54
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	10	20	10	3	57
	algklasside õpilased	9	21	13	3	54
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	12	21	7	2	58

Millist toitu Te eelistate anda tulevikus lastele?

(% vastanutest)

vitamiinide, bakteritega jms rikastatud toitu

		rohkem	sama palju	vähem	lõpetan andmise	ei anna
Keskmiselt		26	38	6	1	29
Regioon	Põhja-Eesti	22	43	5	0	30
	Kesk-Eesti	23	20	11	2	44
	Kirde-Eesti	37	34	8	0	21
	Lääne-Eesti	26	34	7	0	33
	Lõuna-Eesti	28	43	6	1	22
Elukoht	Tallinn	25	38	5	0	32
	suured linnad	29	40	7	2	22
	väikelinnad	26	41	4	1	28
	alevikud	27	30	11	0	32
	külad	22	39	7	0	32
Rahvus	eestlased	24	40	7	0	29
	mitte-eestlased	30	33	6	1	30
Haridus	alg- ja põhiharidus	30	27	5	0	38
	kesk ja -eriharidus	26	38	7	1	28
	kõrgharidus	24	43	5	0	28
Leibkonnaliikme netosissetulek kuus	kuni 1000 kr	31	32	4	0	33
	1001- 2000 kr	28	37	7	1	27
	2001- 3500 kr	26	46	8	0	20
	üle 3500 kr	17	50	5	0	28
Pere laste vanuserühm	eelkooliealised lapsed	26	38	7	0	29
	algklasside õpilased	21	38	5	1	35
	põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased	26	38	5	0	31

Küsitletud kogumi iseloomustus

Eesti 18-74-aastaste tarbijate paneeli küsitlus. 0-17-aastaste laste vanemaid või laste toitmise tegevaid pereliikmeid vastas küsitlusele kokku 480 inimest.

	Kõik vastanud (%)	Eelkooliealiste laste vanemad (%)	Algklasside õpilaste vanemad (%)	Põhikooli ja gümnaasiumi-õpilaste vanemad (%)
Regiooni järgi¹¹:				
Põhja-Eesti	36	37	34	33
Kesk-Eesti	13	12	15	14
Kirde-Eesti	14	12	11	15
Lääne-Eesti	11	11	12	11
Lõuna-Eesti	26	28	28	27
Elukoha järgi:				
Tallinn	27	28	27	26
suurlinn	22	17	18	22
väikelinn	20	20	20	21
alevik	11	13	12	9
küla	20	22	23	22
Rahvuse järgi:				
estlased	67	71	69	67
mitte-estlased	33	29	31	33
Vanuse järgi:				
kuni 29-aastased	15	17	10	13
30 - 49 aastased	52	49	51	56
50 - 64 aastased	20	22	23	19
65 - 74 aastased	13	12	16	12
Soo järgi:				
naised	62	61	59	63
mehed	38	39	41	37
Hariduse järgi:				
alg- või põhiharidus (kuni 9 kl)	12	13	17	13
keskharidus (k.a keskeriharidus)	60	60	57	60
kõrgharidus (k.a magister, doktor)	28	27	26	27

¹¹ Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 2001. aasta määrusega nr 126 kinnitatud Eesti piirkondlike üksuste statistilise klassifikaatori 3.tasemel esitatud maakondade grupid:

Põhja-Eesti: Harju maakond (sh Tallinn)

Kesk-Eesti: Järva, Lääne-Viru ja Rapla maakond

Kirde-Eesti: Ida-Viru maakond

Lääne-Eesti: Hiiu, Lääne, Pärnu ja Saare maakond

Lõuna-Eesti: Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond

	Kõik vastanud (%)	Eelkooliealiste laste vanemad (%)	Algklasside õpilaste vanemad (%)	Põhikooli ja gümnaasiumi-õpilaste vanemad (%)
Kuu netosissetulek leibkonnaliikme kohta:				
kuni 1000 krooni	20	23	21	22
1001- 2000 krooni	50	49	55	50
2001- 3500 krooni	9	8	8	8
üle 3500 krooni	21	20	16	20
Vastanud perede keskmine suurus:	3,7 inimest	3,7 inimest	3,7 inimest	3,8 inimest
Vastanute peredes keskmiselt kuni 18-aastasi lapsi:	1,6 last	1,6 last	1,8 last	1,6 last
Laste vanus:				
kuni 2-aastasi lapsi	12	18	9	7
2-6-aastasi lapsi	28	46	26	16
7-11-aastasi lapsi	25	25	56	20
12-17-aastasi lapsi	47	33	38	73